

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**System vysokoškolského studia v České republice
a financování vysokých škol**

Lenka Kozlová

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Kozlová Lenka

Podnikání a administrativa

Název práce

Systém vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol

Anglický název

Higher education system in the Czech republic and funding of universities

Cíle práce

Teoretickým cílem diplomové práce je zmapovat vysoké školství v České republice. Práce bude zaměřena na průběh financování vysokých škol a komplexní pohled na problematiku zajistí kapitola týkající se reformy vysokého školství. Analytická část doplní teoretický pohled v několika stupních – první část zachytí tendence vysokého školství prostřednictvím grafů, vývoj zdrojů financování a jejich rozbor. Druhá část se bude zabývat dotazníkovým šetřením hledajícím odpovědi mezi studenty na 3 okruhy problémů – důvod studia, reforma vysokých škol a ukončení studia.

Metodika

Pro zpracování teoretické části diplomové práce a získání potřebných informací dojde v první řadě ke studiu odborně tuzemské i zahraniční literatury a související legislativy v oblasti vysokého školství. V praktické části budou analyzována statistická data, především z Ministerstva školství ČR a Českého statistického úřadu. V práci bude provedeno dotazníkové šetření a vyhodnoceno pomocí statistických metod.

Harmonogram zpracování

1. Zápočet LS/2012: kompletní vyplnění zadání BP/DP na Badis.czu.cz + vyhledávání a studium literatury
2. Zápočet ZS/2013: vypracování teoretické části práce
3. Zápočet LS/2013: vypracování analytické části práce, závěr

Rozsah textové části

60-80 str.

Klíčová slova

Terciální vzdělávání, státní a soukromé vysoké školy, reforma vysokého školství, financování, školné

Doporučené zdroje informací

PRUDKÝ, L., et al. České vysoké školství: na cestě od elitního k univerzálnímu vzdělávání 1989-2009. Praha: Grada, 2010. 162 s. ISBN 978-80-247-3009-7.

URBÁNEK, V. Financování vysokého školství. Praha: Oeconomica, 2007. 163 s. ISBN 978-80-245-1313-3.

SEVEROVÁ, L. - ŠRÉDL, K. Znalostní ekonomika. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2010. 116 s. ISBN 978-80-213-2131-1.

MATĚJŮ, P. et al. Bílá kniha terciárního vzdělávání. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009. 73 s. ISBN 978-80-254-4519-8.

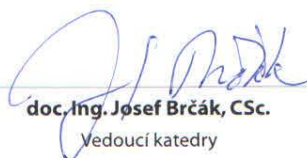
EUROPEAN COMMISSION. EDUCATION, AUDIOVISUAL & CULTURE EXECUTIVE AGENCY: EURYDICE Information on Education Systems and Policies in Europe [online]. 2009 [cit. 2012-03-23]. Dostupné z: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php.

Vedoucí práce

Urbánková Erika, Ing.

Termín odevzdání

březen 2014

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr. h. c.
Děkan fakulty

V Praze dne 1.11.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Systém vysokoškolského studia v České republice a financování vysokých škol" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26.03.2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala zejména vedoucí práce Ing. Erice Urbánkové za poskytnutí cenných rad, připomínek, námětů a správného směřování při tvorbě této práce.

Poděkování patří i mé rodině a přátelům, kteří mě podporovali a měli se mnou trpělivost během absolvování studia a psaní této práce.

System vysokoškolského studia v České republice a financování vysokých škol

Souhrn

Diplomová práce s názvem System vysokoškolského studia v České republice a financování vysokých škol se zabývá vymezením podstaty českého terciárního vzdělávání, zhodnocením jeho kvality, analyzováním a porovnáním systému financování vysokých škol veřejných a soukromých. Práce si klade za cíl zmapovat, v jakých oblastech je vysoké školství kvalitní, v jakých průměrné a co lze považovat za jeho nedostatky.

Práce zachycuje vývoj a podobu navrhovaných řešení reformy vysokého školství, vývoj parametrů terciárního vzdělávání v čase a finanční zdroje plynoucí veřejným i soukromým vysokým školám z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Celistvý pohled na vysoké školství je dokreslen prostřednictvím SWOT analýzy, rozboru školství dle Trowa a dotazníkového šetření. Tento výzkum je zaměřen na studenty a jejich názor na v práci sledované skutečnosti z oblasti terciárního vzdělávání, tedy jeho kvalitu a financování. Na základě provedených analýz byl vytvořen návrh možného řešení výběru poplatků na veřejných vysokých školách.

Klíčová slova:

Veřejné a soukromé vysoké školy, Financování, Dotace a příspěvky, Reforma vysokého školství, Školné, Poplatky za studium, Rozpočet, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Higher education system in the Czech Republic and funding of universities

Summary

The Diploma thesis „Higher education system in the Czech Republic and funding of universities” deals with the nature of the Czech university studies defining, comparison of quality of current system and analyzing and comparison of public a private schools funding.

The aim of thesis is to answer in which facts Czech higher education system achieves high or average results and in which facts it is failing.

The work describes development and form of proposed reform of higher education, development of tertiary education parameters, financial resources provided to public and private universities by budget of the Ministry of Education.

Whole view of higher education system is illustrated through SWOT Analysis, Trow Analysis and questionnaire survey. This research is focus on students and their opinions on the facts included in thesis - concerning tertiary education, its quality and funding.

Based on the analysis prepared in work, it was prepared the solution of public universities charging.

Keywords:

Public and Private Universities, Funding, Subsidies and Allowances, Higher Education Reform, Tuition, School fees, Budget, Ministry of Education, Youth and Sports.

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	12
3	Vysoké školství v České republice	13
3.1	Vysoké školy jako pojem	13
3.2	Rakouský model vysokoškolského studia	17
3.3	Prvky systému vzdělávání	19
3.4	Role terciárního vzdělávání	24
3.5	Elitní, masové a univerzální vzdělání	25
4	Kvalita školství	27
4.1	Vývoj parametrů vysokého školství	27
4.2	Školství v globálním světě	30
4.3	Bílá kniha terciárního vzdělávání	33
4.3.1	Terciární vzdělávání	34
4.3.2	Struktura systému	34
4.3.3	Výzkum a vývoj	35
4.3.4	Spolupráce s aplikační sférou	36
4.3.5	Řízení a samospráva	36
4.3.6	Financování	37
4.3.7	Silné a slabé stránky vysokého školství podle autorů Bílé knihy	38
5	Reformy vysokého školství v České republice	39
5.1	Návrhy podob reformy v průběhu let 2009-2014	40
6	Vývoj parametrů terciárního vzdělávání v České republice	50
6.1	Studenti a absolventi českých vysokých škol	50
6.2	Rozložení studentů podle studijních programů	52
6.3	Cizinci studující na českých vysokých školách	52
6.4	Přínosy terciárního vzdělávání	54
6.5	Ohodnocení vysokoškolských studentů	55
6.6	Nezaměstnaní podle jednotlivých úrovní vzdělání	56
6.7	Neúspěšná studia	57

7	Financování vysokoškolského vzdělávání v České republice	59
7.1	Financování veřejných vysokých škol	60
7.1.1	Rozpočty a ukazatele.....	64
7.2	Financování soukromých vysokých škol	74
8	Analýzy terciárního vzdělání	76
8.1	SWOT Analýza.....	76
8.2	Vysokoškolské vzdělání - Elitní, masové či univerzální vzdělání	77
9	Vlastní výzkum.....	78
9.1	Zhodnocení odpovědí na základě vyhodnocení aplikace Google Drive	78
9.1.1	Výběr vysoké školy.....	78
9.1.2	Pracovní uplatnění.....	78
9.1.3	Kvalita českého vysokého školství	79
9.1.4	Reforma terciárního vzdělávání.....	80
9.1.5	Poplatky za studium	80
9.2	Vyhodnocení dotazníku prostřednictvím statistických metod	80
9.2.1	Ochota platit poplatky za studium a využití studentských půjček	81
9.2.2	Vliv práce při studiu na ochotu platit poplatek za studium	81
9.2.3	Závislost mezi studovaným oborem a získáním pracovního uplatnění	82
9.2.4	Závislost studentských očekávání a využití studijních programů	83
9.2.5	Vliv úrovně vysokoškolského vzdělávání na nevyhnutelnost reformy.....	84
10	Diskuze a vlastní návrh v oblasti výběru poplatků.....	85
10.1	Školné – argumenty pro a proti	85
10.2	Navrhovaný model financování dle provedených analýz	86
11	Závěr	91
12	Seznam použitých zdrojů	96
12.1	Seznam literatury	96
12.2	Seznam internetových zdrojů	97
	Seznam příloh.....	103
	Seznam obrázků	103
	Seznam tabulek	104
13	Přílohy.....	105

Použité zkratky

ČKR	Česká konference rektorů
ČSÚ	Český statistický úřad
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
ECTS	European Credit Transfer System – kreditní systém
LS	Letní semestr
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP VaVpI	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
SVŠ	Soukromá vysoká škola
VOŠ	Vyšší odborná škola
VVŠ	Veřejná vysoká škola
VŠ	Vysoká škola

1 Úvod

Již od dětství dávají rodiče svým dětem řadu rad, doporučení či hesel. Například: „Co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš.“, „Škola - základ života.“ či „Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi člověkem.“ Stejně jako u jiných cenných rad ani tyto mladá populace nebere moc vážně. Postupem času však zjistí, že se v nich skrývá pravda. Čím více dochází ke globalizaci, spolupráci jednotlivých států, kooperaci na úrovni mezinárodních firem, ale i prosté komunikaci s jiným národem, tím více je kladen důraz na kvality člověka. Nejen na to, co dokáže, jaké má chování a vystupování, jak dokáže reagovat ve stresových situacích, ale také na to, jaké má schopnosti, dovednosti, znalosti a jak je schopen domluvit se cizími jazyky. Velkého významu již nyní (a jistě lze očekávat rostoucí trend do budoucna) získává takzvané celoživotní vzdělávání, tedy ochota a schopnost pracující populace neustále se učit, získávat nová fakta, nevycházet pouze z poznatků nabytých „v mládí“, jít s dobou.

Nejen svět a vývoj jednotlivých států, ale i systém studia si prošel různými, více či méně úspěšnými přeměnami. Těm neušlo ani české školství. Vysoké školství v České republice si zprvu dokázalo vybudovat vynikající pověst a postavení nejen na národní úrovni, ale i ve světovém měřítku. Málokdo neznal pojem Karlova Univerzita či České vysoké učení technické. Vlivem snahy poskytnout vzdělání co největšímu počtu lidí – dle principu demokracie, rovnosti, došlo ve školství k řadě proměn, které ne vždy lze hodnotit pozitivně, na sekundární úrovni vzdělávání se týkaly například snižování nároků na studující. Vlivem slabých populačních ročníků a tendenci naplnit i tak lavice středních škol, dochází k tomu, že střední školy absolvují i ti studenti, kteří by za stabilních okolností maturitu neudělali. Na terciární úrovni je možno sledovat masivní nárůst počtu studentů a nebývalé zvyšování množství soukromých vysokých škol, snižování kvality výuky, zanedbávání přípravy studujících na praxi a přechod od kvalitního univerzitního vzdělávání ke vzdělávání univerzálnímu.

Vyhlídky na opětovné poskytování kvalitního vzdělávání existují. Vlady se snaží o reformu nejen vysokého školství. Problém státních maturit, změny v hodnocení a financování vysokého školství nebo zavedení zápisného či školného na terciárním stupni vzdělávání jsou v poslední době velmi diskutovanými tématy. Zda přinesou očekávaný výsledek nebo zklamání ukáže již blízká budoucnost.

2 Cíl práce a metodika

Cílem předkládané diplomové práce je analyzovat české vysoké školství – zachytit, jakou má formu a podstatu, zhodnotit kvalitu současného českého systému studia, posoudit a analyzovat způsob financování veřejných a soukromých vysokých škol. Práce si klade za cíl zmapovat, v jakých oblastech dosahuje terciární vzdělávání vysokých kvalit, kde má rezervy a co jsou jeho slabiny. V případě odhalení slabých míst chce navrhnout, jaké jsou možnosti jejich odstranění a nápravy.

V teoretické části práce bude popsán systém vysokého školství v České republice. Bude vymezeno, jak tento celek funguje, jaké školy terciární vzdělávání poskytují, jaké programy je možno na terciární úrovni podstoupit či jakým způsobem lze kvalitu vysokoškolského vzdělávání hodnotit. Součástí teoretické části práce bude vymezení podoby Bílé knihy terciárního vzdělávání a problematiky reforem – jejich vývoje a možných variant navrhovaných řešení.

Analytická část doplní komplexní pohled na současnou situaci vysokého školství v první řadě o kapitolu popisující vývojové tendence vysokého školství prostřednictvím číselných údajů a grafického vyjádření. Součástí práce bude rozbor financování vysokých škol v České republice. Vysoké školství bude podrobena dalším rozborům, jedním z nich bude SWOT analýza. Pohled podstatné skupiny v oblasti terciárního vzdělávání, studentů, bude rozebrán prostřednictvím dotazníkového šetření. V problematice vysokého školství budou respondenti odpovídat na palčivé okruhy problémů – důvod studia, reforma vysokého školství, ukončení studia a hledání pracovního uplatnění.

Pro zpracování práce bude využito studium odborné literatury, zdrojů zachycujících problematiku vysokého školství a související legislativy zejména zákona o vysokých školách a školského zákona, a rozboru novinových článků. Pro vypracování analytické části práce budou analyzována a graficky zachycena data archivovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Českým statistickým úřadem a vytvořena SWOT analýza. V neposlední řadě dojde k vytvoření dotazníku, sběru dat, konečnému a statistickému vyhodnocení dotazníkového šetření prostřednictvím programu Microsoft Excel a statistického programu Statistica.

3 Vysoké školství v České republice

3.1 Vysoké školy jako pojem

Vysoké školy jsou v podmínkách České republiky a podle zákona o vysokých školách nejvyšším stupněm vzdělávací soustavy, centrem vzdělanosti a poznání. Mají nezastupitelnou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti (Zákon č. 111/1998 Sb., § 1).

Vysoká škola je právnickou osobou realizující akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání. Jejím privilegiem je přiznávat akademické tituly, konat řízení ke jmenování profesorem, habilitační řízení či akademické obřady. Tyto instituce nabízejí studium v programech bakalářských, magisterských a doktorských (Zákon č. 111/1998 Sb., § 2) a ve formě studia prezenční, distanční nebo jejich kombinaci (Zákon č. 111/1998 Sb., § 44). Severová k distančnímu vzdělávání doplňuje, že se jedná o formu řízeného studia, kdy dospělí studenti pracují samostatně na základě multimediálních prezentací a za kontaktu s vyučujícími prostřednictvím technických komunikačních prostředků. Takové studium je individuální a probíhá mimo prostory vzdělávací instituce. Studentům je nabídnuta možnost využít podpůrných služeb v tzv. konzultačních střediscích (Severová, Šrédli, 2010, s. 19).

Vysoké školy se člení na univerzitní a neuniverzitní. **Vysoká škola univerzitní** je podle zákona vymezena tím, že se zabývá výukou magisterských, doktorských, ale i bakalářských studijních programů a ve spojitosti s nimi vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činností (Zákon č. 111/1998 Sb., § 2).

Vysoká škola neuniverzitní je definována tak, že se věnuje zejména výuce v bakalářských programech a s nimi související výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činností. Není členěna na fakulty (Zákon č. 111/1998 Sb., § 2).

Severová k neuniverzitnímu terciárnímu vzdělávání dodává, že se jedná o vzdělávání, které je poskytováno institucemi, jež nejsou součástí vysokých škol. Absolventi po dokončení studia nezískávají diplomy (certifikáty), které by dosvědčovaly vysokoškolskou kvalifikaci. Programy trvají 2-3 roky a jsou zaměřeny na přípravu k povolání nebo k vysokoškolskému studiu. Reprezentantem tohoto typu vzdělávání jsou vyšší odborné školy (Severová, Šrédli, 2010, s. 17,18).

Vysoké školy¹ zákon o vysokých školách člení na:

- Veřejné,
- Soukromé,
- Státní – policejní a vojenské (Zákon č. 111/1998 Sb., § 2).

Veřejná vysoká škola (VVŠ)

Veřejná vysoká škola může být zřízena pouze zákonem. Do její činnosti mohou státní orgány vstupovat jen v mezích zákona o vysokých školách.

Vysoká škola rozhoduje o:

- své vnitřní organizaci,
- tvorbě a realizaci studijních programů, organizaci studia, podmínkách pro přijetí ke studiu, výsledcích přijímacího řízení a počtu přijímaných studentů,
- stanovení výše poplatků spojených se studiem,
- zaměření a organizaci vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další činnosti,
- jmenování akademických pracovníků a dalších zaměstnanců,
- spolupráci s jinými vysokými školami, právníckými osobami či zahraničních stycích,
- hospodaření a nakládání s majetkem (Zákon č. 111/1998 Sb., § 6).

Samosprávnými orgány VVŠ jsou akademický senát, rektor, vědecká nebo umělecká rada a disciplinární komise. Dále pak správní rada a kvestor. (Zákon č. 111/1998 Sb., § 7). Veřejná vysoká škola se může členit na fakulty, vysokoškolské ústavy, jiná pracoviště a účelová zařízení (Zákon č. 111/1998 Sb., § 22). Fakulta musí uskutečňovat alespoň jeden studijní program (Zákon č. 111/1998 Sb., § 23). Orgány fakulty jsou akademický senát fakulty, děkan (osoba v čele fakulty), vědecká rada a disciplinární komise (Zákon č. 111/1998 Sb., § 25).

Akademický senát vysoké školy je samosprávným zastupitelským orgánem. Minimální počet jeho členů je 11. Minimálně 1/3 a maximálně 1/2 senátu tvoří studenti, kteří jsou voleni na 3 roky. Členové pocházejí výhradně z řad akademické obce a členství je neslučitelné s určitými funkcemi (rektora, prorektora, děkana a proděkana). Vnitřním předpisem je stanoven počet členů, způsob volby, volba předsedy akademického senátu. Zasedání akademického senátu je veřejně přístupné, rektor (prorektor) může vystoupit kdykoliv, kdy o to požádá (Zákon č. 111/1998 Sb., § 8).

¹ Seznam všech vysokých škol v ČR je uveden v Příloze 1

Senát má řadu kompetencí, například rozhoduje o zřízení, sloučení, rozdělení a zrušení součástí vysoké školy, schvaluje vnitřní předpisy, rozpočet, kontroluje využívání finančních prostředků VŠ, výroční zprávu, zprávu o hospodaření, provádí hodnocení činnosti, schvaluje dlouhodobý záměr a jeho každoroční aktualizace či se usnáší o návrhu na jmenování rektora nebo navrhuje jeho odvolání z funkce (Zákon č. 111/1998 Sb., § 9).

Rektor je osobou, která stojí v čele školy. Pokud zákon nestanoví jinak, jedná a rozhoduje o věcech týkajících se dané instituce. Jmenování a odvolání rektora se uskutečňuje na základě návrhu akademického senátu VVŠ, který předává ministr školství, mládeže a tělovýchovy prezidentu republiky. Rektor je zastupován prorektory (ty sám jmenuje a odvolává). Funkce rektora může být vykonávána toutéž osobou maximálně dvě po sobě jdoucí tříletá funkční období (Zákon č. 111/1998 Sb., § 10).

Vědecká rada je tvořena členy, kteří jsou významnými představiteli oborů, ve kterých VŠ uskutečňuje vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou a další činnost. Nejméně 1/3 členů nejsou osoby z akademické obce. Členy jmenuje a odvolává rektor, který je zároveň předsedou vědecké rady. Rada projednává dlouhodobý záměr vysoké školy a schvaluje studijní programy. Vyjadřuje se pouze k těm otázkám a problémům, které předloží rektor (Zákon č. 111/1998 Sb., § 11,12).

Disciplinární komise je tvořena z poloviny členy z řad akademické obce a z poloviny studenty. Funkční období členů je maximálně dvouleté (Zákon č. 111/1998 Sb., § 13). Členy disciplinární komise fakult jmenuje děkan, polovina členů je také z řad studentů. Projednává přestupky studentů zapsaných na fakultách a návrh předává děkanovi k rozhodnutí (Zákon č. 111/1998 Sb., § 30).

Správní rada je tvořena členy, kteří nemohou být zaměstnanci dané školy. Jmenuje ji po projednání s rektorem ministr tak, aby v ní byli zastoupeni představitelé veřejného života, územní samosprávy a státní správy. Počet členů je nejméně devět a musí být dělitelný třemi. Rada je jmenována na dobu šesti let. Zasedání rady musí být konáno nejméně dvakrát do roka (Zákon č. 111/1998 Sb., § 14).

Správní rada vydává písemný souhlas k právním úkonům, kterými škola hodlá nabýt nebo převést nemovité věci, zřídit věcné břemeno, předkupní právo, nebo založit jinou právnickou osobu. Vyjadřuje se k dlouhodobému záměru VVŠ, rozpočtu, výroční zprávě a dalším záležitostem (Zákon č. 111/1998 Sb., § 15).

Kvestora jmenuje a odvolává rektor, jeho hlavní činností je řídit hospodaření a vnitřní správu VVŠ (Zákon č. 111/1998 Sb., § 16). Na úrovni fakult provádí tuto činnost tajemník (Zákon č. 111/1998 Sb., § 32).

Soukromá vysoká škola (SVŠ)

Jako soukromá vysoká škola je na území České republiky oprávněna působit právnická osoba, které Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy udělí státní souhlas. Oprávnění vystupovat jako SVŠ je nepřevoditelné a nepřechází na právního nástupce. SVŠ musí být zapsána v obchodním nebo jiném rejstříku a výpis z tohoto rejstříku musí předložit Ministerstvu. Zároveň Ministerstvo na základě žádosti může vydat státní souhlas i před vznikem právnické osoby, pokud je prokázáno, že tato právnická osoba byla zřízena nebo založena. Státní souhlas nabývá účinnosti vznikem právnické osoby (Zákon č. 111/1998 Sb., § 39).

Žádost o udělení státního souhlasu obsahuje některé podstatné náležitosti, které je žadatel povinen doložit:

- název, sídlo a typ VŠ, právní forma,
- dlouhodobý záměr,
- údaje o finančním, materiálním, personálním a informačním zajištění činnosti,
- návrhy studijních programů,
- návrh vnitřních předpisů (Zákon č. 111/1998 Sb., § 39).

Soukromá vysoká škola je vázána řadou povinností, například musí:

- každoročně vypracovat, předložit Ministerstvu a zveřejnit výroční zprávu o činnosti, a pokud obdrží dotaci, tak i výroční zprávu o hospodaření VŠ,
- vypracovat, projednat s ministrem a zveřejnit záměr SVŠ,
- hodnotit hospodaření školy a zveřejnit výsledky,
- vést seznam uskutečňovaných akreditovaných studijních programů,
- oznámit Ministerstvu, že na ni byl vyhlášen nebo ukončen konkurz, popřípadě oznámit zánik právnické osoby (Zákon č. 111/1998 Sb., § 42).

Pokud SVŠ nepostupuje podle zákona nebo jiného předpisu, vyzve Ministerstvo vysokou školu k nápravě v přiměřené lhůtě. Ministerstvo je také oprávněno státní souhlas odejmout v případech. Pokud VŠ nemá žádný akreditovaný studijní program, během 1 roku jí byla

odebrána akreditace 2 a více studijních programů, byla pozastavena akreditace všech studijních programů, v její činnosti se projevují závažné nedostatky, nebo pokud v žádosti nebyly uvedeny správné údaje (Zákon č. 111/1998 Sb., § 43).

Vyšší odborná škola a vyšší odborné vzdělávání

Tyto pojmy nejsou řešeny zákonem o vysokých školách, ale školským zákonem. Cílem vyššího odborného vzdělávání je prohloubit znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytnout všeobecné a odborné vzdělání včetně praktické přípravy pro výkon činností. Úspěšným absolvováním je dosaženo vyššího odborného vzdělání, které trvá 3 roky, u zdravotnických oborů 3,5 roku (Zákon č. 561/2004; § 92).

Studium na VOŠ se v některých aspektech liší od studia na VŠ. Skládají se zde zkoušky stejně jako na VŠ, ale v ostatních zde uvedených bodech je odlišné - školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna. Vzdělání je ukončeno absolutoriem a student dostává doklad o dosažení vyššího odborného vzdělání – vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa. Označení absolventa je DiS, tento titul se uvádí za jménem a doslova znamená diplomovaný specialista (Zákon č. 561/2004; § 101).

Severová k tématu vyšších odborných škol dodává, že od počátku měly vyšší odborné školy ambice vytvořit programy vedoucí k dosažení titulu bakalář. Novela školského zákona umožnila vznik nových škol, ale nepovolila je považovat za univerzitní vzdělání. To vyvolalo prudký nárůst počtu těchto institucí (v roce 1997 bylo v ČR 160 akreditovaných VOŠ) i obrovský zájem studentů (Severová, 2011, s. 59).

V současné době je zájem studentů o toto studium stabilní. Nejvyššího zájmu se těší školy zaměřené na zdravotnictví, ekonomii, sociologii či pedagogiku. Jejich atraktivita spočívá zejména v propojení studia s praxí (Severová, 2011, s. 59).

3.2 Rakouský model vysokoškolského studia

Vysoké školství je v Rakousku poskytováno veřejnými školami, školami zaměřenými na vědu, soukromými školami a univerzitami zaměřenými na výuku učitelů. Vysoké školství je uskutečňováno v programech bakalářských, které trvají 6-8 semestrů, magisterských, které jsou studovány 2-4 semestry, doktorských, jejichž absolvování trvá 6 semestrů, nebo tzv. „Diploma“, které jsou splněny po 8-12 semestrech studia (Eurypedia, Higher Education, Austria).

Nový koncept vysokého školství je v Rakousku účinný od roku 2004. Podle něhož jsou hlavními úkoly univerzit rozvíjet a rozšiřovat vědu a umění, poskytovat základní odbornou

přípravu pro vědecké profese a kvalifikaci pro profesní činnosti, vycvičit další generaci vědců, nabízet další vzdělávání absolventům, podporovat národní a mezinárodní spolupráce, přispívat k využívání a aplikaci univerzitních výsledků výzkumu (Eurypedia, Types of Higher Education Institutions, Austria).

Univerzity jsou právními osobami s vlastní právní subjektivitou. Mohou jednat samostatně, ale na jejich činnost dohlíží ministr pro vědu a rozvoj. Ministr má dozorčí funkci v právních záležitostech a má odpovědnost za strategické plánování a výzkum, ale není oprávněn vykonávat jiný dozor, například zkoumat, zda jsou aktivity vysokých škol vhodné či hospodárné. V zákoně je vymezeno, které studijní programy mohou být na školách vyučovány a jaká jsou obecná pravidla pro přijímací řízení a udělování akademických hodností. V čele univerzity stojí rektor, senát a rada univerzity (Eurypedia, Types of Higher Education Institutions, Austria).

Každé tři roky je sestavena dohoda o výkonu každé univerzity a jejím rozpočtu. Od roku 2009 rakouský zákon o vysokých školách stanovuje například rozdělení pravomocí univerzitních orgánů a 40 procentní zastoupení žen v orgánech univerzity, tj. radách nebo senátech (Eurypedia, Types of Higher Education Institutions, Austria).

Univerzity zaměřené na vědu poskytují studijní obory s profesním zaměřením, jejich úkolem je zajištění profesně orientovaného vzdělání podle příslušné specializace (Eurypedia, Higher Education Funding, Austria).

Od roku 2005 je v Rakousku používán nový koncept vzdělávání učitelů prostřednictvím tzv. univerzit pro vzdělávání učitelů. Účelem těchto institucí je vzdělat budoucí učitele a poskytnout jim dostatečnou praxi, aby byli schopni vyučovat na základních školách, nižších středních školách, speciálních školách, odborné předměty a náboženství. Na jejich činnost dohlíží opět ministr (Eurypedia, Types of Higher Education Institutions, Austria).

Soukromé vysoké školy působí v Rakousku od roku 1999. Pokud jsou tyto instituce uznány státem, mohou udělovat tituly svým studentům. Těmto školám je ponechána samostatnost při tvorbě struktury nebo orgánů. Vysoké školy nedostávají příspěvky ze státního rozpočtu, ale mohou získat zdroje například z regionálních prostředků. Agentura pro zajišťování kvality a akreditaci Rakouska je odpovědná za rozhodování o akreditacích institucí i studijních programů a za dohled nad existujícími soukromými školami. Akreditační rada vykonává svoji činnost pod zmíněnou Agenturou, připravuje standardy

pro akreditace. Rada podléhá dohledu Ministerstva pro vědu a rozvoj (Eurypedia, Types of Higher Education Institutions, Austria).

Veřejné vysoké školy vycházejí z rozpočtu, který je stanoven na 3 roky dopředu. Univerzity zaměřené na vědu vycházejí ze smíšených fondů, tj. 90 % rozpočtu hradí stát, zbylá část spojená s investičními nebo stavebními účely je hrazena provinčními vládami, regionálními nebo nadregionálními veřejnými korporacemi. Poskytovatelé těchto škol jsou také oprávněni vybírat školné (v r. 2013 363,63 EUR/semestr). Univerzity pro vzdělávání učitelů musí stanovit tříletý plán výkonů, cílů, rozpočtů a zdrojů a jednat o něm s Ministerstvem pro vzdělávání, umění a kulturu (Eurypedia, Higher Education Funding, Austria).

3.3 Prvky systému vzdělávání

Akreditace

Akreditace uděluje Ministerstvo školství a každý studijní program jí musí projít. Pokud program akreditován není, nelze přijímat uchazeče ke studiu, konat výuku a zkoušky ani přiznávat akademické tituly (Zákon č. 111/1998 Sb., § 78).

Vysoká škola musí sepsat písemnou žádost, ve které je třeba vymezit povinné náležitosti určené zákonem, tj. název školy, součásti studijního programu, doklady o personálním, finančním, materiálním, technickém a informačním zajištění studijního programu a údaje o jeho garantovi. Žádost musí obsahovat také záměr rozvoje studijního programu, jeho odůvodnění a počet přijímaných uchazečů. Ministerstvo školství musí bez prodlení předat žádost Akreditační komisi, která má 120 dnů na její posouzení. Jestliže je vyjádření komise kladné, má Ministerstvo 30 dnů na rozhodnutí o udělení akreditace. Akreditace není udělena, pokud studijní program není personálně, přístrojově, informačně, finančně či technicky zabezpečen, vysoká škola nezaručuje řádné zajištění výuky, Akreditační komise se nevyjádřila souhlasně, právnická osoba žádající o udělení akreditace je pravomocně odsouzena za trestný čin nebo jsou v žádosti uvedeny nesprávné údaje (Zákon č. 111/1998 Sb., § 79).

Právnická osoba se sídlem a ústřední správou či hlavním místem podnikatelské činnosti na území členských států Evropské Unie nebo taková, jež byla založena podle práva některého členského státu Unie, zabývá se vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činností, může žádat o akreditaci (Zákon č. 111/1998 Sb., § 81).

Činnost Akreditační komise je zabezpečena po stránce materiální a finanční Ministerstvem školství. Jejím hlavním úkolem je pečovat o kvalitu vysokoškolského vzdělávání prostřednictvím hodnocení činností vysokých škol, kvality akreditovaných činností, posuzování dalších záležitostí na námět ministra a vydávání stanovisek (Zákon č. 111/1998 Sb., § 83,84).

Požadavky přijetí ke studiu

Pro přijetí do terciárního stupně vzdělávání je první nutnou podmínkou získat střední vzdělání s maturitní zkouškou a dále splnit požadavky kladené na přijímací řízení danou institucí. Přijímací řízení se řídí rovným přístupem k vzdělání (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 166).

Pro přijetí na vyšší odbornou školu je nutné získat vysvědčení o maturitní zkoušce a být úspěšný v přijímacím řízení. V tomto případě ředitel zveřejňuje data pro odevzdání přihlášky, nutné doklady, termíny konání řízení a kritéria hodnocení. Přijímací zkouška je obvykle složena z písemné části a pohovoru, na některých vyšších odborných školách může být její součástí talentových test. Rozhodnutí o ne/přijetí získává uchazeč písemně. Proti nepřijetí je možno se odvolat ve lhůtě 15 dnů (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 166-167).

Zájemci o studium na vysoké škole musí nejprve odevzdat vysvědčení o maturitní zkoušce. Vysoká škola stanovuje zpravidla další podmínky. Přijetí na vysokou školu je limitováno kapacitou dané školy a také počtem studentů, který bude v daném roce financován. Uchazeči o magisterské studium musí mít řádně ukončen bakalářský studijní program. Podmínky pro přijetí by škola měla zveřejnit nejméně čtvrt roku předem.

Uchazeč může podat i více žádostí na různé studijní programy uskutečňované na dané fakultě, škole. Platí pravidlo, že obsah i forma přijímacích zkoušek je v kompetenci příslušné vysoké školy – zpravidla se jedná o testy, někdy testy studijních předpokladů, talentové zkoušky. Na některé školy jsou uchazeči přijímáni na základě přijímacích pohovorů. Zpráva o přijímacím řízení by měla být zveřejněna do 15 dnů po skončení přijímacího řízení a to včetně základních statistických charakteristik. Uchazeč by měl obdržet doručení o ne/přijetí do 30 dnů. Sdělením o přijetí vzniká uchazeči právo k zápisu do studia a tím pak statut studenta (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 167-168).

Přijímání zahraničních studentů

České vysoké školy nabízejí zahraničním studentům studium. I pro tyto studenty platí podmínka ukončeného středoškolského vzdělání, které bylo zakončeno zkouškou ekvivalentní maturitní zkoušce. Student studuje za shodných podmínek jako český student, pokud studuje v českém jazyce, neplatí žádné poplatky, studuje-li v cizím jazyce, stanoví poplatek škola. Absolventi získávají český diplom (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 353).

Organizace školního a akademického roku

Časová organizace je na vyšších odborných školách rozdělena na období zimní (září – leden), letní (únor – srpen) a školních prázdnin. Školní rok trvá 40 týdnů, 32 týdnů týdnů je výukových a zbývající část roku slouží k samotnému studiu a získávání klasifikace.

Na vysokých školách trvá akademický rok 12 kalendářních měsíců, začátek stanovuje rektor. Rok je členěn na zimní a letní semestr. Semestr obvykle trvá 15 týdnů a po něm následuje zkouškové období ukončené prázdninami. Září je zpravidla měsícem zkouškového období. Organizace studijního roku upravují vnitřní předpisy dané školy (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 172-173).

Organizace školního roku na zahraničních vysokých školách je obdobná jako v České republice. V Rakousku je akademický rok také členěn na zimní a letní semestr začínající 1. října a končící 30. září. Soukromé školy mohou mít organizaci akademického roku uspořádanou jinak (Eurypedia, Austria, Higher Education).

Studijní obory a specializace

Obory vzdělávání na vyšších odborných školách stanovuje vláda nařízením. Studijní programy, které jsou zařazeny do nové soustavy, musejí projít akreditací. Samotná realizace vzdělávání musí probíhat podle schválených učebních dokumentů.

Vysoké školy vytvářejí nabídku studijních programů samy. Tyto studijní obory jsou zpravidla uzpůsobeny tak, že si studenti v jejich závěru volí svoji specializaci. Účelem tohoto výběru je přizpůsobit obsah studia zájmům a potřebám studentů (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 173-174).

Obsah vzdělávání

Obsahem vzdělávání na vyšších odborných školách je vzdělávací program, na vysokých školách studijní program. Vyšší odborné vzdělávání se uskutečňuje podle akreditovaného vzdělávacího programu, který stanoví konkrétní cíle, formy, délku, obsah vzdělávání

a jeho organizační uspořádání, profil absolventa, vyučovací jazyk, podmínky průběhu a ukončení vzdělávání, podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví, zdravotní způsobilost uchazeče ke vzdělání. Vzdělávací program daného oboru podléhá akreditaci. Žádost o akreditaci je postoupena Akreditační komisi a ta sděluje Ministerstvu své stanovisko. Platnost akreditace lze opakovaně prodloužit. Je-li program akreditován a zapsán do školského rejstříku, je možno přijímat uchazeče, provádět výuku, zkoušky, udělovat označení absolventa VOŠ.

Obsah studijního programu je záležitostí vysoké školy. I zde však programy podléhají akreditaci (na základě žádosti), která je udělena dle stanoviska Akreditační komise Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Akreditace se uděluje maximálně na dobu deseti let a lze ji opakovaně prodloužit, případně i rozšířit (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 174-175).

Vyučovací metody

Vyšší odborné vzdělávání je založeno na teoretické a praktické přípravě. Teoretická příprava je realizována ve formě přednášek, seminářů, konzultací, cvičení či exkurzí dle akreditovaného vzdělávacího programu. Praktická příprava je realizována ve škole nebo v rámci odborné praxe.

Výuka na vysokých školách je realizována na základě přednášek, seminářů, cvičení, laboratorní přípravy a praxí. Účast na přednáškách či v ostatních formách výuky určuje škola, cvičení bývají povinná (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 175-176).

Hodnocení studentů

Hodnocení na vyšších odborných školách je prováděno průběžně formou zápočtů, klasifikovaných zápočtů a zkoušek a může probíhat v rámci seminářů, cvičení, praktického vyučování, praxí či exkurzí. Hodnocení je realizováno ve formě kontrolních otázek, zadávání písemných prací, testů, samostatných úkolů, semestrálních prací. Tyto průběžné výsledky mohou být zohledněny při zkouškách. Zápočet je zapisován do výkazu o studiu při splnění požadavků. Klasifikovaný zápočet nebo zkouška mohou být ústní, písemné, praktické nebo kombinované. Výsledek může být výborný, velmi dobrý, dobrý anebo nevyhovující. Hodnocení provádí u předmětů vyučující, u absolutoria zkušební komise.

Na vysokých školách se vychází ze systému kreditů nebo bodování. Téměř všechny VVŠ i většina SVŠ zavedly evropský kreditový systém (ECTS). Výsledky jsou evidovány ve výkazu o studiu nebo v elektronickém informačním systému školy. Způsob kontroly

studijní úspěšnosti je na jednotlivých školách odlišný – může se jednat o dílčí zkoušky skládané po každém semestru nebo o jedinou soubornou zkoušku z ucelené části studia. Organizace zkoušek je zakotvena ve studijním a zkušebním řádu. Zkoušky jsou zpravidla konány vyučujícími jednotlivých předmětů v rámci zkouškového období. Závěrečné zkoušky jsou skládány před zkušebními komisemi, ve kterých je i externí zkoušející z jiné vysoké školy nebo z jiného pracoviště (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 176-177).

Postup studentů

Student může postoupit do vyššího ročníku, pokud splnil podmínky akreditovaného programu pro daný ročník. Student má možnost přestoupit na jinou VOŠ, změnit obor, přerušit, opakovat ročník na základě vlastní žádosti. Přerušit vzdělávání může i ředitel (nejvýše na 2 roky). Během přerušeni nemá student studentský statut, po přerušeni může pokračovat v přerušeni ročníku. V případě vysokých škol je třeba splnit předepsané zkoušky nebo počet kreditů. Student může přejít do jiného studijního programu nebo oboru, v případě určité shody těchto oborů se započítávají dosažené výsledky. Uznání studia je v kompetenci přijímací instituce (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 178-179).

Zakončení studia

Vyšší odborná škola se ukončuje absolutoriem. K tomu je přistoupeno, pokud student úspěšně dokončil podmínky vzdělávání. Absolutorium je složeno z odborných předmětů, cizího jazyka a obhajoby absolventské práce. Opravu této zkoušky nebo obhajobu práce je možno vykonat maximálně dvakrát. Konání závěrečné zkoušky je veřejné, vyjma jednání zkušební komise o hodnocení studenta a praktické zkoušky v případě nutnosti, například z důvodu bezpečnosti práce. Ve zkušební komisi je předseda jmenovaný krajským úřadem, členové školy jmenovaní ředitelem, a dále předseda, místopředseda a vedoucí učitel studijní skupiny, vyučující předmětu, vedoucí absolventské práce a oponent. Úspěšným složením absolutoria získává student diplom absolventa a označení diplomovaný specialista.

Studium bakalářského studijního programu je ukončováno státní závěrečnou zkouškou a obhajobou bakalářské práce. Magisterský program se ukončuje státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce, u lékařských a veterinárních oborů rigorózní zkouškou. Doktorské studium je ukončeno doktorskou zkouškou a obhajobou disertační

práce. Dokladem o ukončení studia je vysokoškolský diplom a dodatek k diplomu (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 180).

Podle zákona o vysokých školách absolvent získá po:

- ukončení bakalářského studijního programu titul bakalář Bc., bakalář umění BcA.
- ukončení magisterského studijního programu v oblasti ekonomie, technických věd, technologií, zemědělství, lesnictví a vojenství titul inženýr Ing., architektury Ing. arch., umění MgA., ostatní oblasti vyjma lékařství, veterinárního lékařství a hygieny magistr Mgr.
- ukončení studia v magisterském studijním programu v oblasti lékařství, veterinárního lékařství a hygieny ukončené státní rigorózní zkouškou – doktor medicíny MUDr., doktor zubního lékařství, MDDr., doktor veterinární medicíny MVDr.
- získání titulu po absolvování magisterského studijního programu a titulu Mgr., obhajobě státní rigorózní zkoušky a rigorózní práce – v oblasti práva doktor práv JUDr., v oblasti humanitních, pedagogických a společenských věd doktor filozofie PhDr., v oblasti přírodních věd doktor přírodních věd RNDr., v oblasti farmacie, doktor farmacie PharmDr., v oblasti teologie doktor teologie nebo licenciát teologie ThDr. nebo ThLic.
- řádném ukončení studia v doktorském studijním programu, vykonání státní doktorské zkoušky a obhajoby disertační práce – doktor Ph.D., doktor teologie Th.D. (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 181-182).

3.4 Role terciárního vzdělávání

Existují tři hlavní role terciárního vzdělávání:

1. **Ekonomika tažená primárními zdroji** (půda, přírodní zdroje, nekvalifikovaná práce),
2. **Ekonomika tažená investicemi** (import technologií, zahraniční investice, příliv zahraničního kapitálu),
3. **Ekonomika tažená inovacemi** (důraz na lidské zdroje, rozvoj vzdělávání (terciárního), investice do výzkumu a vývoje), (Matějů a kol., 2009, s. 13).

Vzdělání vedle své tradiční funkce (kvalita, efektivita a rovné příležitosti) musí reagovat i na nové požadavky – maximální vzdělání během celého života (celoživotní vzdělávání), schopnost rychle a neustále se učit (na úrovni jednotlivce i organizace), tvořivost, inovace,

iniciativa, znalosti lidí i společnosti, propojení vzdělání s výzkumem a vývojem (Matějů a kol., 2009, s. 13).

3.5 Elitní, masové a univerzální vzdělání

Konceptem přeměny vysokoškolských systémů od elitních po univerzální se zabývají Prudký a kolektiv. Ti vycházejí z poznatků Martina Trowa ze 70. let 20. století. Přínos této teorie Martina Trowa spočívá ve dvou hlavních myšlenkách:

1. Vzrůstající počet studujících determinuje všechny ostatní skutečnosti terciárního vzdělávání – obsah a forma výuky, způsob a forma studia, kvalita.
2. V důsledku provázanosti těchto aspektů lze rozlišit tři vývojové fáze terciárního vzdělávání – elitní, masové a univerzální (Prudký a kol., 2010, s. 16).

Trowova koncepce vychází z podílu studujících z příslušné věkové skupiny. Na počátku je uvažována elitní fáze (zde studuje malé procento dané věkové skupiny). Instituce jsou pro tuto fázi schopny absorbovat 15 % studujících. Pro masovou fázi dochází k absorbování 30-50 %, při překročení 50 % je pak terciární vzdělání klasifikováno jako univerzální.

Zároveň Trow definoval deset oblastí, ve kterých dochází k výrazným změnám vlivem nárůstu počtu studujících (Prudký a kol., 2010, s. 16).

1. Vnímání přístupu k terciárnímu vzdělávání. V elitních systémech je chápáno jako privilegium (pro nejnadanější, děti z nejvyšších sociálních vrstev). V masových systémech je vnímáno jako právo všech, v univerzálních systémech pak jako povinnost.

2. Funkce vysokého školství je elitní skupinou rozhodující pro výkon profese (věda, právo, medicína), masové skupiny připravuje pro širokou škálu povolání, univerzální skupiny pak k adaptabilitě na sociální a technologické změny.

3. Kurikulum a formy výuky. Pro elitní členy je základem seminář, pro masové členy pak přednáška, pro univerzální členy se základem stává distanční studium.

4. Studentská kariéra. V elitních systémech je samozřejmostí plná soustředěnost na studium, v masových systémech dochází k tomu, že lidé přistupují ke studiu po získání určitých pracovních zkušeností, popřípadě studují a souběžně pracují. V univerzálních systémech studium získává charakter celoživotního vzdělávání.

5. Institucionální diverzita a charakteristiky institucí. Elitní vysokoškolský systém je typický relativně malými a vzájemně podobnými univerzitami. Jejich akademická komunita sdílí obdobné hodnoty. Masový vysokoškolský systém podporuje vznik

neuniverzitních institucí a dochází v něm k rozšiřování univerzit, různým názorům a postojům uvnitř akademické obce. Univerzální systém znamená separaci od okolního světa (př. virtuální univerzity), což má za následek rozpad sdílení stejných hodnot a pocitu sounáležitosti s danou institucí.

6. Rozhodovací mechanismy. Pro elitní fázi je pro rozhodování typická malá skupina elity – rektorů nejvýznamnějších univerzit a vysoce postavených státních úředníků sdílejících stejné hodnoty. Zmíněná rozhodnutí vznikají při neformálních setkáních. V masové fázi je rozhodování realizováno v legislativních institucích. S tím souvisí i rozšiřování okruhu osob a skupin, které jsou do rozhodování o vysokoškolském vzdělání zapojeny (př. zaměstnanecké svazy). V univerzální fázi není zvláštností veřejný zájem o terciární vzdělání.

7. Standard kvality. Pro elitní systém znamená jediné – dosažení vysoké úrovně akademických znalostí. V masové fázi dochází k diverzifikaci institucí a tím i různému pojetí standardů, které nejsou pro všechny instituce jednotné. Univerzální systém již odpovídá na otázku, CO může vysokoškolské vzdělání nabídnout.

8. Kritéria pro vstup do terciárního vzdělávání. Cílem elitních institucí je vybrat do svých lavic dle vlastních akademických standardů co nejschopnější studenty. Masové instituce se pokoušejí zajistit rovné příležitosti pro studující k dosažení vysokoškolského vzdělání. Univerzální vzdělání klade důraz na volný přístup ke studiu. Zůstává zde ale i podmínka zájmu o studium.

9. Akademická správa. Elitní vyučující jsou učitelé bez administrativní či manažerské přípravy. Univerzální učitelé jsou provázáni s vnějším prostředím.

10. Vládnutí v rámci institucí. Elitní instituce jsou řízeny „akademickou oligarchií“ – především profesorských sborem. Role profesorského sboru univerzity oslabuje u masových institucí ve prospěch ostatních vyučujících. V případě univerzitních organizací dochází ke střetávání nejrůznějších zájmových skupin a posilování pravomocí státu (Prudký a kol., 2010, s. 16-19).

Z výše uvedených kritérií jednoznačně vyplývá, že současné české vysoké školství nemůže mít statut elitního terciárního vzdělávání. V některých skutečnostech se přibližuje masovému, v dalších pak univerzálnímu vzdělávání.

4 Kvalita školství

4.1 Vývoj parametrů vysokého školství

Změny, kterými si terciární vzdělávání po roce 1989 prošlo, jsou kvantitativního i kvalitativního charakteru. Studenty, trhem práce a státním rozpočtem je vnímána zejména kvantitativní stránka – nebývale velký nárůst počtu vysokých škol a doslova masivní nárůst škol soukromých, ale také obrovský nárůst studujících. S tím vším souvisí stránka kvalitativní – pokles kvality, úrovně školství. Ne všechny změny musejí mít však negativní dopad. Celoživotní vzdělávání, samospráva v řízení škol či mezinárodní spolupráce jsou dalšími významnými články v oblasti změn českého vysokého školství.

O vývoji českého vysokého školství pojednává Zpráva Ministerstva školství a publikace Organizace vzdělávací soustavy České republiky.

Forma studia

- **Do roku 1990**

Ve zprávě je konstatováno, že do roku 1990 byly obory na vysokých školách 4-5 leté, studium bylo ukončováno státní, závěrečnou či rigorózní zkouškou. Po jejich absolvování studenti získávali titul Ing., MUDr., MVDr., ale mohli pokračovat ve studiu tzv. vědeckou přípravou (aspiranturou) a tím dosáhli titulu CSc. Studenti mohli studovat ve formě denního studia nebo při zaměstnání (MŠMT, Zpráva o vývoji českého školství, s. 1).

- **Období 1991 - 2004**

Novela zákona o vysokých školách (r. 2001) zavedla tři stupně vysokoškolského studia, které se začaly uplatňovat od počátku roku 2004. Jednalo se o bakalářský, magisterský a doktorský studijní program. Dále došlo k úpravě délky magisterského studia (dříve 2-3 let, nyní 1-3 roky) i bakalářského studia (nyní 3-4 roky), (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 157-159).

- **Období 2005 - současnost**

Od akademického roku 2004/2005 je většina studentů přijímána do bakalářských programů. I přesto mohou existovat 4-6 leté programy - ty, kterým nevypršela akreditace nebo určité obory – medicína, veterinární vědy, farmacie (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 159).

Další vývoj zpráva mapuje v roce 2009. V oblasti týkající se vysokého školství je ve zprávě uvedeno: „*Absolventi středoškolských oborů ukončených maturitní zkouškou, kteří nechtějí pokračovat ve studiu na vysoké škole, se mohou vzdělávat ve vyšších odborných školách.*“ (MŠMT, Zpráva o vývoji českého školství, s. 3).

Tato formulace napomáhá chápat vyšší odborné školy jako instituce, které nejsou součástí a poskytovateli vysokoškolského studia.

Legislativní změny

• Do roku 1990

Zmiňovaná zpráva analyzuje i vývoj související legislativy. Změna politických a společenských poměrů vyžadovala změny, úpravy a legislativu v oblasti školského systému. Legislativní činnost proběhla, ale vlivem nízké úrovně právního vědomí, zkušeností či nepostačující analýzy tehdejšího stavu, měla řadu nedostatků. Úpravy zákonů se konaly postupně v dalších 15-ti letech, například školský zákon byl přibližně patnáctkrát novelizován (MŠMT, Zpráva o vývoji českého školství, s. 5).

Publikace zmiňuje i náplň zákona o vysokých školách z tohoto období. Vysokým školám byla navrácena autonomie, samospráva, akademická práva a svobody. Na školy byl navrácen výzkum a vývoj. Dostupnost vysokoškolského vzdělání byla zvýšena formou rozšíření sítě vysokých škol. Dosud jediný typ studia (studium dlouhodobého cyklu, případně po něm navázání na postgraduální studium zaměřené na vědu a výzkum) byl rozšířen o bakalářské studium (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 159).

• Období 1991 - 2004

Novela školského zákona umožnila od školního roku 1995/1996 zavedení vyšších odborných škol jako novou součást vzdělávacího systému. Tyto instituce vznikaly a i dosud jsou zakládány při středních školách (se shodným zaměřením). V roce 2004 dochází ke komplexní změně této části terciárního vzdělávání. To zejména ke změně délky studia (sjednocení na tři roky, u zdravotnických oborů na tři a půl roku). I po této změně platí, že programy vyšších odborných škol musí podléhat akreditaci dle stanoviska Akreditační komise. Zmiňovaná novela usnadňuje například systém kreditů i přechod z vyšších odborných škol na školy vysoké. (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 159).

V roce 1998 byl schválen nový zákon o vysokých školách. Tím došlo například ke změně právního postavení stávajících státních vysokých škol na veřejnoprávní instituce, veřejný majetek jim byl předán do vlastnictví. Zákon začal rozlišovat vysoké školy na univerzitní a neuniverzitní, umožnil vznik soukromých vysokých škol a posílil kompetence Akreditační komise. Výsledkem této změny byla například změna soukromých škol na soukromé neuniverzitní vysoké školy (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 159).

- **Období 2005 – současnost**

Významnými mezníky v oblasti změn byly roky 2005 a 2006 a vznik školského zákona přicházejícím s celoživotním přístupem ke vzdělávání či novým pojetím maturitní zkoušky a zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání (MŠMT, Zpráva o vývoji českého školství, s. 6,7).

Od roku 2006 došlo ke změně v oblasti dokládání ukončení studia, vysvědčení o státní zkoušce bylo nahrazeno dodatkem diplomů, který studenti obdrží společně s diplomem (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 159).

Eurydice uvádí, že v roce 2009 byl zákon o vysokých školách již devatenáctkrát novelizován. Předposlední novela upravovala například zaměstnávání akademických pracovníků, zvýšení pravomocí vysokých škol při nakládání s majetkem nebo striktní restrukturalizaci studia spojenou s Boloňským procesem (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 159).

Řízení, správa a samospráva vysokého školství

- **Do roku 1990**

Zpráva připomíná, že před rokem 1989 podléhalo školství centralizovanému řízení a to bylo rozděleno několika ministerstvům. Vzdělávací politika byla prosazována a správu škol obstarávalo Ministerstvo vnitra prostřednictvím školských oborů a jejich součástí – školních inspekcí (MŠMT, Zpráva o vývoji českého školství, s. 7).

- **Období 1991 - 2004**

Během roku 1991 byl přijat zákon o státní správě a samosprávě školství a tato oblast včetně financování spadala pod správu Ministerstva školství a školských úřadů (MŠMT, Zpráva o vývoji českého školství, s. 7).

Rok 2001 přinesl reformu v oblasti řízení a správy vzdělávacího systému. Státní školy ale i předškolní a školská zařízení byla přesunuta do působnosti krajů. V praxi to znamenalo

přechod kompetencí včetně financování právě na kraje a zánik veškerých školských úřadů ke dni 31.12.2000 (MŠMT, Zpráva o vývoji českého školství, s. 8).

- **Období 2005 - současnost**

V současnosti je ústředním orgánem pro oblast školství zajišťující výkon státní správy a odpovídající za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Zřizovatelské pravomoci mají i Ministerstvo vnitra, obrany, spravedlnosti a zahraničních věcí (MŠMT, Zpráva o vývoji českého školství, s. 9).

4.2 Školství v globálním světě

Jak již bylo zmíněno – české vysoké školství se opírá zejména o zákon o vysokých školách a školský zákon, vedle toho je však Česká republika vázána řadou dalších smluv.

Zájem a snaha nejen evropských států o vzájemnou spolupráci, volný pohyb osob, zboží a služeb je již poměrně dlouhou dobu zaznamenáván a realizován. Obdobný zájem začal být realizován již na sklonku 20. století i v rámci spolupráce v oblasti vysokého školství. Dnes studenti vděčí tomuto úsilí za možnost studia v zahraničí a následného uznání zkoušek na domácí univerzitě prostřednictvím tzv. ECTS kreditů či složení státních zkoušek v zahraničí a tím získání českého i zahraničního titulu současně.

Boloňský proces

Již na konci 20. století vznikla ve Francii tzv. Sorbonnská deklaráce, v níž se ministři školství Francie, Německa, Spojeného království a Itálie zavázali k harmonizaci evropského systému vysokého školství. Shodli se v ní na zásadních cílech, které měly za výsledek spolupráci a reformu ve všech evropských zemích. O rok později (1999) byla podepsána 31 ministry 29 evropských zemí tzv. Boloňská deklaráce, jež zahájila pro školství významný Boloňský proces. Ten znamená zejména spolupráci evropských zemí a vytvoření otevřeného prostoru vysokého školství v Evropě – zlepšení volného pohybu studentů a akademických pracovníků, zlepšení masifikace vysokého školství. Již v Sorbonně vznikl nápad umožnit každému vysokoškolskému studentovi jednosemestrální pobyt na zahraniční vysoké škole, přičemž domácí instituce toto studium uzná jako součást studia. Cílem bylo do roku 2010 vytvořit atraktivní a mezinárodně konkurenceschopný prostor evropského vysokoškolského vzdělávání (EHEA), kdy studenti a pracovníci nejen mohou využít možnost pobytu v zahraničí, ale i jejich uznávání.

Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání byl vyhlášen v březnu 2010 ve Vídni a Budapešti, deklaraci přijalo již 47 zemí.

Zúčastněné země se shodují, že přes všechny nedostatky a chyby bylo dosaženo obrovského pokroku. Byl vytvořen systém národních systémů s architekturou studia ve třech stupních – bakalářský, magisterský a doktorský a společné standardy a postupy (MŠMT, Boloňský proces).

Lisabonská úmluva

Úmluva, přijatá v Lisabonu roku 1997 má značný význam pro české studenty, kteří vystudovali v zahraničí a získali zde i titul. Státy, jež tuto smlouvu podepsaly (což jsou evropské státy, ale také například Švýcarsko nebo Rusko) a jsou tedy smluvní stranou, jsou vázány tituly uznat. Lisabonská úmluva se aplikuje v plném rozsahu a má přednost před zákonem o vysokých školách (MŠMT, Lisabonská úmluva).

Uznání vysokoškolského vzdělání

Pro uznání vysokoškolského vzdělání dosaženého v České republice nebo v zahraničí existují pojmy legalizace a uznávání zahraničních vysokoškolských diplomů. Legalizace spočívá v uznání dosaženého českého vysokoškolského vzdělání v zahraničí. Tímto procesem je pověřen odbor vysokých škol MŠMT (MŠMT, Legalizace). O uznání akademické kvalifikace nabyté v zahraničí (vysokoškolských diplomů nebo jiných dokladů o dosažení vysokoškolského vzdělání) je nutné žádat opět MŠMT. Ministerstvo postupuje v jednotlivých případech odlišně a to dle sjednaných bilaterálních dohod o uznávání rovnocennosti dokladů, o vzdělávání a dokladů o vědeckých hodnostech a akademických titulech. Seznam těchto dohod je zveřejněn na webových stránkách MŠMT (MŠMT, Postup při uznávání akademické kvalifikace).

Dlouhodobý záměr

Ministerstvo vypracovalo pro období 2006-2010 a v roce 2010 aktualizovalo pro období 2011-2015 tzv. Dlouhodobý záměr vzdělávací, vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti. Tento dokument stanovoval vysokým školám, aby připravily vlastní strategie internacionalizace a s nimi související projekty, zapojovaly se do programů Erasmus, Programů celoživotního vzdělávání, podporovaly mezinárodní spolupráci i spolupráci se třetími zeměmi, podporovaly mobilitu studentů, akademických i administrativních pracovníků, zlepšovaly systém uznávání studia i kvalifikaci získanou

v zahraničí, přijímaly zahraniční studenty a nechaly působit zahraniční učitele (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 334).

Celoevropské programy

Evropská unie organizuje řadu programů, které Česká republika využívá – např. program Celoživotního učení. Garantem tohoto projektu je MŠMT a zajišťuje jej Národní agentura pro evropské vzdělávací programy. Tato agentura se stará i o programy jako jsou Erasmus Mundus, Tempus a další (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 341).

Středoevropské programy

V oblasti vysokého školství existuje tzv. CEEEPUS – Central European Exchange Programme for University Studies. Jedná se o aktivity zaměřené na podporu regionální spolupráce a je určen studentům, kteří ukončili druhý semestr, postgraduální studenty či pedagogy. Tento program měl tři fáze (poslední končila v červenci 2011). Členy programu jsou například Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Slovensko a řada dalších. Cílem CEEEPUS je vytvoření středoevropské univerzitní sítě složené z jednotlivých programů. Tato síť by měla být tvořena minimálně třemi vysokými školami. První fáze tohoto programu byla zaměřena na výměny studentů, akademických pracovníků či společné projekty. Druhá fáze kladla důraz na ECTS, vzájemné uznávání studia, kvalifikace, studijní programy vedoucí k získání zdvojených nebo společných diplomů či titulů nebo na jazykovou přípravu (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 342).

Evropská studia

V oblasti získání přehledu o evropských aspektech se na českých vysokých školách využívají dva modely. Buď jsou na jednotlivých studijních programech zavedeny obory s evropskou tematikou, nebo je evropská problematika zařazena do zavedených studijních oborů. Absolvent tak získá ucelený přehled. Od roku 1997 pak existuje program Jean Monnet (ten je zapojen do programu Celoživotního učení). V jeho rámci jsou zřizovány katedry či kurzy, které vyučují krátkodobé studijní programy zaměřené na otázky evropské integrace (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 347-348).

Výjezdy českých studentů

Všechny vysoké školy nabízejí svým studentům možnost studia na partnerských zahraničních vysokých školách. Podmínky nejsou centrálně dány, záleží na každé škole.

Výměna probíhá na základě přímé meziuniverzitní nebo mezifakultní spolupráce, mezinárodního programu nebo mezivládní dohody. Nástroji pro realizaci této spolupráce vysokých škol jsou zejména programy Evropského společenství, Tempus, programy zaměřené na spolupráci s EU či ostatními zeměmi. Nejvýznamnějším programem v rámci celoživotního učení je program Erasmus. Za výběr studentů zodpovídá vysílající škola a zaručuje, že část studia strávená v zahraničí bude studentovi domácí školou uznána.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy také prostřednictvím Akademické informační agentury zveřejňuje informace o stipendijních programech, které jsou nabízeny na základě mezinárodních smluv, informace o možnostech studia na vlastní náklady, stipendijních programech, které nabízejí zahraniční subjekty mimo mezinárodní smlouvy.

Dalšími možnostmi zahraničního studia jsou letní školy, jazykové kurzy či exkurze, studia na univerzitách jiných světadílů – Severní a Jižní Amerika, Asie, Afrika a Austrálie (Eurydice, Organizace vzdělávací soustavy, s. 354-355).

4.3 Bílá kniha terciárního vzdělávání

Strategický a koncepční dokument vykreslující vývoj a směr, kterým by se terciární vzdělávání v nejbližších deseti až dvaceti letech mělo ubírat a zároveň dokument poskytující základ pro legislativní změny, tak lze ve stručnosti charakterizovat Bílou knihu terciárního vzdělávání. Již v době jejího vzniku ministr školství – Ondřej Liška ve spolupráci s řadou dalších odborníků dali dohromady ucelený komplex změn, návrhů a doporučení na změnu vysokého školství. Její derealizace byla spojena s pádem vlády M. Topolánka. Kniha zůstala však nedílnou součástí a základem dalších kroků k reformě.

Cílem navrhovaných změn je dosáhnout systému terciárního vzdělávání, který:

- Umožní vysokým školám a univerzitám dosáhnout vzdělání špičkové úrovně,
- Posílí autonomii vysokých škol včetně odpovědnosti za jejich rozvoj,
- Odstraní nebo podstatně zmírní sociální či jiné bariéry v přístupu k terciárnímu vzdělávání a umožní studium všem, kteří studovat chtějí,
- Naplní očekávání zaměstnavatelů a společnosti, kvality a kvantity lidských zdrojů a další (Matějů a kol., 2009, s. 9,10).

Hlavním nástrojem k dosažení a fungování takového systému terciárního vzdělávání, je podle autorů vhodné nastavení finančních toků mezi státem a jednotlivými institucemi terciárního sektoru, tak mezi těmito institucemi a jednotlivci (Matějů a kol., 2009, s. 10).

4.3.1 Terciární vzdělávání

Na vysokoškolské vzdělávání jsou kladeny požadavky v oblasti vzdělávací činnosti ale i v oblastech dalších – dosahování maximálního vzdělávání, schopnosti stále a rychle se učit, tvořivosti, znalostí lidí a společnosti (Matějů a kol., 2009, s. 13).

Za nejvýznamnější problémy jsou Bílou knihou považovány znalosti a dovednosti absolventů v dlouhodobém měřítku. Bílá kniha kritizuje tzv. létající profesory. Jedná se o osoby, které působí jako garanti nebo vyučující studijních programů na několika vysokých školách. Zde však trvale (vyjma přednášek a konzultací) nepůsobí. To se negativně odráží na kvalitě vzdělávací činnosti, vedení bakalářských, diplomových či disertačních prací, ale i na činnosti vědecké. Další kritizovanou skutečností vysokoškolského vzdělávání je formální vedení kurzů při nadměrném počtu účastníků bez zpětné vazby, konzultací, průběžných kontrol. Za nedostatečnou je také považována internacionalizace studia – v oblasti komunikace se zahraničními studenty, tak i práce se zahraniční literaturou nebo zahrnutí stáží do studia. Absolventi jsou minimálně připraveni na další studium v zahraničí nebo uplatnění na mezinárodním trhu práce (Matějů a kol., 2009, s. 16).

Návrh spočívá ve vytvoření otevřeného systému samostatných institucí a výzkumu a vývoje. Tento systém by měl rozšířit organizační a ekonomickou autonomii, zvýšit národní i mezinárodní mobilitu akademických pracovníků, lépe definovat a rozšířit segment kratších studijních programů, vytvořit podmínky pro špičkový výzkum, zapojit vnější aktéry, spolupracovat s aplikační sférou, zajistit více soukromých zdrojů a zavést vhodný model finanční spoluúčasti studentů (Matějů a kol., 2009, s. 17).

4.3.2 Struktura systému

Bílou knihou je negativně hodnocena flexibilita českého systému vysokoškolského studia. Konkrétně akreditace magisterských a doktorských programů na veřejných i soukromých školách jsou realizovány prostřednictvím garance pracovníků z jiných, lépe personálně vybavených vysokých škol. Přetrvává trend poskytovat všechny tři stupně studia, bakalářské programy jsou pak vnímány, jako blok pro magisterské studium, ve kterém chybí praktické uplatnění absolventů. Existence vyšších odborných škol je v Bílé knize vnímána pozitivně, zejména z pohledu spolupráce se zaměstnavateli a zaměření na praktickou přípravu. Vytýká jim oproti vysokým školám proces akreditace – vysoké školy podléhají stabilizovanému procesu akreditace, ta se však nevztahuje na vyšší odborné

školy. Tento proces je u vyšších odborných škol snazší, což vede k dalšímu zpochybňování vyšších odborných škol (Matějů a kol., 2009, s. 19,20).

Návrh říká, že systém terciárního vzdělávání by měl být diverzifikovaný do institucí výzkumných, vzdělávacích a profesně orientovaných, ale každá část musí být legislativně zakotvena. Bakalářské programy by měly být orientovány na profilování absolventů a propojení s praxí. U magisterských a doktorských programů by měl být kladen důraz na kvalitu, měřenou schopnostmi absolventů – dovednostmi, znalostmi, uplatněním na trhu práce. Těmto kritériím by měly být podřízeny nejen akreditační procedury, ale i přidělované finanční prostředky (Matějů a kol., 2009, s. 19-22).

Akreditace by měla být udělována institucím, u nichž bude jasně vymezená širší oblast studia a jednotlivé typy studijních programů. Vedle těchto kritérií by měly být hodnoceny výsledky činnosti, organizační zabezpečení či individuální nastavení systému řízení kvality. Instituce by měly rozhodovat o všech oblastech studia, ve kterých jim bude oprávnění uděleno (Matějů a kol., 2009, s. 22).

4.3.3 Výzkum a vývoj

V otázce výzkumu a vývoje připadá v úvahu rozdělení vysokých škol na výzkumné a ostatní. V současné době se prostředky na výzkum a vývoj soustřeďují do malého počtu vysokých škol. K tomu by mělo docházet ještě intenzivněji a s ohledem na výsledky a tedy kvalitu škol, například prostřednictvím článků v časopisech či mezinárodních patentů (Bílá kniha, 2009, s. 25).

Návrh se dotýká také doktorského studia. Účast interních doktorandů na výzkumu a vývoji není legislativou požadována. Akreditace doktorských programů by měla být více spojena s výsledky výzkumu a vývoje. Vhodné se zdá být i zavedení podnikových stipendií jednotlivým studentům doktorského studia, se závazkem vůči budoucímu zaměstnavateli, cílená podpora vypisování doktorských prací s těmito subjekty. Ty by se pak přímo účastnily na nákladech výzkumu, vývoje a inovací (Matějů a kol., 2009, s. 26,27).

Vědecko-pedagogické hodnosti docent a profesor jsou v současném vysokém školství vnímány jako celoživotní a celostátně platné. Přesto jsou podmínky pro habilitační a jmenovací řízení závislé na konkrétní instituci (tím může docházet k jejich nevyrovnanosti i v příbuzenských oborech). Složitá je pak akceptace hodnosti získaná za jiných podmínek na jiných vysokých školách nebo v zahraničí. Nevyhovující se zdá i věková skladba pracovníků či nízké zastoupení zahraničních odborníků. Bílou knihou je

navrhováno zavést systém funkčních pozic na vysokých školách. Ten by měl být napojen na povinné kariérní řády vysokých škol a řízen dle interních předpisů jednotlivých škol. Tak školy budou odpovídat za kvalifikační kritéria a odpovědnost ponесou namísto státu školy samy (Matějů a kol., 2009, s. 27).

4.3.4 Spolupráce s aplikační sférou

Naplňování spolupráce vysokých škol s aplikační sférou je složité kvůli provázanosti a překrývání mezi státní správou, národní i regionální politikou, sektory průmyslu a služeb a samotnými školami. V českém prostředí dochází k propojování, organizačním změnám uvnitř institucí, vzniku nových struktur – kontaktní centra, centra pro transfer technologií, strategické aliance společností a univerzit, sít' akademických, vlastních a soukromých výzkumných institucí. Tyto struktury jsou však dosud roztržštěné v cílech.

Úspěšné naplňování třetí role univerzit uvnitř institucí, regionů bude vyžadovat minimálně:

- Legislativní změny – účelové určení dotací na výzkum propojený s prací pro aplikační sféru, vymezení řídicích struktur a pravomocí pro instituce terciárního vzdělávání,
- Motivaci firem k investicím do výzkumu a vývoje ve spolupráci s veřejným sektorem (Matějů a kol., 2009, s. 29,30).

4.3.5 Řízení a samospráva

Řízení terciárního vzdělávání rozlišuje státní řízení a státní dohled. Pro české podmínky je typický státní dohled (akreditace, financování), dochází i k určování strategických směrů na úrovni státu (Boloňský proces). Hlavním nástrojem jsou dlouhodobé záměry a rozvojové projekty. Jejich využití není prozatím dostatečné a efektivní. Míra autonomie vysokých škol je v investiční oblasti velmi nízká, existuje zde závislost na rozhodování ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (Matějů a kol., 2009, s. 34).

Pro všechny instituce nelze uplatnit jediný model řízení (jak tomu je v současné zákonné úpravě) a to jak pro řízení vnější, tak uvnitř instituce. Nutností je zvolit model řízení odpovídající konkrétní instituci – to by mělo být i zásadním požadavkem pro akreditaci instituce a zásadním prvkem pro hodnocení kvality. Cílovým stavem v oblasti řízení a samosprávy je úprava zákona spočívající ve vymezení povinností a pravomocí Ministerstva školství a dalších orgánů, stanovení základních funkcí přímého ekonomického řízení, samosprávy a kontroly a úprava práv jednotlivých institucí v oblasti vstupu do

konsorcií, zakládání nových právnických osob, účasti na podnikatelské činnosti (Matějů a kol., 2009, s. 34,35).

Ministerstvo školství by mělo obstarávat strategické řízení – legislativu, správu rozpočtové kapitoly, správu národního systému kvalifikací. Rada pro terciární vzdělávání by měla být koncepčním, koordinačním a poradním sborem jmenovaným vládou. Správní rada, Rektor a Akademický senát by měly být zachovány. U všech ostatních by mělo dojít ke změně kompetencí i povinností. O vnitřním uspořádání instituce nebude rozhodovat zákon, ale sama instituce, to na základě strategických cílů a průkazných argumentů. Žádoucí je vliv externích aktérů (zástupci regionální veřejné správy, podnikatelé, představitelé výzkumných institucí, absolventi dané instituce) a to zejména na strategické, kontrolní a hodnotící úrovni – konkrétně v Akreditačních komisích, Správních radách, Vědeckých radách. (Matějů a kol., 2009, s. 35-39).

4.3.6 Financování

Bílá kniha předpovídá, že vzhledem k přísným fiskálním omezením EU, veřejnému zadlužení, neochotě populace akceptovat vyšší míru zdanění nebude reálně navyšovat prostředky na terciární vzdělávání v České republice. I přes skutečnost, že vzdělání je a bude klíčové pro růst HDP, životní úrovně i kvality života, veřejné prostředky budou vlivem rychlého stárnutí populace plynout zejména do oblasti zdravotnictví, sociální a penzijní. Stávající systém je založen na normativním financování, ten málo odráží kvalitu a poptávku. Podíl soukromých výdajů na vzdělání zůstává v ČR velmi nízký. Podle Bílé knihy je nezbytností, aby zájemci o studium i všichni ostatní aktéři měli kvalitní informace o školách, jejich programech a podmínkách na trhu práce. Reforma v oblasti financování bude spočívat v nárůstu soukromých prostředků. Ty budou veřejné doplňovat. S přímou veřejnou finanční podporou se však počítá i u studentů soukromých škol. Příliv soukromých zdrojů je možno zajistit formou školného – odloženého a kontingenčního splácení. Zároveň je školné chápáno jako prostředek posilující racionalitu a odpovědnost při rozhodování studentů a škol. Autoři Bílé knihy doporučují zavést i přímou podporu studia – studijní granty, půjčky, cílená sociální stipendia. Tu by studenti získávali bez ohledu na finanční podporu rodičů (Matějů a kol., 2009, s. 43).

I nadále by mělo docházet k zasílání grantu na studenta přímo vzdělávací instituci. Žádoucí je tento systém financování aplikovat pečlivěji než dnes a minimalizovat neefektivní chování studentů i škol. Změna počítá se zavedením školného na VVŠ, nesnižováním

prostředků pro VVŠ a účtováním školného soukromými školami nepřevyšující školné na VVŠ v odpovídajícím programu. Poskytování grantů z hlediska škol by mělo charakter kontraktového financování – školy by měly mít jistotu, že reálná hodnota grantu na již přijaté studenty nebude v dalších letech klesat (Matějů a kol., 2009, s. 44-46).

Každý student by měl mít nárok na základní studijní grant a základní studijní půjčku a to ve všech formách a typech studia, soukromých i veřejných vysokých školách. Základní studijní půjčka by byla složena ze dvou částí – půjčka na životní náklady a půjčka na školné. Strop základní studijní půjčky by měl být určen výší školného na VVŠ. Studenti SVŠ by na ni měli nárok stejně jako studenti VVŠ. Systém podpory by měl být doplňován cílenými státními sociálními stipendii pro studenty se slabým ekonomicko-sociálním zázemím (Matějů a kol., 2009, s. 46-47).

4.3.7 Silné a slabé stránky vysokého školství podle autorů Bílé knihy

Autoři Bílé knihy terciárního vzdělávání publikují přehled silných a slabých stránek stavu českého vysokoškolského vzdělávání. Následující tabulka uvádí výběr některých z nich.

Tabulka 1 – Terciární vzdělávání – silné a slabé stránky

Silné stránky	Slabé stránky
Propojování vzdělávací a výzkumné činnosti	Výrazné podfinancování
Rozvíjení spolupráce s aplikační sférou	Nízký podíl dospělé populace s vysok. vzděláním
Standardizovaný akreditační proces	Nízký podíl absolventů kratších studijních programů
Přehledný systém financování	Vysoká míra neukončení studia
Příznivé pokrytí ČR VŠ	Nesoulad mezi volbou VŠ a poptávkou trhu práce
Vysoká prestiž akademických pracovníků	Závislost VVŠ na veřejných financích
Vysoká ekonomická návratnost vysokoškolského vzdělání	Nízký ekonomický zájem VŠ na kvalitě poskytovaného vzdělání

Zdroj: Matějů a kol., 2009, s. 11

Matějů dále vyzdvihuje význam studia a vzdělávání. Poznamenává, že společnost po celém světě čelí globálním výzvám – migraci a diverzifikaci populace, prohlubování rozdílů mezi chudými a bohatými či nárůstu kriminality. Vedle toho dochází k přeměně společnosti a ekonomiky na znalostní společnost a ekonomiku taženou objevy a s nimi souvisejícími inovacemi. Připomíná, že největší hodnoty vznikají díky tvořivým lidem a tvořivé práci. Na země, které se těmto skutečnostem nepřizpůsobí, zbudou rutinní práce prováděné lidmi či automaty. Matějů tyto závěry ukončuje myšlenkou, že bez zdravého vývoje vzdělávací soustavy se Česká republika stane montovnou Evropy, s čímž bude spojen pokles reálných mezd a dlouhá pracovní doba (Matějů, 2009, s. 13).

5 Reformy vysokého školství v České republice

Terciárního vzdělávání se mohou dotknout změny, které se dějí a realizují již na sekundárním stupni vzdělávání. Mezi jednu z prvních změn lze nepochybně považovat myšlenku testů SCIO. Pokud je uchazeč o vysokoškolské studium v těchto testech úspěšný a vysoká škola tyto testy akceptuje, má student otevřené dveře k dalšímu vzdělávání. V současnosti akceptuje tyto testy několik vysokých škol v České republice.

Dalším milníkem je neustále diskutovaný projekt státních maturit. Podle původního návrhu by měl mít úspěšný absolvent vstupenku k vysokoškolskému vzdělání bez nutnosti absolvovat přijímací zkoušky. Tento krok nebyl zatím uveden do praxe. Nelze nepřipomenout, že myšlenka přijetí na základě státní maturity a bez přijímacího řízení nebyla vysokým školám stoprocentně milá.

Severová k problematice reformy a stavu českého vysokého školství připomíná některé skutečnosti. Nejen změnu od elitního k masovému vysokoškolskému vzdělání, ale při porovnání s minulostí i nižší průměrné akademické schopnosti studentů. Vzpomíná i na Boloňskou reformu a s ní spojené rozdělení studia na tři stupně – bakalářský, magisterský a doktorský a dodává, že se Česká republika s tímto rozdělením nedokázala vyrovnat. Populace chápe studenty – bakaláře - jako ne zcela vzdělané či nedokončené vysokoškoláky a studium v tomto programu jako přípravu pro magisterské studium. Stejně tak konstatuje, že promyšlené magisterské (čtyř nebo pětileté studium) studium bylo přetrženo na tříleté bakalářské a dvojleté navazující magisterské studium a nemohlo mít za výsledek vynikající a smysluplný bakalářský program, ze kterého absolventi mohli připraveně vkročit do praxe. Český bakalářský stupeň nemá stejnou hodnotu jako jinde v Evropě – znamenající ukončené vysokoškolské vzdělání, ale spíše přípravu pro pokračování v magisterském studiu (Severová, 2011, s. 63,64).

Autorka dále shrnuje některé výše zmíněné skutečnosti o problémech českého vysokého školství. Jsou jimi růst studentů v terciárním sektoru, přeměnu státních škol na veřejné, vznik nových veřejných i řada soukromých vysokých škol. Neopomínají také připomenout, že si vysoké školy budou muset poradit s odlišným způsobem financování, než na který byly doposud zvyklé – odklon od normativního financování a příliv financí dle kvality dané instituce či spokojenosti studentů se školou a jejich uplatnění na trhu práce (Severová, 2011, s. 64,65).

5.1 Návrhy podob reformy v průběhu let 2009-2014

Konečná podoba reformy je tématem diskuzí, avšak stále v nejasných obrysech. Ve své podstatě nepřichází s ničím novým či zásadním, co by už nebylo uvedeno v Bílé knize. Pokud je o nějakém tématu diskutováno, pak se o něm společnost dozvídá zejména z médií. Konečný dojem nepůsobí příliš profesionálně. A to tak, že pokaždé někdo přijde s nápadem, který se začne prodiskutovávat bez předešlých podložených námětů či analýz. Na webových stránkách Ministerstva školství je o reformě jen zmínka nezabíhající do detailů a to v tom smyslu, že je jednou z priorit vlády, vychází z jejího programového prohlášení a navazuje na Národní program reformy ČR. Článek poukazuje pouze na klíčová opatření reformy – novela zákona o vysokých školách, zákon o finanční pomoci, úprava financování vysokých škol dle kvalitativních ukazatelů, diverzifikace vysokoškolského systému a tím umožnění lepší profilace studentů, vyšší otevřenost systému a zajištění větší sociální rovnosti v přístupu k vysokoškolskému vzdělání (MŠMT, Průběh a cíle reformy vysokého školství, 2011).

Rok 2009

Ministr školství Ondřej Liška prohlašuje, že se návrhy věcného záměru zákona o vysokých školách liší od původní Bílé knihy terciárního vzdělávání. Plánuje tedy dokončit první návrhy a záměr předložit do července k projednání vládě. V průběhu dalších tří týdnů však Topolánkova vláda padla (CT24, Liška přepracuje Bílou knihu, 2009).

S tímto návrhem Ondřeje Lišky nesouhlasí Univerzita Karlova a vypracovává návrh vlastní. Václav Hampl, rektor Univerzity Karlovy, jej představuje již v květnu a chce ho předložit i dalším vysokým školám. Zásadními změnami jsou zavedení zápisného (oproti školnému nepokrývá náklady na platy), pětileté rámcové smlouvy se státem a nastavení kritérií kvality a to i v mezinárodním měřítku.

Hlavní body reformy podle návrhu Karlovy Univerzity:

I. Posílení mezinárodního charakteru studií – usnadnění výměny akademiků i studentů, uznání předchozího vzdělávání a titulů, hodnocení úrovně vysokých škol na základě nově zaváděných evropských standardů kvality.

II. Orientace vysokých škol na různé skupiny studentů, potřeby společnosti a pracovního trhu – zaměření škol na výzkum a vývoj, vzdělávání nebo potřeby regionu.

Na základě toho by měly na škole převládat i studijní programy a různé typy škol by byly odlišně financovány.

III. Systém kvality – jedná se o zavedení systému hodnocení kvality škol a na ni navázané financování. Hodnoceny by byly všechny činnosti školy. Kritérii pro vyhodnocování by byl například podíl na rozvoji regionu či poskytované služby studentům.

IV. Vlastní stanovení požadavků nutných k udělení titulu docent nebo profesor. Titul by pak držitel mohl uvádět jen společně s názvem instituce. Pro odborníky z praxe by školy mohly na časově omezenou dobu udělovat titul mimořádný profesor.

V. Změny v oblasti financování vysokého školství

a) Navýšení stipendií doktorandům studujících v denní formě studia přičemž o výši by rozhodovaly samotné školy. Stát by měl navýšit financování vědy a výzkumu a motivovat firmy investovat do inovací.

b) O financování by si měly rozhodovat samy univerzity, samy by si rozhodovaly, do čeho budou investovat. Školy by si vetyčily dlouhodobé cíle a určily počet přijímaných studentů, stát by pak školám garantoval určitý objem financí na následujících pět let. Stát by měl vytvořit plán dlouhodobé podpory pro obory, které mají šanci získat prostředky například ze soukromého sektoru.

c) Zrušení poplatků za další studium, opravné zkoušky, ale zavedení zápisného. Jeho výše by byla 5.000 Kč za rok studia. Tyto prostředky by byly určeny na administrativu spojenou se studiem. Handicapovaní nebo sociálně slabí studenti by jej platit nemuseli (CT 24, Univerzita Karlova chce zavést pětitisícové zápisné škol, 2009).

V září roku 2009 tvorbu reformy terciárního vzdělání podpořila i další ministryně školství Miroslava Kopicová. Za jejího působení byl proveden výzkum akademických pracovníků. O ten se ministryně chce vedle mezinárodních zkušeností opírat. Podle průzkumu se většina pracovníků domnívá, že problémem vysokého školství je nedostatek veřejných prostředků a připouští, že se v důsledku nízké efektivity celého systému těmito prostředky plýtvá. Dotazovaní pohlíží na školné jako nástroj motivace studentů, zvýšení odpovědnosti učitelů vůči studentům a nástroj přispívající k celkovému zvýšení kvality vzdělání. Akademičtí pracovníci se domnívají, že české vysoké školství reformu potřebuje (72 % dotazovaných) (iFORUM, časopis Univerzity Karlovy, Jak hodnotí akademici stav vysokého školství, 2009).

Obdobný průzkum byl proveden i mezi studenty. Na jeho základě jsou studenti spokojeni s kvalitou VŠ i vyučujícími. Podle průzkumu studenti (64 %) považují české vzdělání srovnatelné s evropským, jejich studiu v cizině však brání nedostatek peněz. Vysoké procento (94%) studentů hodnotí pověst školy jako dobrou a o jedno procento nižší stupnicí studenti označují své učitele, tj. komunikativní a dostupné.

Se školným by souhlasila třetina respondentů, ti by byli ochotni platit 15.000 korun ročně. Studenti by preferovali školné odložené a uvítali by i zvýhodněné studentské půjčky (Ukacko.cz, Třetina studentů by souhlasila se školným, 2009).

Rok 2010

V dubnu přichází Karlova Univerzita s dalším návrhem, na jehož základě by studenti platili každý rok zápisné a to až ve výši 3.200 - 6.400 korun. Podle vedení univerzity se jedná o částku, která splňuje některé kladné přínosy a neměla by tvořit žádnou sociální bariéru. Rektor Václav Hampl odůvodňuje výši zápisného, že se jedná o částku, kterou studenti ročně utratí za účty za telefon. Navrhované zápisné by se týkalo všech studentů, odstranily by se poplatky za další studium, ale zůstaly by poplatky za prodlužování studia.

Výše zápisného by podle návrhu měla být stejná na všech vysokých školách v České republice a každá škola by si mohla určit, jak se získanými prostředky naloží. Předběžný odhad Univerzity je, že zápisné by mohlo tvořit až desetinu rozpočtu určeného na vzdělání. Univerzita navrhuje, aby se místo každoročních dohadů o příspěvku na studenta zavedla minimální garantovaná částka (Ukacko.cz, UK navrhuje, aby studenti platili zápisné, 2009).

Samotné Ministerstvo začalo v roce 2010 nejprve mluvit o školném ve výši až 10.000 korun za semestr, později o zápisném výši 6.000 korun. Podle této myšlenky by zápisné bylo hrazeno od září 2011 a to až do roku 2013, od roku 2013 by mělo začít platit odložené školné. Výši poplatku by si školy určovaly samy a zápisné by neplatili studenti ze sociálně slabých poměrů a studenti s výbornými studijními výsledky. S tímto návrhem nového ministerstva nesouhlasili rektori zejména kvůli otázce, zda je zápisné zavedeno jen dočasně nebo natrvalo. Požadují také, aby před zavedením zápisného začal fungovat systém finanční pomoci studentům. Ministr Josef Dobeš dříve však prohlásil, že zápisné bude zavedeno pouze se souhlasem České konference rektorů. Ti nesouhlasí nejen se zápisným ve zmiňovaných souvislostech, ale také tím, že Ministerstvo provádí změny

pomocí novel, přičemž vysoké školství potřebuje celkovou reformu (Ukacko.cz, Zápisné od příštího roku zřejmě nebude, rektori jsou proti, 2010).

Koaliční smlouva počítala se zavedením odloženého školného a to od akademického roku 2013/2014. Na konci roku 2010 se strana Věci veřejné začala ozývat s tvrzením, že by se školné mělo odložit až na další volební období a zavedeno by mělo být mezi roky 2014 a 2018.

Rok 2011

Dokument Průběh a cíle reformy vysokého školství vymezuje cílovou vizi reformy. Tou je: *„Vytvoření otevřeného, strukturovaného a prostupného systému reflektujícího moderní trendy, v jehož rámci mohou zájemci dosáhnout úrovně vzdělání, která odpovídá jejich předpokladům a zájmům a umožní jim potřebný rozvoj i uplatnění v profesním životě.“* (MŠMT, Průběh a cíle reformy VŠ, 2011).

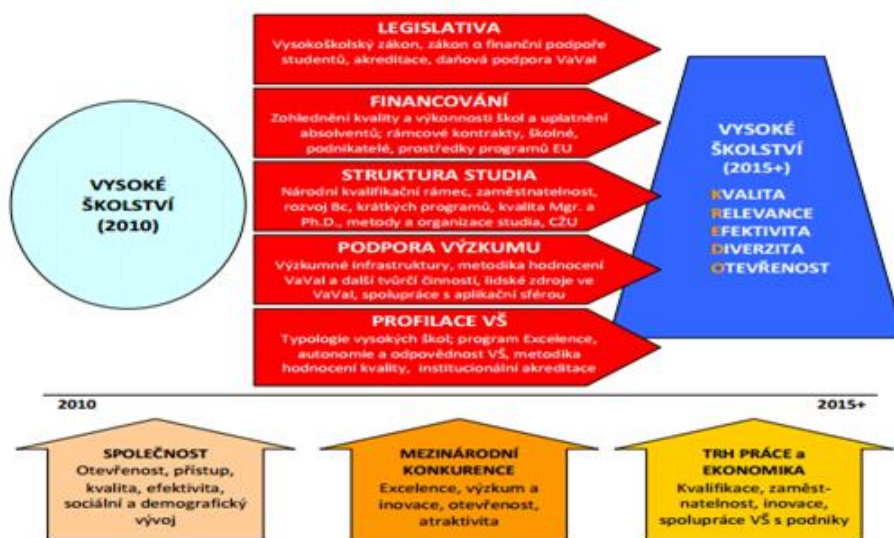
Základními charakteristikami výše zmiňovaného systému jsou (KREDO):

- I. **K**valita a excelence ve vzdělávání, výzkumu a vývoji na VŠ,
- II. **R**elevance k potřebám společnosti, ekonomiky a trhu práce,
- III. **E**fektivita ve využívání zdrojů – lidských, materiálních, ekonomických a dalších,
- IV. **D**iverzita VŠ nebo jejich součástí – dle profilů, poslání, výkonnosti,
- V. **O**tevřenost v kontextu mezinárodním, národním i regionálním a potřebám různých společenských partnerů a skupin.

Dokument se zabývá také otázkou financování VŠ. Poukazuje na to, že je potřeba zapojit do veřejných prostředků zdroje z podnikatelské sféry a domácností. To je spojené se zavedením daňových pobídek pro zvýšení prostředků, které podnikatelská sféra investuje do výzkumu a vývoje na VŠ a zákonem o finanční podpoře studentů. V dokumentu je poukazováno také na to, že dojde ke změnám v pravidlech financování s přechodem od kvantity ke kvalitě, tzn., bude kladen důraz na kvalitu a výkonnost vysoké školy, její vědecké, vzdělávací činnosti, ale také role, které pro společnost plní, zaměstnanost a uplatnění absolventů na trhu práce.

Dosavadní průběh a cíle reformy VŠ je ve zmiňovaném dokumentu zobrazen následovně:

Obrázek 1 – Nástroje pro podporu reformních cílů 2011-2015

Zdroj: MŠMT, Průběh a cíle reformy vysokého školství

V říjnu roku 2011 představuje Ministerstvo školství konečnou verzi návrhu nového vysokoškolského zákona. Dobeš při té příležitosti připomíná, že tento zákon je za 10 let devatenáctkrát novelizován. Prohlásil také, že do konce června roku 2012 by mělo vzniknout paragrafové znění zákona.

Tento zákon obsahuje:

I. Zaměření na kvalitu – vysoké školy by měly být financovány podle kvality, nikoliv podle počtu přijatých studentů. Za kritérium kvality jsou považovány vědecké výsledky nebo uplatnitelnost absolventů.

II. Rámcové smlouvy uzavírané na období na 3 – 5 let. Ve smlouvách budou obsaženy výsledky, jakých škola v tomto horizontu dosáhne a kolik finančních prostředků instituce od státu dostane.

III. Hodnosti profesor a docent by již neměly být celostátně platné, ale měly by se vázat na konkrétní instituci.

IV. Dvojitý hodnocení škol – vlastní audit a pětileté hodnocení nezávislou státní organizací Národní akreditační agenturou. Ta bude moci školu v případě závažných nedostatků ve spolupráci s Ministerstvem zrušit. Navíc bude udělovat institucionální akreditace (namísto oborových) a bude sloučena se stávající akreditační komisí.

V. Zavedení školného, které bude příjmem školy, sama škola si stanoví výši poplatku, přičemž maximální částka by měla být 10.000 korun za semestr.

VI. Zákon o finanční pomoci studentům. Ti, kteří nebudou mít prostředky na studium, si mohou od státu **výhodně** půjčit ve formě odložený splátek. Podrobnější informace, jak výhodně si půjčit, či co by s půjčkou bylo spojeno, Ministerstvo zatím neřeší.

VII. Rozdělení škol do dvou typů na univerzity a další školy. Univerzitou by měl být výzkumný ústav vzdělávající studenty doktorského programu. Další vysoké školy budou zaměřeny na výuku magistrů a bakalářů, přičemž bakalářské studium by mělo být více prakticky zaměřeno kvůli lepšímu uplatnění absolventů na trhu práce.

VIII. Usnadnění některých postupů. V první řadě usnadnění odebrání titulů nabytých podvodem, nebo pokud vyjde najevo, že ve skutečnosti vzdělání nabyto nebylo. Zjednodušení slučování vysokých škol i slučování veřejných a soukromých škol (Ukacko.cz, Reforma VŠ je hotova. Zavede smlouvy se státem, školné i důraz na kvalitu. 2011, Český rozhlas, Reforma vysokých škol počítá mimo jiné se zavedením školného, 2011).

Rok 2012

I začátek nového roku ovládaly debaty o věcném záměru zákona o vysokých školách. Cíl záměru byl stále stejný – modernizace českých univerzit vycházející ze zlepšování jejich kvality a hodnocení podle evropských standardů. K výše zmíněným osmi bodům byly v rámci debaty diskutovány další skutečnosti:

- Upuštění od detailní zákonné regulace vnitřních poměrů vysokých škol. Statut vysoké školy bude základním vnitřním předpisem vymezujícím vnitřní strukturu a organizační vztahy uvnitř vysoké školy. Rada záležitostí by pak zůstala přímo v kompetenci školy.
- Vznik nových rad, tj. klíčových orgánů spravující chod škol a nahrazující správní rady. Po souhlasu akademického senátu a na návrh rektora by měly schvalovat statut, dlouhodobý záměr a rozpočet školy a také jmenovat i odvolávat rektora a rozhodovat o jeho odměňování. Rada by měla být tvořena 1/3 členů na návrh rektora, 1/3 na návrh akademického senátu a 1/3 na návrh Ministerstva. Tento bod je kritizován zejména reprezentanty VŠ a studenty pro pronikání politických zájmů do řízení vysokých škol.

- Změna v zastoupení studentů v akademických senátech. Současná právní úprava stanovuje z celkového počtu zastoupení studentů z minimálně 1/3 a maximálně 1/2. Současný návrh omezuje toto zastoupení na 1/3 (Věda.muni.cz., S čím přichází reforma VŠ 2012).

V lednu² rektori všech pěti brněnských univerzit vyzvali k zastavení legislativního procesu a dalšímu intenzivnímu jednání. S návrhem nesouhlasí ani studenti, kteří vydali prohlášení, ve kterém kritizují změny v uspořádání akademické samosprávy a zákon o finanční pomoci studentům. Ti zorganizovali na začátku února protestní pochod Brnem. Od 27. února se konal tzv. Týden neklidu, jehož prostřednictvím studenti v celé republice vystoupili proti záměrům zákona (Věda.muni.cz., 2012).

Na přelomu měsíců února a března dochází k nejrozsáhlejším vysokoškolským protestním akcím od roku 1989, tzv. Týden neklidu. Jedná se o akci, jejímž cílem je vyjádřit veřejný nesouhlas s návrhy reforem vysokého školství. Příčinou protestů je mimo jiné i fakt, že návrhy byly odeslány legislativní radě vlády, aniž by bylo dosaženo dohody s oponentní skupinou z řad České konference rektorů a Rady vysokých škol. A druhý extrém, kdy do návrhů, ve kterých bylo dosaženo shody, byly vneseny změny, které nebyly projednány. Sporným a nejvíce veřejně diskutovaným bodem stále zůstává školné (stále není jasné, co by se stalo s penězi, které jsou namísto školného vybírány od daňových poplatníků). Smyslem protestů je donutit vládu, aby neschvalovala návrhy reformních zákonů, ale vrátila je J. Dobešovi k přepracování.

Centra protestů byla města Praha a Brno. Hlavními body protestu jsou Noc univerzit, během níž se otevřely školy v řadě českých měst, kde se konaly diskuze a přednášky, a průvod Prahou. Prvním výsledkem protestů bylo, že Dobeš již první den protestní akce oznámil ustoupení od původního plánu zavedení školného. Ten nahradil tím, že platit budou jen ti, kteří studují déle nebo více oborů (Aktuálně.cz., Týden neklidu 2012, iDnes.cz, Začal týden neklidu, 2012).

V březnu roku 2012 ve své podstatě dochází k zastavení reformy vysokého školství. Josef Dobeš totiž předkládá svoji rezignaci. Oficiálním důvodem tohoto kroku byl schválený vládní návrh dodržení deficitu státního rozpočtu. V oblasti školství by se jednalo o škrty ve výši 2,5 miliard korun. Podle ministra by to znamenalo škrty učitelů nebo zásah do

² V lednu vychází také Kritický průvodce „Reformou,, vysokých škol. Přepis jeho znění je uveden v Příloze 2.

rozpočtů vysokých škol. Dobeš zároveň v poslední době čelil kritice kvůli reformě a protestním akcím – Týden neklidu, rozhodnutí o prodloužení akreditace plzeňským právům, či problémy s čerpáním dotací z EU (hrozí ztráta více než 50 miliard korun z těchto fondů) (Ukacko.cz, Ministr školství Josef Dobeš oznámil rezignaci, 2012).

V květnu nastupuje na post ministra školství Petr Fiala a již v červnu přichází s tím, že návrhy reformy neupraví zákon, ale pouze novela současného vysokoškolského zákona. Návrh o finanční pomoci studentů chce nový ministr přepracovat a již nevázat na školné. A konečně, že univerzitám bude v příštím akademickém roce (tj. 2013/2014) zapláceno o pět procent studentů méně, než v aktuálním roce. Ministr svá rozhodnutí komentoval tím, že školné nebo jeho zavedení není v programu vlády. Naopak uvažuje o zápisném. Zákon o finanční pomoci studentů chce navázat zajištěním možnosti půjček na životní náklady v průběhu studia. Finance jednotlivým školám chce ministr rozdělovat podle kvality vzdělávání. S rektory se dohodl, nejen na snížení finančních prostředků na studenty, ale i tom, že do prvních ročníků nastoupí skoro o deset procent méně studentů než letos (CT24, Fial stáhne návrh reformy vysokých škol, 2012).

Rok 2013

V únoru se ČKR domluvila s ministrem na klíčových bodech novely, jež jsou: profilace vysokých škol, péče o kvalitu vzdělávání, podpora spolupráce a integrace škol, autonomie VŠ a stabilita pro jejich rozvoj (Česká pozice.cz, Na cestě ke změně zákona o vysokých školách, 2013).

Nejnovější podoba reformy tedy řeší:

I. Profilaci studijních programů (profesní, akademické, výzkumné). Studijní programy budou stále bakalářský, magisterský a doktorský, přičemž k profilaci dojde u bakalářských a magisterských studijních programů, u doktorských studijních programů k profilaci nedojde. Prostupnost mezi programy v jednotlivých profilech je v kompetenci škol.

II. Institucionální akreditace a pravidla vytvoření Národní akreditační agentury. Národní akreditační agentura bude nezávislá na Ministerstvu, ale bude respektovat jeho standardy. Agentura bude udělovat akreditace institucionální, akreditace v oblasti vzdělávání, akreditace studijních programů, akreditaci habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem. Institucionální akreditace osvědčí, že vysoká škola splňuje

standards, tj. je způsobilá poskytovat vysokoškolské vzdělání a dbát o jeho kvalitu. Akreditace bude platná 10 let. Agentura bude provádět inspekční činnost v průběhu platnosti akreditace, pokud shledá nedostatky, informuje Ministerstvo.

Vnitřní akreditace bude proces, jímž škola bude rozhodovat o realizovaných programech v rámci akreditace, jejímž je držitelem.

III. Zjednodušení sloučení soukromých vysokých škol. Smyslem je zjednodušení podmínek pro pokračování ve studiu stejného/obdobného studijního programu v případě zániku právnické osoby. Pokud dojde ke sloučení, zkrátí se doba platnosti akreditace studijních programů na 2 roky.

IV Upuštění od hodnotí vázaných ke škole a vytvoření funkčního místa tzv. mimořádný profesor (člověk ze zahraničí, mimořádná osobnost z praxe). V rámci tohoto bodu dojde k zachování habilitačního řízení, obsazování a požadavky na funkční místa si VŠ stanoví sama. Vytvořené funkční místo musí škola ponechat nejméně po dobu 3 let. Funkční místa bude moci škola zřizovat jen tehdy, pokud disponuje institucionální akreditací.

V. Možnost vytváření konsorcií veřejných vysokých škol a veřejných výzkumných institucí, možnost veřejných vysokých škol zřizovat veřejné výzkumné instituce. Cílem uvedeného bodu je umožnit VVŠ a veřejným výzkumným institucím zřizovat účelová pracoviště s vlastní právní subjektivitou (v činnostech, které samotná škola může zajistit jen méně efektivně).

VI. Střednědobé kontraktové financování (znalost příjmů v tříletých obdobích). Kontrakty budou podrobně upraveny v podzákoných předpisech, přičemž VVŠ neodpovídá za závazky státu ani naopak. Základem kontraktu budou cíle školy (plánované počty studentů, úroveň poskytovaného vzdělání, jednoznačná strategie rozvoje s konkrétními ukazateli) a Ministerstva (celkové dostupné prostředky, národní strategie v terciárním vzdělávání, výsledky vnějšího hodnocení škol a jejich akreditací). Smlouvy budou založeny na kvalitativních ukazatelích (specificky navržené pro jednotlivé typy a profily studijních programů) a kvantitativních ukazatelích (přepočtený počet studentů a absolventů).

Vyjednáváním a uzavřením kontraktu je pověřen rektor na základě jeho návrhu. Ten musí být schválen senátem a správní radou. Pokud kontrakt nebude plněn, Ministerstvo příští

rok zkrátí finanční prostředky poměrem ke skutečným výstupům (Česká pozice.cz, Novela zákona o vysokých školách, 2013).

Od této doby se již nic podstatného nedělo. Ministerstvo sice ve spolupráci se zástupci vysokých škol doladovalo diskutované body. V březnu byl dokončen první návrh paragrafového znění novely zákona. V květnu pak Rada vysokých škol poslala na 150 připomínek k novele zákona týkajících se akreditací, postavení správních rad, samosprávy fakult či kontraktového financování (iFORUM, časopis Karlovy Univerzity, Rada vysokých škol pošle Ministerstvu k novele vysokoškolského zákona 150 připomínek, 2013).

V červnu 2013 padla vláda a tím byl i pozastaven proces spojený s tvorbou reformy. V dalším předvolebním období již nikdo nenavrhoval rozsáhlou vysokoškolskou reformu, tím spíše školné či zápisné. Strany se spíše shodovaly v otázkách snížení počtu školských zařízení, snížení počtu absolventů netechnických oborů a přísnějším udělování akreditací soukromým vysokým školám (E15, Poplatky za studium jsou mrtvé téma. Odmítá je i pravice, 2013).

Na počátku roku 2014 nastupuje nový ministr školství Marcel Chládek, ten sice souhlasí s reformou, ale spíše než k vysokému školství se vyslovuje k podpoře předškolního a středního vzdělávání či navýšení platů učitelů (Novinky.cz, Chládek: Školství změní, ale nepřicházím s revolucí, 2014).

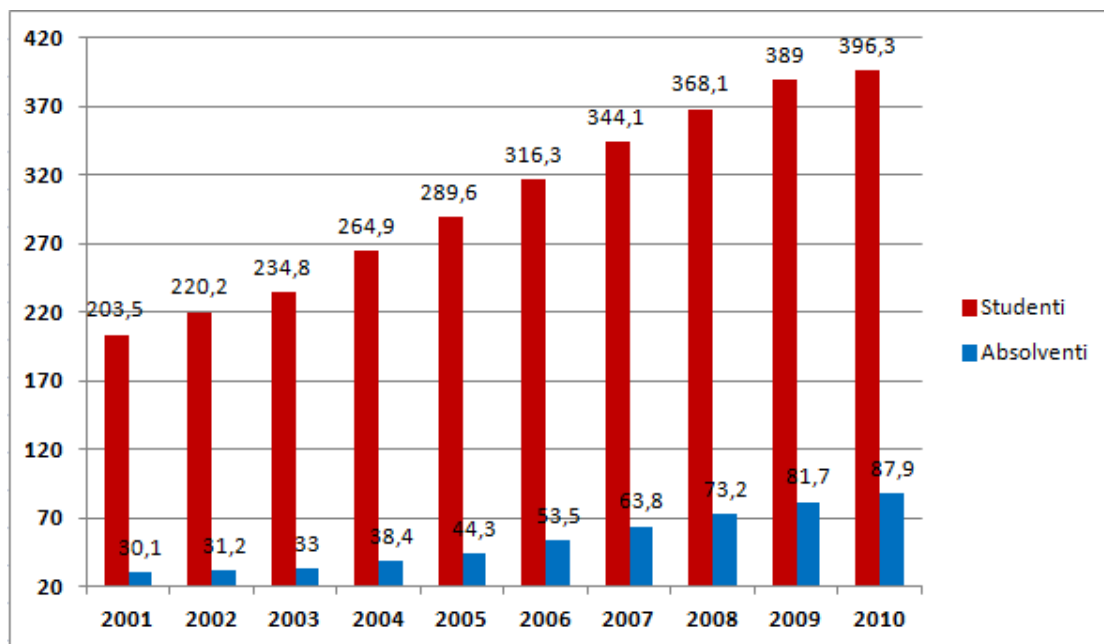
Na závěr této kapitoly nezbývá než připomenout fakt týkající se dosavadního vyúčtování reformy vysokého školství. Podle slov ministra školství Chládky již reforma, která v podstatě vysokému školství nic nepřinesla, spolykala 360 milionů korun (Studenta: Magazín portálu www.studenta.cz., Rozhovor s ministrem školství Marcelem Chládkem).

6 Vývoj parametrů terciárního vzdělávání v České republice

6.1 Studenti a absolventi českých vysokých škol

Pro vytvoření uceleného pohledu na vysoké školství se zdá nezbytné poukázat na některé oblasti v čase a číslech. Jedno z témat, o kterém se v současné době hodně hovoří je narůstající počet studujících. Následující graf jasně dokládá tento trend. Ve znázorněné dekádě počet studentů neustále narůstal, přičemž v roce 2010 již studovalo vysokou školu téměř 400 tisíc studentů. V porovnání s rokem 2001 se jedná o dvounásobný nárůst. ČSÚ k tomuto grafu dodává, že pokud se za studenta považuje populace osob ve věku 20-29 let, pak v roce 2010 studovala vysokou školu více než 1/4 populace.

Obrázek 2 – Vývoj počtu studentů a absolventů 2000-2010, tisíce osob

Zdroj: ČSÚ, Studenti a absolventi vysokých škol v ČR celkem

V bakalářských a magisterských studijních programech převažuje největší zájem o studium společenských věd, obchodu, práva a technických věd. Na doktorském stupni převažuje zájem o technické vědy, přírodní vědy, matematiku a informatiku (ČSÚ, Studenti a absolventi vysokých škol v ČR celkem, 2014).

Zajímavé a relativně alarmující údaje přináší i následující souhrn ukazující procentuální úspěšnost uchazečů o vysokoškolské studium. Úspěšnost přijetí roste téměř každoročně na

VVŠ, ale úspěšnost přijetí na SVŠ je velmi vysoká - v některých sledovaných letech se blíží i 100 %.

Tabulka 2 – Přijímací řízení - úspěšnost, veřejný a soukromý sektor 2001-2011 (%)

	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Veřejný	56	60	63	60	64	66	68	72	74	72
Soukromý	93	95	97	97	96	94	94	98	92	94
Celkem	58	62	65	63	67	70	72	76	77	76

Zdroj: ČSÚ, Soukromé školství na jednotlivých úrovních vzdělávání

Stejně tak, jak stoupal počet vysokoškolských studentů, stoupal i počet českých vysokých škol, zejména pak těch soukromých. Těch je v dnešní době v České republice téměř dvakrát více než škol veřejných.

Pro porovnání, například v Rakousku existuje 73 vysokých škol, 22 veřejných škol, 21 vysokých škol zaměřených na vědu, 17 vysokých škol pro vzdělávání učitelů (z těchto škol je 9 veřejných), a 13 škol soukromých (Eurypedia, Austria, Higher Education).

Tabulka 3 – Vývoj počtu vysokých škol (VVŠ, SVŠ) 2000-2012

Vysoké školy v České republice v letech 2000-2012													
	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
VVŠ	24	24	24	24	25	25	25	26	26	26	26	26	26
SVŠ	8	17	27	28	36	39	39	42	45	45	44	45	44

Zdroj: ČSÚ, Vysoké školy v České republice

Podle údajů ČSÚ a následujících dat je nutné dodat, že i přes zvyšování počtu vysokých škol, veřejné vysoké školy poskytují vzdělání většímu počtu studentů. Zatímco se ve sledovaném období zvýšil počet studentů na VVŠ o 80 %, na SVŠ se zvýšil skoro 28 krát. Přesto veřejné vysoké školy stále vzdělávají větší objem studentů. V roce 2000 to bylo celých 99 % všech studentů, v roce 2010 je to stále 86 % celkového počtu studujících. Zbývající část zabezpečují soukromé vysoké školy (ČSÚ, Soukromé školství na jednotlivých úrovních vzdělávání, 2011).

Tabulka 4 – Počty studentů na veřejných a soukromých vysokých školách 2000-2010

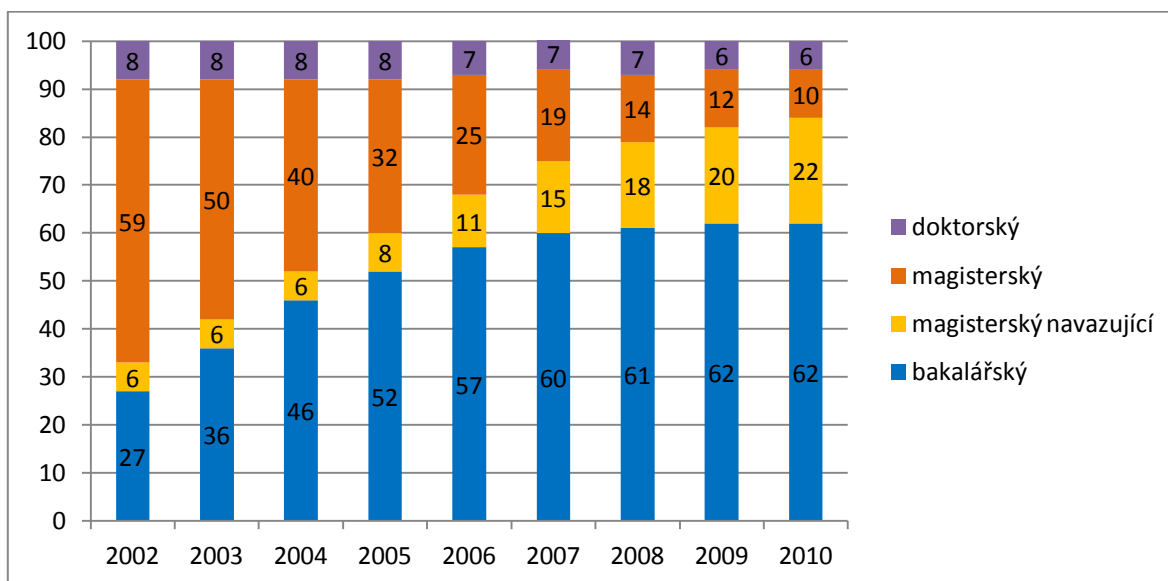
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
VVŠ	188 192	198 778	211 879	230 981	246 992	265 377	285 172	303 168	319 174	333 130	339 582
SVŠ	2 056	4 835	8 494	13 024	18 116	24 440	31 472	41 378	49 557	56 546	57 424

Zdroj: ČSÚ, Soukromé školství na jednotlivých úrovních vzdělávání

6.2 Rozložení studentů podle studijních programů

V roce 2001 došlo k transformaci studijních programů z 4-6ti letého studia na tříleté bakalářské studijní programy a programy magisterské. Následující graf vykresluje přesun studentů studujících magisterské programy do krátkých studijních programů. Zároveň je patrný také fakt, že se snižuje celkový počet studentů v doktorských studijních programech.

Obrázek 3 – Struktura studijních programů (%) během let 2002-2010

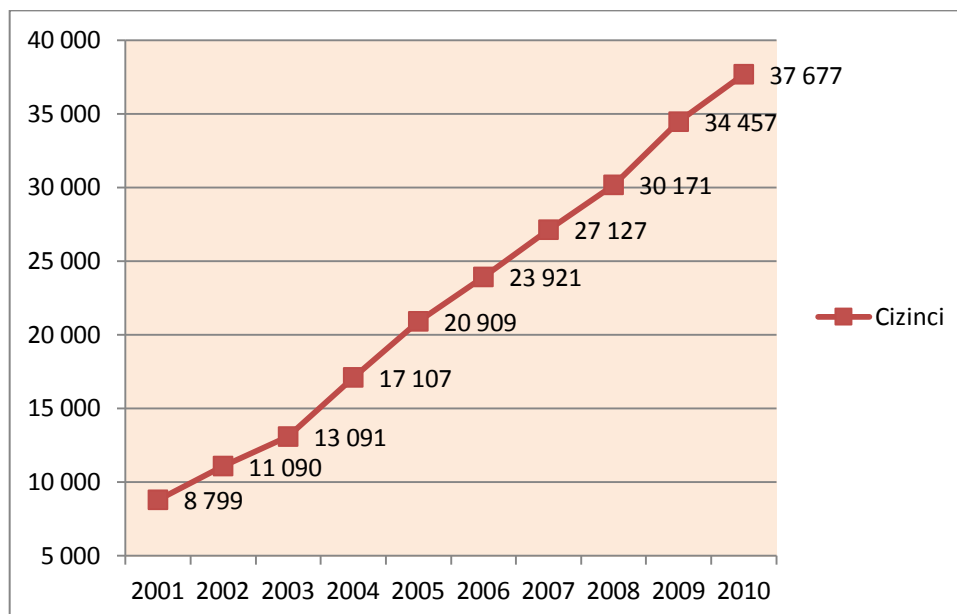
Zdroj: ČSÚ, Studenti a absolventi vysokých škol v ČR celkem

6.3 Cizinci studující na českých vysokých školách

Zpráva Českého statistického úřadu o studentech a absolventech vysokých škol v roce 2010 zmiňuje následující fakta. V roce 2010 studovalo 37.700 osob s cizí státní příslušností vysokou školu v České republice. Jejich podíl je 10 % na celkovém počtu studentů. Je třeba připomenout, že v roce 2001 byl tento podíl 4 % (ČSÚ, Studenti a absolventi vysokých škol v ČR celkem, 2014).

Strmý nárůst studujících cizinců na tuzemských vysokých školách znázorňuje i následující graf.

Obrázek 4 – Studující cizinci v České republice během let 2001-2010

Zdroj: ČSÚ, Studující cizinci

System českého vysokého školství je nastaven tak, že studium je umožněno cizím státním příslušníkům a to za stejných podmínek jako tuzemským studentům. Na VVŠ cizinci platí pouze tehdy, pokud studují v cizím jazyce či překročí standardní dobu studia. ČSÚ uvádí, že nejpočetnější skupinou zahraničních studentů jsou Slováci (například v roce 2010/2011 jich tvořilo 5 % na VVŠ a 12 % na SVŠ z celkového počtu studentů). To zejména kvůli vyšší úrovni českých škol, kvalitnějšímu vzdělání a širšímu uplatnění po dokončení studia (ČSÚ, Soukromé školství na jednotlivých úrovních vzdělávání, 2011).

Tabulka 5 – Zastoupení cizinců na veřejných a soukromých vysokých školách - 2010/11

	Celkem	Česko	Slovensko	Rusko
VVŠ	339 582	311 655	17 338	1 709
SVŠ	57 424	47 625	7 051	854
VVŠ (%)		91,8	5,1	0,5
SVŠ (%)		82,9	12,3	1,5

Zdroj: ČSÚ, Soukromé školství na jednotlivých úrovních vzdělávání

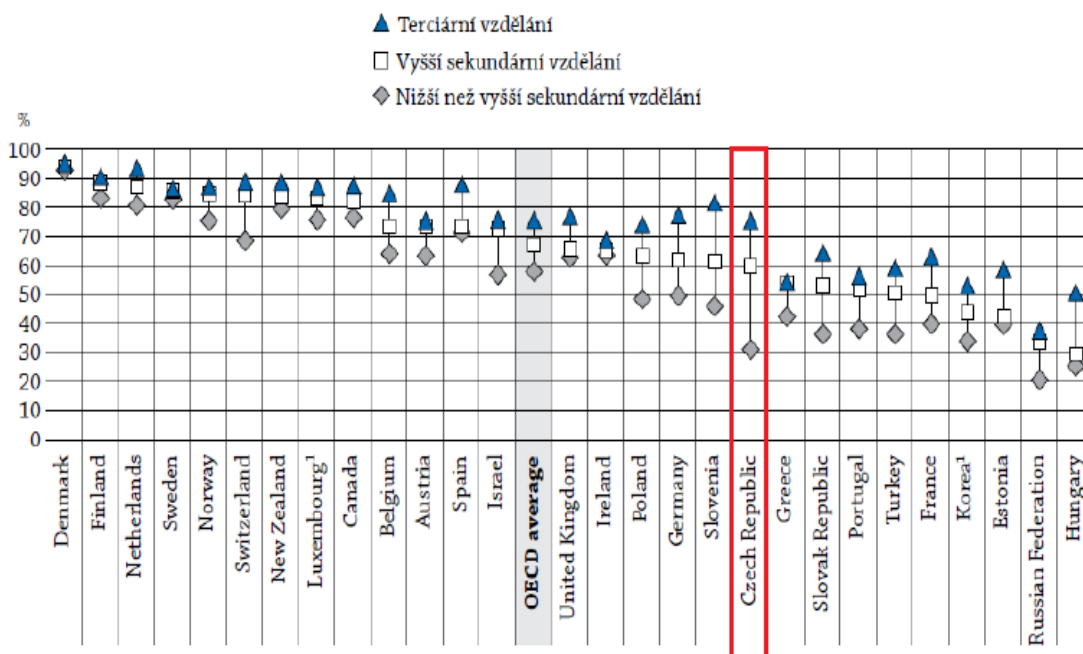
Informace uváděné v Analýze současného systému financování školství MŠMT udává, že vzdělávání cizinců stojí státní pokladnu cca 1,7 miliard korun za rok (MŠMT, Analýza financování školství, 2010).

6.4 Přínosy terciárního vzdělávání

Řada výzkumů dochází ke shodným závěrům a to, že společnost již není tolik soudružná, občané nejsou zdraví (vlivem civilizačních onemocnění jako jsou obezita či deprese) a šťastní, dochází k poklesu občanské angažovanosti (volební účast, dobrovolnictví, mezilidská důvěra). To vede ke snížení kvality života, ale i nárůstu veřejných výdajů například na zdravotní péči. Jiné studie dokazují, že vzdělání může vést v konečném důsledku i ke zlepšení zdraví nebo snížení kriminality (MŠMT, i, 2011, s. 59).

Zpráva dále dodává, že dospělí ve věku 25-64 let a s vyšší úrovní dosaženého vzdělání jsou v průměru více spokojeni se svým životem. Následující graf přináší údaje z roku 2008 vyjadřující podíl dospělých spokojených se svým životem rozdělený podle úrovně dosaženého vzdělání. Výsledky České republiky jsou oproti průměru zemí OECD výrazně odlišné. Zatímco v zemích OECD rozdíly patrné jsou, ale nevznikají patrné výkyvy (například v Dánsku nejsou téměř žádné), v České republice jsou již zaznamenány rozdíly významné (MŠMT, i, 2011, s. 59).

Obrázek 5 – Spokojenost se životem dle úrovně vzdělání v zemích OECD v roce 2008

Zdroj: MŠMT, České školství v mezinárodním srovnání 2011,

Vysvětlivky ke grafu

Dle charakteristik OECD jsou definovány jednotlivé úrovně vzdělávání následovně:

Terciární vzdělávání = studium bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů,

Vyšší sekundární vzdělávání = studium na středních školách (gymnázia, střední odborné školy a učiliště),

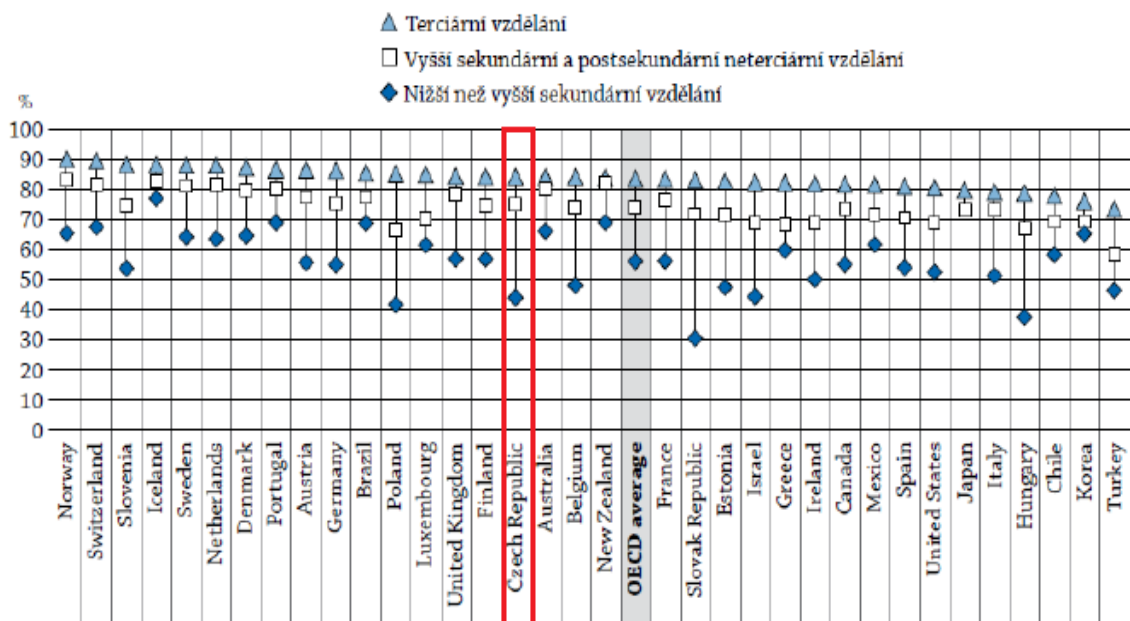
Nižší sekundární vzdělávání = 6.-9. rok základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií.

6.5 Ohodnocení vysokoškolských studentů

Významný benefit plynoucí z dosažení vysokoškolského vzdělání je nejen předpoklad dosažení vyššího finančního ohodnocení, ale i snadnějšího získání pracovní pozice.

Následující graf poukazuje na podíl zaměstnaných (25-64 letých) podle dosaženého vzdělání v roce 2009. Graf zřetelně vykresluje skutečnost, že pravděpodobnost zaměstnanosti roste s vyšší úrovní vzdělání. Zpráva o školství dále uvádí, že v průměru je v zemích OECD zaměstnáno 84 % obyvatel s terciárním vzděláním a naopak, lidé s nižší úrovní vzdělání mají vyšší pravděpodobnost stát se pouze pracovní silou i být nezaměstnaní. V zemích OECD během let 2000-2009 byla v průměru míra nezaměstnanosti u lidí s vysokoškolským vzděláním 4 % a nižší (v průměru muži 4,1 % a ženy 4,4 %). (MŠMT, České školství v mezinárodním srovnání 2011, s. 33-35).

Obrázek 6 – Zaměstnanost dle úrovně vzdělání v zemích OECD v roce 2009, (%)

Zdroj: MŠMT, České školství v mezinárodním srovnání 2011

Zpráva také zmiňuje fakt, že lidé s dosaženým terciárním vzděláním mohou očekávat ekonomické benefity. Vydělají si o 50 % více než člověk s vyšším sekundárním a postsekundárním neterciárním vzděláním, přičemž toto zvýhodnění se navyšuje s věkem. Vedle toho i pracovní příležitosti starších lidí jsou lepší právě pro ty s terciárním vzděláním (MŠMT, České školství v mezinárodním srovnání 2011, s. 40,42).

Finanční ohodnocení plynoucí z pracovního výkonu sleduje i níže uvedená tabulka. I v podmínkách České republiky jsou významné rozdíly mezi příjmy podle úrovně vzdělání. Jak již bylo uvedeno výše, nejlépe jsou na tom lidé s dosaženým vysokoškolským vzděláním. Podle uvedených údajů v tabulce jsou stále patrné a významné rozdíly v příjmech mužů a žen. Muži dosahují vyššího ohodnocení na všech úrovních vzdělání. Rozdíly mezi těmito benefity u mužů a žen jsou v případě mediánu a vysokoškolsky vzdělaných lidí vyšší než 4 tisíce korun (ČSÚ, Práce a mzdy 2012).

Tabulka 6 – Struktura mezd podle dosaženého vzdělání v roce 2012, v českých korunách

Vzdělání	Průměr mezd			Medián mezd		
	Celkem	Ženy	Muži	Celkem	Ženy	Muži
Základní/Nedokončené	16 909	15 219	18 787	15 658	14 177	17 961
Střední bez maturity	19 949	16 165	21 914	18 789	15 201	21 009
Střední s maturitou	25 941	23 278	28 892	23 311	21 839	25 739
Vyšší odborné a bakalářské	30 517	26 885	35 427	26 523	24 343	30 549
Vysokoškolské	43 410	34 915	49 976	32 912	28 676	37 695

Zdroj: ČSÚ, Práce a mzdy 2012

6.6 Nezaměstnaní podle jednotlivých úrovní vzdělání

Údaje uvedené v tabulce níže shrnují fakt, že nezaměstnaných s vysokoškolským diplomem je mezi absolventy nejméně - v porovnání s lidmi se základním a středním vzděláním. Na druhou stranu dokumentují poměrně rychle rostoucí charakter těchto údajů. Zatímco v roce 2008 bylo nezaměstnaných z řad vysokoškolských absolventů 52.800 osob, pak v roce 2011 jich bylo více než 2krát více.

Tato čísla je třeba vzít v úvahu společně. V roce 2010 bylo na českých vysokých školách 369.300 studentů a 87.900 absolventů, při 102.500 nezaměstnaných s vysokoškolským vzděláním. Zde začíná být nezaměstnanost vysokoškolsky vzdělaných lidí problémem a přichází v úvahu otázka, kde, jak a proč k problému dochází.

Tabulka 7 – Počet nezaměstnaných v ČR podle úrovně vzdělání v letech 2008-2011, v tisících osob

2008	Základní	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské	Celkem
1. čtvrtletí	73,7	101,6	57,8	11,4	244,5
2. čtvrtletí	65,8	91	52,4	10,8	220
3. čtvrtletí	64,3	89,3	53,7	16,4	223,7
4. čtvrtletí	68,3	90,9	57,2	14,2	230,6
Celkem	272,1	372,8	221,1	52,8	918,8
2009	Základní	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské	Celkem
1. čtvrtletí	76,1	131,8	79,5	15,4	302,8
2. čtvrtletí	82,1	149,6	86,3	16	334
3. čtvrtletí	88,5	169,7	102,7	25,9	386,8
4. čtvrtletí	84,9	170,7	102,9	26,2	384,7
Celkem	331,6	621,8	371,4	83,5	1408,3
2010	Základní	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské	Celkem
1. čtvrtletí	92,6	197,3	105,1	27,7	422,7
2. čtvrtletí	81,1	170,3	101,7	21,6	374,7
3. čtvrtletí	74,2	163,8	109,3	27	374,3
4. čtvrtletí	70,2	164,7	101,9	26,2	363
Celkem	318,1	696,1	418	102,5	1534,7
2011	Základní	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské	Celkem
1. čtvrtletí	73,4	174,5	100,7	28,4	377
2. čtvrtletí	70,5	155,9	100,9	28,7	356
3. čtvrtletí	70,8	150,6	92,4	26,8	340,6
4. čtvrtletí	68,5	144,9	93	27,1	333,5
Celkem	283,2	625,9	387	111	1407,1

Zdroj: ČSÚ, Zaměstnanost, nezaměstnanost, zpracování vlastní

6.7 Neúspěšná studia

Negativním jevem českého vysokého školství je rostoucí trend jak v počtu studentů prodlužujících studium tak studentů, kteří jej nedokončí úspěšně. Tento trend neznamená, že studenti nedostudují, ale spíše začnou studovat jiný obor, fakultu či školu. Důvodem odchodu je i to, že se nedostanou na vysněný obor, ale i to, že se studenti rok od roku mohou snáze dostat na takový obor. Jiným důvodem je přecenění studentových sil. Dalšími příčinami neúspěšnosti studií je náročnost způsobenou přechodem ze střední školy na vysokou školu, možnost studentů zapsat se ke studiu na více vysokých školách a po nějaké době některé z nevyhovujících studií ukončit, klesající úroveň předchozího vzdělávání a zhoršující se předpoklady uchazečů k vysokoškolskému studiu (MŠMT, Výroční zpráva o stavu vysokého školství za rok 2011).

Zpráva Ministerstva školství dále dodává, že studenti nejčastěji ukončují studium v jeho první polovině. Pokud postoupí do vyšších ročníků, pak se snaží studium dokončit, zpravidla prodloužením studia o rok či delší dobu (MŠMT, Výroční zpráva o stavu vysokého školství za rok 2011).

Tabulka 8 – Neúspěšní studenti VVŠ a SVŠ jednotlivých studijních programů v roce 2009

	Bakalářský	Magisterský	Navazující	Doktorský	Celkem
Veřejné VŠ	44 232	4 096	5 518	2 640	56 486
Soukromé VŠ	4 657	11	543	0	5 211
Celkem	48 889	4 107	6 061	2 640	61 697

Zdroj: MŠMT, Výroční zpráva o činnosti vysokých škol za rok 2009

Výroční zpráva o činnosti vysokých škol obsahuje informace o neúspěšných studiích v roce 2009. Z těchto údajů je zřejmý fakt, že i studenti jsou neúspěšní nejen na veřejných, ale i soukromých školách.

Tabulka 9 – Neúspěšní studenti VVŠ jednotlivých studijních programů v roce 2011

	Bakalářský	Magisterský	Navazující	Doktorský	Celkem
Veřejné VŠ	51 041	3 497	8 347	3 232	66 117

Zdroj: MŠMT, Výroční zpráva o stavu vysokého školství za rok 2011

Výroční zpráva z roku 2011 přináší informaci, že v roce 2011 ukončilo neúspěšně vzdělání na veřejných vysokých školách 66.117 studentů. Z celkového počtu studentů vysokých škol se jedná o 18,6 % studentů. Faktem zůstává, že mezi roky 2009 a 2011 došlo k navýšení neúspěšných studií o 4.420 studentů.

7 Financování vysokoškolského vzdělávání v České republice

V praxi zemí OECD existuje několik způsobů financování vysokých škol. Záleží na tom, jakou měrou přispívá na studium studující a jaká je výše subvencí studentům. Podle těchto dvou hledisek lze charakterizovat čtyři modely:

1. Model, kde se školné neplatí a funguje systém vysokých subvencí studentům. Na druhou stranu zde jednotlivci odvádějí vysoké daně z příjmu (Dánsko, Finsko, Island, Norsko, Švédsko). Z uvedených zemí se Dánsko a Švédsko rozhodlo navýšit zdroje financování a zavedlo školné pro zahraniční studenty.
2. Model, ve kterém je zavedeno školné, ale funguje i rozvinutý systém podpory studentů (Austrálie, Kanada, Nizozemí, Nový Zéland, Spojené království, Spojené státy). Pro tyto země jsou charakteristické vysoké finanční bariéry pro vstup do veřejného vzdělávání. Zároveň je však běžnou praxí financování VŠ soukromými subjekty, jako například firmami či neziskovými organizacemi. Náklady jsou tak rozděleny mezi stát, domácnosti a společnost.
3. Model zahrnující země s vysokým školným a méně rozvinutým systémem finanční podpory (Japonsko, Korea). Vynikajícím studentům, kteří mají s financováním problémy, může být školné nebo poplatky sníženy, popřípadě odpuštěny.
4. Model známý z českého prostředí – nízké nebo žádné školné a méně rozvinutý systém podpory studentů. Školy jsou závislé na financování ze státního rozpočtu (Rakousko, Belgie, Česká republika, Francie, Irsko, Itálie, Portugalsko, Švýcarsko, Španělsko) (MŠMT, České školství v mezinárodním srovnání 2011, s. 86, Metodický portál, Financování studia v zemích OECD, 2013).

Uváděné země navíc určují výši školného podle oboru studia. To zejména proto, že na určitý obor jsou vynaloženy rozdílné veřejné výdaje. V praxi to znamená, že čím vyšší jsou náklady na studium, tím vyšší školné je vybíráno. V Austrálii se výše školného začala odlišovat podle oborů, ale také podle vztahu oboru k trhu práce, tzn. za studijní obory, jejichž absolventů je nedostatek, se vybírá nižší školné. Pro zahraniční studenty je školné vybíráno nejen v Dánsku a Švédsku, ale bylo přijato i v Irsku a na Slovensku (Metodický portál, 2013).

Zpráva o analýze současného systému financování vysokých škol uvádí, že VVŠ mají vysokou míru autonomie. Financování ze státního rozpočtu je nástrojem, který může stát

ovlivňovat jejich zaměření nebo rozvoj. Dosavadní rozvoj byl soustředěn na zvyšování počtu vysokoškolských studentů. Podíl studentů se vyrovnal průměrným hodnotám nejrozvinutějších zemí světa. Vedle toho složení absolventů zdaleka neodpovídá požadavkům trhu práce ani světovému průměru (MŠMT, Analýza financování školství, 2010).

Financování vysokých škol je upraveno následujícími zákony:

- Zákon 111/1998 Sb., o vysokých školách. Ten, stanovuje základní podmínky financování ze státního rozpočtu.
- Zákon 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Tento zákon je využíván v případech, kdy Zákon 111/1998 Sb. neuvádí specifické pokyny pro financování VŠ.
- Zákon o státním rozpočtu, který stanoví objem financí pro daný rok. Ze státního rozpočtu je dotován výzkum, vývoj a inovace, ale řídí se podle zákona 130/2002 Sb. (MŠMT, Analýza financování školství, 2010).

7.1 Financování veřejných vysokých škol

Podle zákona o vysokých školách má VVŠ nárok na příspěvek na vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost a dotaci na rozvoj. Na základě téhož zákona si VVŠ nechávají zůstatek příspěvku, který nepoužily do konce kalendářního roku. Ten ukládají do fondu reprodukce investičního majetku nebo do fondu provozních prostředků. VVŠ mohou tvořit i další fondy dle svých vnitřních předpisů (MŠMT, Analýza financování školství, 2010).

Ministerstvo kontroluje hospodaření s takto poskytnutými zdroji zejména podle zákona o finanční kontrole ve veřejné správě a zákona o vysokých školách. Kontrola probíhá při zúčtování a vypořádání dotací se státním rozpočtem a analýze výročních zpráv o hospodaření vysokých škol (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Pro stanovení výše příspěvku je rozhodný:

- Typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání,
- Počet studentů,

- Dosažené výsledky vzdělávací, vědecké, výzkumné, vývojové, inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti,
- Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti vypracovaný Ministerstvem a jeho každoroční aktualizace,
- Dlouhodobé záměry vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti vypracované Ministerstvem a jejich každoroční aktualizace, projednané s MŠMT podle zákona o vysokých školách (MŠMT, Analýza financování školství, 2010).

Kapitola 333 – MŠMT

Zdroje poskytnuté z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jsou určeny pro zajištění provozu VVŠ, správy, údržby, rekonstrukcí, modernizací a výstavby nemovitého majetku. Veřejným školám se tyto prostředky poskytují rozhodnutím o poskytnutí příspěvku nebo dotace a to na základě žádosti vysoké školy. Provozní prostředky, příspěvek i dotace VVŠ jsou poskytovány na základě interních ministerských pravidel pro jejich poskytování. Soukromým školám jsou poskytovány také dotace na sociální a ubytovací stipendia. Z kapitoly 333 – MŠMT připadá na SVŠ zhruba 0,3 % rozpočtu (MŠMT, Analýza financování školství, 2010).

Investiční činnost tj. Programové financování je na VŠ realizovaná zejména prostřednictvím programů reprodukce majetku. Alokace zdrojů vychází zejména z dlouhodobých záměrů zpracovaných samostatně pro Univerzitu Karlovu, Masarykovu univerzitu v Brně, ČVUT v Praze a souhrnně pro zbývající VVŠ. Tyto výdaje a jejich jsou schválené zákonem o státním rozpočtu (MŠMT, Výroční zpráva o hospodaření vysokých škol 2010).

V roce 2013 bylo na programové financování uvolněno 1.995.030 tis. Kč z rozpočtu VŠ (MŠMT, Financování vysokých škol, 2013).

Vysoké školy se také zapojují do operačních programů EU a programů realizovaných v rámci finančních mechanismů. Největší přísun prostředků školy získávají prostřednictvím těchto programů, jejichž řídicím orgánem je Ministerstvo. Jedná se

o program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)³ a operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI)⁴ (MŠMT, Výroční zpráva o hospodaření vysokých škol, 2010).

V roce 2012 byla poskytnuta dotace na tyto operační programy ve výši 1.972.383 tisíc korun, tj. 85 % z prostředků EU (MŠMT, Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice).

Finanční prostředky, které Ministerstvo školám nerozdělí, poskytne školám v prosinci a to v poměru, jakým rozdělovala jednotlivým školám prostředky v poměru ke všem školám a to na základě výpočtu podle ukazatelů A – Studijní programy a K – Kvalita a výkon (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Průměrné rozložení zdrojů veřejných vysokých škol v podmínkách České republiky přibližuje následující tabulka. Největší podíl prostředků přináší právě rozpočtová část. Je třeba vzít v úvahu fakt, že u soukromých vysokých škol jsou dalším zdrojem zejména poplatky za studium (MŠMT, Analýza financování školství 2010).

Tabulka 10 – Rozložení zdrojů na financování veřejných vysokých škol

Celkové veřejné prostředky	76,50%
Kapitola 333-MŠMT, vzdělávací činnost, soc. věci studentů VVŠ	60,10%
Kapitola 333-MŠMT, výzkum, vývoj a inovace	12,70%
Kapitola 333-MŠMT, vzdělávací činnost, soc. věci studentů SVŠ	0,10%
Grantová agentura ČR	2%
Územní samosprávné celky	0,10%
Jiné zdroje	1,50%
Vlastní činnost - celoživotní vzdělávací kurzy, odborné posudky, další odborná činnost	23,50%

Zdroj: MŠMT, Analýza financování školství 2010

³ Operační program podporuje rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím řady forem vzdělávání s důrazem na celoživotní vzdělávání a vytváření prostředí pro výzkumné, vývojové a inovační aktivity, stimulaci spolupráce mezi vzdělávacími institucemi, výzkumnou a výrobní sférou. K 31.13.2013 bylo schváleno 9.540 projektů v hodnotě 1.915 milionů EUR (MŠMT, Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice).

⁴ Cílem tohoto programu je posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu České republiky přispívajícího k růstu konkurenceschopnosti a vytváření vysoce kvalifikovaných míst. Smyslem je, aby se regiony v ČR staly významnými místy výzkumu a vývoje. Řídícím orgánem je MŠMT. Celková dotace dosahuje 2.436.095.160 EUR, přičemž většina prostředků – 2.070.680.884 EUR je dotována Evropskou unií jako příspěvek Evropského fondu pro regionální rozvoj. Zbýlá částka je hrazena českým státním rozpočtem (MŠMT, Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice).

Rozpočet vysokých škol pro rok 2013

Podle zákona o vysokých školách VVŠ sestavuje rozpočet na kalendářní rok a podle něj také hospodaří. Rozpočet nesmí být sestaven jako deficitní. Příjmy rozpočtu jsou vedle výše uvedených příjmů na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou či další tvůrčí činnost a podpory výzkumu a dotací také poplatky spojené se studiem, výnosy z majetku, jiné než uvedené příjmy, výnosy z doplňkové činnosti či příjmy z darů a dědictví (Zákon č. 111/1998 Sb., § 18).

Dle zákona o vysokých školách může VVŠ stanovit poplatky za:

- Úkony spojené s přijímacím řízením.
- Studium, které trvá delší dobu, než je standardní doba studia plus jeden rok. Poplatek se počítá za každých započatých šest měsíců studia a to jako 1,5 násobek základu (ten vyhlásí Ministerstvo dle údajů za uplynulý kalendářní rok). Do doby studia jsou započata všechna předchozí studia ukončena jinak než řádně. Od celkové doby se odečítá uznaná doba rodičovství.
- Studium absolventa v dalším studijním programu. Neplatí pro studium navazujícího programu.
- Studium v cizím jazyce (Zákon č. 111/1998 Sb., § 58).

Tyto poplatky (mimo poplatky za studium v cizím jazyce) jsou příjmem stipendijního fondu VVŠ. Školy zřizují řadu fondů a to ze zisku – rezervní fondy ke krytí ztrát následujících účetních období, fond reprodukce investičního majetku, stipendijní fond, fond odměn, fond účelově určených prostředků, fond sociální a fond provozních prostředků (Zákon č. 111/1998 Sb., § 18).

Vysoké školy respektují zákon a stanovují si přesné formulace ve vnitřních předpisech. To, že finanční prostředky plynoucí z výběru poplatků představují nezanedbatelnou část rozpočtu vysokých škol, dokládá tabulka uvedena v Příloze 3. Zde je zdokumentován částečný výčet výše poplatků vybíraný Univerzitou Karlovou v akademickém roce 2013/2014. Za studium v cizím jazyce student uhradí kolem 100.000 - 300.000 korun za rok studia, za překroční délky studia od 9.000 do 24.000 korun (UK, Druhy a výše poplatků, 2013, MŠMT, Výroční zpráva o stavu vysokého školství, 2011).

Pokud bude brán v úvahu například fakt, že v roce 2011 bylo podle Výroční zprávy o činnosti vysokých škol za rok 2011 podáno celkem 438.895 přihlášek a student za ně platí přibližně 500 korun, pak jen díky tomu získaly školy společně přibližně 219.447.500 korun.

7.1.1 Rozpočty a ukazatele

Rozpočet⁵ vysokého školství, tj. dotace a příspěvky je rozdělen na rozpočtové okruhy a ukazatele. Metodika stanovení dotací a příspěvků vychází z priorit Ministerstva. V období 2011-2015 se jedná o podporu kvality a relevance vysokoškolského vzdělávání, otevřenost národnímu i mezinárodnímu prostředí a podpora efektivity financování vysokých škol (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

7.1.1.1 Rozpočtový okruh I - Institucionální část rozpočtu

Ukazatel A a údaje roku 2013

Tento ukazatel vyjadřuje sumu finančních prostředků pro jednotlivé školy, které jsou **odvozeny od počtu studentů** ve studijních programech. Jinak řečeno – jedná se o podíl normativního počtu studentů⁶ na celkovém normativním počtu studentů započtených do financování vysokých škol. Normativní počet studentů je součet součinů přepočteného počtu studentů a koeficientu ekonomické náročnosti akreditovaných studijních programů. Tento koeficient je přiřazen každému studijnímu programu. Nejčastěji dosahuje hodnot 1; 1,2; 1,65; 2,25; 2,80; 3,50 a vyjadřuje rozdílnou ekonomickou náročnost jednotlivých programů, přičemž vyjadřuje relaci mezi těmito programy (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Zároveň je stanovena sada indikátorů kvality a výkonu vysokých škol. Na základě dosažených hodnot pak může počet studentů každé vysoké školy oproti základně vzrůst, klesnout nebo zůstat stabilní. Následujících devět indikátorů slouží k diverzifikaci vysokého školství – v jejich důsledku dochází k přerozdělování počtu studentů, škola

⁵ Za rozpočtový rok se počítá období od 1. ledna do 31. prosince (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

⁶ Normativní počet studentů pro ukazatel A = součet součinu celkového přepočteného počtu studentů započteného do financování v kategoriích B1, M1, P1 (tj. počet studentů v prvních ročnících bakalářských, dlouhých magisterských a navazujících magisterských studijních programů) a SP2 (souhrnný počet studentů ve druhých a vyšších letech studia) a průměrného váženého koeficientu ekonomické náročnosti v těchto kategoriích. Průměrný vážený koeficient ekonomické náročnosti se liší mezi školami, obory i jednotlivými studijními programy. Například UK B1 = 1,47935, N1 = 1,44373, VŠCHT B1 = 2,76384, N1 = 2,70937 (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

dostává u B1 95 %, M1 a N1 90 % a P1 80 % základny automaticky, zbytek do 100 je ze základny každé VŠ sečteno a přerozděleno jednotlivým školám podle jejich podílu na těchto indikátorech (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Tabulka 11 – Indikátory kvality a výkonu pro výpočet ukazatele A v roce 2013

Indikátory kvality a výkonu vysokých škol	B1	M1, N1	P1
Celkem	100%	100%	100%
Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	29,5	39	44,5
Výsledky umělecké činnosti	0,5	1	0,5
Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací	5	5	10
Vlastní příjmy	5	5	5
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	30	20	10
Zahraniční studenti	5	5	5
Samoplátcí ⁷	5	5	5
Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů	10	10	10
Studenti přijatí v rámci mobilitních programů	10	10	10

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Posledním indikátorem je nezaměstnanost absolventů napomáhající ke snížení počtu studentů na jednotlivých vysokých školách. Stoprocentní hodnota přerozdělené základny podle 9 indikátorů je snížena u B1, M1 a N1 podle standardizované míry nezaměstnanosti o 5 %, u P1 je součet přepočtené 80 % a 20 % základny výslednou hodnotou (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Ukazatel K a údaje roku 2013

Ukazatel K je rozpočtovým ukazatelem **kvantifikujícím výkony** VŠ zaměřený na výsledky ve vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti. Pro tento ukazatel také existuje sada indikátorů, ty se aplikují pro všechny školy stejným způsobem. Jejich cílem je podpořit kvalitní výstupy vysokých škol. Každá škola získává podíl na celkových výsledcích všech škol v jednotlivých indikátorech a na základě tohoto podílu jí jsou alokovány finanční prostředky (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

⁷ Samoplátcí = podíl vysoké školy v rámci všech škol na počtu cizinců hradící si plně svá studia (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Tabulka 12 – Indikátory kvality a výkonu pro výpočet ukazatele K v roce 2013

Indikátory kvality a výkonu pro ukazatel K	100%
Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	29
Výsledky umělecké činnosti	2
Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací	5
Vlastní příjmy	3
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	2
Zaměstnanost absolventů	32
Zahraniční studenti	2
Samoplátci	3
Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů	11
Studenti přijatí v rámci mobilitních programů	11

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Pro rok 2013 byla stanovena částka 21.803.802 tisíc korun jako rozpočet vysokých škol připadající na Institucionální část, přičemž částka 15.903.584.000 korun připadala na ukazatel A. Pro tuto část rozpočtu a stanovení objemů ukazatelů A a K byly stanoveny následující váhy a částky:

Tabulka 13 – Váhy pro výpočet zdrojů připadajících na ukazatele A a K v roce 2013

Ukazatel	Váha	Částka
A	77,5	12 325 278 000 Kč
K	22,5	3 578 584 000 Kč
Celkem		15 903 584 000 Kč

Tabulka 14 – Ukazatele A a K v roce 2013, porovnání s roky 2010-2012

Název ukazatele / položky	Rozpočet 2010	Rozpočet 2011	Mezroční vývoj	Rozpočet 2012	Mezroční vývoj	Rozpočet 2013	% podíl z celku	Mezroční vývoj
Ukazatel A+B1 - studijní programy	14 782 615	13 288 205	-10,1%	12 382 584	-6,8%	12 325 278	62,2%	-0,5%
Ukazatel B 2 - studijní programy, bonifikace za absolventy B,M,N,F	978 194	1 655 202	69,2%	x	x	x	x	x
Ukazatel K (dříve B3) - kvalita a výkon	1 630 532	1 655 202	1,5%	3 095 646	-6,5%	3 578 306	18,1%	15,6%
Celkem normativní část rozpočtu	17 391 341	16 598 609	-4,6%	15 478 230	-6,7%	15 903 584	80,3%	2,7%

Období	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem normativní část rozpočtu	15 025 291	16 241 031	16 949 612	17 603 044	17 391 341	16 598 609	15 478 230	15 903 584

Zdroj: MŠMT, Financování vysokých škol, 2013

Na rozpočtové ukazatele A a K je z rozpočtu vysokých škol věnována největší část. Z výše uvedených čísel jasně vyplývá, že se kapitola vysokého školství pohybuje v posledních

letech zejména v červených číslech. Výše rozpočtu klesala od roku 2009, až v 2013 roce došlo k mírnému nárůstu jak ve výši celkového rozpočtu, tak i části kvalita a výkon. Avšak k nárůstu na úroveň odpovídající částce mezi léty 2006 a 2007.

Vzhledem ke skutečnosti, že státní rozpočet je po řadu let plánován jako deficitní, státní dluh se pohybuje ve výši 50 % HDP a pro vysoké školství byly plánovány škrty již pro rok 2013, nelze očekávat výrazné zlepšení ve financování či dokonce růst finančních prostředků.

Návrh na změnu financování se zaměřením na kvalitu vysokých škol

Za zvážení stojí změna hodnot vah, se kterými se rozpočítává finanční objem peněz určený na institucionální část. Vždyť vysoké školy by měly být primárně hodnoceny a tím pádem získat finance na základě svých výsledků. Počet přijatých studentů (i když ve výpočtu přepočítán) by měl být až jedním z dalších hodnotících hledisek.

Výpočtem, uvedeným v následujících tabulkách, byly změněny váhy a to v poměru 40 % pro ukazatel A a 60 % pro ukazatel K s daty pro rok 2013. Z následující tabulky je zřejmé, že by si polepšily zejména školy s opravdu dobrými výsledky⁸ nejen v oblasti výzkumu a vývoje, ale i zaměstnanosti absolventů, mobilních programů či zajišťování vlastních příjmů. Konkrétně se jedná především o Univerzitu Karlovu, České vysoké učení technické v Praze, Vysoké učení technické v Brně a Univerzitu Palackého v Olomouci. Řada dalších veřejných vysokých škol by si výrazně pohoršila. Z výpočtu je zřejmá také skutečnost, že k takto razantní změně by mělo dojít, ale postupně (tj. nezměnit poměr vah takto tvrdě, neboť není reálné vzít školám takové sumy peněz, například ČZU více než 92 milionů korun).

Tabulka 15 – Rozpočtová tabulka pro výpočet ukazatelů A a K při změně vah

Ukazatel A - váha 40 %	6 361 434	tis. Kč
Ukazatel K - 60 %	9 542 150	tis. Kč
Celkem	15 903 584	tis. Kč

Tabulka 16 – Tabulka s původními hodnotami vah pro rok 2013

Ukazatel A - váha 77,5 %	12 325 278	tis. Kč
Ukazatel K - 22,5 %	3 578 584	tis. Kč
Celkem	15 903 584	tis. Kč

Zdroj: Zdroj: MŠMT, Financování vysokých škol – Rok 2013

⁸ Poklady včetně indikátorů kvality jsou uvedeny v Příloze 4, výpočty a potřebná data v Příloze 5.

Tabulka 17 – Zdroje plynoucí na Ukazatele A a K při změně vah, v tisících korun

VVŠ	Ukazatel A	Ukazatel K	% podíl v rámci ukazatele K	Celkem	Rozdíl	% podíl z celku
UK	942 189	2 119 561	22,21%	3 061 750	441 424	19,25%
JU	219 982	295 130	3,09%	515 112	-21 778	3,24%
UJEP	181 361	174 996	1,83%	356 357	-60 654	2,24%
MU	700 997	1 152 572	12,08%	1 853 569	63 174	11,66%
UP	395 965	602 161	6,31%	998 126	5 134	6,28%
VFU Brno	105 159	128 313	1,34%	233 472	-18 390	1,47%
OU	174 948	217 767	2,28%	392 715	-27 910	2,47%
UHK	126 403	133 196	1,40%	259 599	-35 255	1,63%
SU	117 214	119 260	1,25%	236 474	-35 350	1,49%
ČVUT	501 206	874 840	9,17%	1 376 046	76 895	8,65%
VŠCHT Praha	119 338	239 174	2,51%	358 512	37 604	2,25%
ZČU	257 170	374 428	3,92%	631 598	-7 079	3,97%
TUL	150 152	193 939	2,03%	344 091	-19 555	2,16%
UPa	195 079	234 485	2,46%	429 564	-36 333	2,70%
VUT v Brně	434 087	679 217	7,12%	1 113 304	17 555	7,00%
VŠB-TUO	364 389	385 237	4,04%	749 626	-100 842	4,71%
UTB ve Zlíně	239 751	232 978	2,44%	472 729	-79 156	2,97%
VŠE	235 324	327 028	3,43%	562 352	-16 224	3,54%
ČZU v Praze	367 656	404 059	4,23%	771 715	-92 141	4,85%
MENDELU	215 675	280 711	2,94%	496 386	-26 752	3,12%
AMU v Praze	102 085	144 560	1,51%	246 645	-5 355	1,55%
AVU v Praze	26 607	40 828	0,43%	67 435	574	0,42%
VŠUP v Praze	37 851	66 169	0,69%	104 020	5 872	0,65%
JAMU	56 108	79 660	0,83%	135 768	-2 813	0,85%
VŠP Jihlava	44 419	31 339	0,33%	75 758	-22 056	0,48%
VŠTE	50 321	10 543	0,11%	60 864	-40 586	0,38%
	6 361 436	9 542 150		15 903 586		100%

Zdroj: Zdroj: MŠMT, Financování vysokých škol – Rok 2013, zpracování vlastní

Na druhou stranu je třeba vyzdvihnout procentuální rozložení indikátorů pro výpočet ukazatele K. Správné se zdá být zohlednění výsledků v oblasti vědy a výzkumu i zaměstnanosti absolventů vysokých škol. Ministerstvo nedává k dispozici výpočet studentů dle indikátorů k ukazateli A. Zde by stálo za úvahu procentuální navýšení indikátorů vědy a výzkumu (neboť i výpočet počtu studentů zahrnutých do výpočtu by se měl opírat o dosažené výsledky dané školy) a ponížení procentuálních vah kvalifikační struktury akademických pracovníků.

7.1.1.2 Rozpočtový okruh II – Podpora studentů

Dalším rozpočtovým okruhem je Podpora studentů zahrnující dotace a příspěvky na ubytovací a sociální stipendia.

Tabulka 18 – Sociální záležitosti studentů v období 2010-2013

Název ukazatele / položky	Rozpočet 2010	Rozpočet 2011	Meziroční vývoj	Rozpočet 2012	Meziroční vývoj	Rozpočet 2013	% podíl z celku	Meziroční vývoj
Ukazatel C - stipendia pro studenty doktorských stud. prog.	1 013 279	1 054 455	4,1%	998 821	-5,3%	1 084 050	5,5%	8,5%
Ukazatel J - dotace na ubytování a stravování studentů	217 770	198 340	-8,9%	180 629	-8,9%	173 187	0,9%	-4,1%
Ukazatel S1 - příspěvek na sociální stipendia VVŠ	85 909	57 248	-33,4%	51 000	-10,9%	48 000	0,2%	-5,9%
Ukazatel S2 - dotace na sociální stipendia SVŠ	4 172	3 255	-22,0%	3 038	-6,7%	2 543	0,0%	-16,3%
Ukazatel U1 - příspěvek na ubytovací stipendia VVŠ	960 361	903 679	-5,9%	835 310	-7,6%	835 259	4,2%	0,0%
Ukazatel U2 - dotace na ubytovací stipendia SVŠ	50 146	66 622	32,9%	57 282	-14,0%	57 333	0,3%	0,1%
Celkem sociální záležitosti studentů	2 331 637	2 283 599	-2,1%	2 126 080	-6,9%	2 200 372	11,1%	3,5%

Položka	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	meziroční změna
Výpočtové stipendium v doktorském studiu	88 775 Kč	88 775 Kč	93 380 Kč	89 429	83 041	90 000	8,38%
Výpočtové ubytovací stipendium na 1 studenta	6 500 Kč	6 500 Kč	6 250 Kč	5 800 Kč	5 367 Kč	5 400	0,61%
Měsíční sociální stipendium			1 620 Kč	1 620 Kč	1 620 Kč	1 620	0,00%
Výpočtová dotace na 1 jídlo	23 Kč	23 Kč	21,25 Kč	19,40 Kč	17,95 Kč	17,95	0,00%

Zdroj: MŠMT, Financování vysokých škol - 2013

Ukazatel C – stipendia pro studenty doktorských studijních programů

Objem ukazatele je dán možnostmi rozpočtu vysokého školství, přičemž výpočtovou částku na jednoho studenta určí Ministerstvo. Výše příspěvku je stanovena jako součin jednotkové částky a počtu rozpočtových studentů nestudujících déle než je standardní doba studia⁹ (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Z výše uvedeného přehledu je patrné, že je snaha celkový příspěvek na tato stipendia zvyšovat. V roce 2013 došlo k mírnému nárůstu počtu studentů, meziročně se jednalo o velmi nízký nárůst o 0,14 % a změně ve výpočtové částce na jedno stipendium o 8,38 % (MŠMT, Financování vysokých škol – 2013).

⁹ Výpočet stipendií pro doktorandy je uveden v Příloze 6.

Ukazatel J – dotace na ubytování a stravování

Tento ukazatel¹⁰ znázorňuje výši dotace, která bude poskytnuta příslušné škole na ubytování a stravování studentů. Výpočet je dán součinem školami vykázaného počtu přepočtených jídel za období listopadu roku n-2 a října n-1 a výpočtové částky na jedno hlavní jídlo dle možností rozpočtu daného roku (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Z tabulky uvedené na začátku této podkapitoly je jasně zřejmý klesající charakter této dotace během let 2010-2012. V roce 2013 zůstala výše dotace na úrovni roku 2012, tj. 17,95 korun na jedno jídlo (MŠMT, Financování vysokých škol – 2013).

Ukazatel S – sociální stipendia

Příspěvek je vypočítán vynásobením výše stipendia stanovené v zákoně o vysokých školách a počtu studentů evidovaných ve sdružení informací matrik studentů, kteří na toto stipendium prokážou nárok (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Celková částka příspěvku má také po celou znázorněnou dobu (2010-2013) klesající charakter. Příspěvek na sociální stipendium je poskytováno nejen školám veřejným, ale také soukromým.

Měsíční výše příspěvku pro jednoho studenta je 1.620 korun. Ročně si tedy student může přijít až na 16.200 korun za rok (toto stipendium je poskytováno 10 měsíců). Přičemž pro nárok na příspěvek stačí, aby student studoval v prezenční formě studia akreditovaný studijní program po standardní dobu a předložil žádost v souladu se zákonem o vysokých školách a stipendijním řádem příslušné školy (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Ve stipendijních řádech je uvedeno, že toto stipendium je přiznáno studentům, kteří mají nárok na přírůstek na dítě podle zákona o státní sociální podpoře, přičemž rozhodný příjem v rodině pro účely přírůstku nepřevyšuje násobek 1,5 a částku životního minima rodiny (Jihočeská univerzita, Stipendijní řád, 2010).

Podle zákona o vysokých školách by tento příspěvek měl být poskytován studentům kvůli jejich tíživé sociální situaci. Přesto bylo, poněkud paradoxně, vyplaceno soukromým vysokým školám v roce 2013 přes 2,5 milionu korun na poskytnutí tohoto příspěvku.

¹⁰ Výpočet dotace na stravování pro rok 2013 uveden v Příloze 7.

Ukazatel U – ubytovací stipendia

Výše příspěvku plynoucí na ubytovací stipendia¹¹ je vypočítána jako podíl částky určené Ministerstvem podle možností rozpočtu a počtu studentů splňujících podmínky pro započtení¹². Stipendium je také přiznáváno studentům soukromých vysokých škol (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Tabulka 19 – Rozdělení zdrojů na ubytovací stipendia SVŠ a VVŠ

Počet nároků VVŠ	154 665
Počet nároků SVŠ	10 616
Součet	165 281
Částka určená v rozpočtu	892 592
Jednotková sazba	5 400
VVŠ (tis. Kč)	835 259
SVŠ (tis. Kč)	57 333
Celkem (tis. Kč)	892 592

Zdroj: MŠMT, Financování vysokých škol, 2013

Od roku 2009 výše stipendia klesala, až v roce 2013 došlo k nepatrnému zvýšení výpočtového stipendia na 1 studenta z 5.367 korun na 5.400 korun.

7.1.1.3 Rozpočtový okruh III – Rozvoj vysokých škol

Dalším rozpočtovým okruhem je Rozvoj vysokých škol. Z níže uvedených čísel vyplývá, že ani v rámci rozpočtového okruhu III nedochází k navyšování zdrojů ba naopak. V roce 2013 došlo k snížení fondu rozvoje vysokých škol a mírnému navýšení prostředků do rozvojových programů. Přesto konečná suma dotace byla nižší než v roce 2012.

Tabulka 20 – Rozpočtový okruh III – Rozvoj vysokých škol

Název ukazatele / položky	Rozpočet 2010	Rozpočet 2011	Meziroční vývoj	Rozpočet 2012	Meziroční vývoj	Rozpočet 2013	% podíl z celku	Meziroční vývoj
Ukazatel G - fond rozvoje vysokých škol	334 000	319 638	-4,3%	287 548	-10,0%	201 284	1,0%	-30,0%
Ukazatel I - rozvojové programy	1 131 885	1 083 213	-4,3%	974 734	-10,0%	999 734	5,0%	2,6%
v tom								
Institucionální rozvojové plány (dříve decentralizované)	792 299	792 299	0,0%	792 299	0,0%	792 299	4,0%	0,0%
Centralizované rozvojové projekty	339 586	290 914	-14,3%	182 435	-37,3%	207 435	1,0%	13,7%
Celkem rozvoj vysokých škol	1 465 885	1 402 851	-4,3%	1 262 282	-10,0%	1 201 018	6,1%	-4,9%

Zdroj: MŠMT, Financování vysokých škol, 2013

¹¹ Výše příspěvku jednotlivým vysokým školám je uvedena v Příloze 8.

¹² Student musí studovat v prezenční formě v akreditovaném programu, nepřekročit standardní dobu studia a nemít místo trvalého bydliště, v němž je místo studia.

Ukazatel G – Fond rozvoje vysokých škol¹³

Školám, které uspěly ve výběrovém řízení a řeší vzdělávací projekty v rámci okruhů vyhlášených Výborem Fondu rozvoje vysokých škol, bude poskytnuta tato dotace (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Ukazatel I – Rozvojové programy Ministerstva¹⁴

Dotaci obdrží instituce, ve kterých se budou realizovat projekty úspěšné ve výběrovém řízení a institucionální rozvojové plány, které jsou řešené v rámci Rozvojových programů, jež vyhláší Ministerstvo (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

7.1.1.4 Rozpočtový okruh IV – Mezinárodní spolupráce a ostatní

Rozpočtový okruh IV je zatím prvním okruhem, ve kterém došlo k navýšení prostředků během dvou po sobě jdoucích období.

Tabulka 21 – Rozpočtový okruh IV – Mezinárodní spolupráce a ostatní

Název ukazatele / položky	Rozpočet 2010	Rozpočet 2011	Meziroční vývoj	Rozpočet 2012	Meziroční vývoj	Rozpočet 2013	% podíl z celku	Meziroční vývoj
Ukazatel D - mezinárodní spolupráce	311 379	310 082	-0,4%	292 180	-5,8%	353 797	1,8%	21,1%
V tom:								
AKCION	5 000	4 500	-10,0%	4 500	0,0%	4 500	0,0%	0,0%
GEEPUS	10 000	10 000	0,0%	10 000	0,0%	10 000	0,1%	0,0%
ERASMUS	272 797	272 000	-0,3%	253 883	-6,7%	310 000	1,6%	22,1%
Letní školy slovanských studií	9 182	9 182	0,0%	9 397	2,3%	9 397	0,0%	0,0%
Mezivládní dohody (zahraniční studenti)	13 500	13 500	0,0%	13 500	0,0%	13 500	0,1%	0,0%
Mezivládní dohody (cestovní náhrady českých pedagogů)	900	900	0,0%	900	0,0%	6 400	0,0%	611,1%
Zahraniční rozvojová pomoc	0	0		0		0	0,0%	
Krajanský vzdělávací program	0	0		0		0	0,0%	
Ukazatel F - Fond vzdělávací politiky	115 000	91 500	-20,4%	150 000	63,9%	150 001	0,8%	0,0%
V tom:								
Systémová podpora VŠ								
v tom:								
Studium studentů se specifickými potřebami	0	0		40 000		44 593	0,2%	11,5%
Univerzita třetího věku (U3V)	5 000	3 500	-30,0%	19 000		22 000	0,1%	15,8%
Registr uměleckých výstupů (RUV)	0	0		0		15 000	0,1%	
Soukromé VŠ	15 000	10 000	-33,3%	10 000	0,0%	10 000	0,1%	0,0%
Univerzita obrany	15 000	26 000	73,3%	26 000	0,0%	26 000	0,1%	0,0%
další	65 000	42 000		15 000		22 408		
Mimořádné aktivity a ostatní	15 000	10 000		40 000		10 000		
Celkem Mezinárodní spolupráce a ostatní	426 379	401 582	-5,8%	442 180	10,1%	503 798	2,5%	13,9%

Zdroj: MŠMT, Financování vysokých škol - 2013

¹³ Rozložení dotace mezi školy v roce 2013 je uvedeno v Příloze 9.

¹⁴ Ukazatel I a jeho rozložení je znázorněno v Příloze 10.

Ukazatel D – Mezinárodní spolupráce

Podle tohoto ukazatele¹⁵ se poskytuje příspěvek nebo dotace na podporu plnění závazků z mezinárodních smluv, které se nezahrnují do ukazatelů A a K. Částky jsou vypočítány dle vzdělávací činnosti VŠ, výše stipendia a počtu studujících cizinců studujících na VŠ na základě mezinárodních a vládních dohod či příslušných usnesení vlády. MŠMT neposkytuje podrobné tabulky připisující rozdělení tohoto ukazatele jednotlivým školám. Z výše uvedených údajů je patrné, že největší částky tohoto ukazatele plynou na program Erasmus (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Ukazatel F – Fond vzdělávací politiky

Fond vzdělávací politiky je složen ze dvou oblastí – oblasti rozvoje systému vysokého školství a oblast podpory reagující na neočekávané a mimořádné události (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Podpora rozvoje systému vysokého školství

Jedná se o oblast zaměřenou na financování aktivit podporujících systém vysokého školství jako celku v souladu s dlouhodobým záměrem vysokých škol. Do této kategorie patří projekty, na kterých má prioritní zájem Ministerstvo s cílem zkvalitnění vysokého školství.

Zahrnuje:

- Každoročně opakující se aktivity – podpora celoživotního vzdělávání seniorů¹⁶ (tzv. Univerzity třetího věku) a příspěvek na podporu zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami¹⁷ (zdravotní postižení, invalidita, poruchy učení).

¹⁵ **AKTION** (*1992) – jedná se o program spolupráce ve vědě, výzkumu a vzdělávání a podporu akademické výměny s Rakouskem. Program je zaměřen na poskytování stipendií studentům i pedagogům, prohlubování projektů, spolupráci (přednášky, semináře, exkurze) (MŠMT, Aktion).

CEEPUS – je středoevropský výměnný program určený pro vysoké školy. Cílem programu je vytvořit univerzitní síť složenou z jednotlivých dílčích sítí programu. Od akademického roku 2014/15 se programu mohou zúčastnit i SVŠ. Členy jsou země: Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Moldavsko, Makedonie, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Srbsko, spolupracuje Kosovo (MŠMT, CEEPUS).

Letní školy – jsou kurzy určené pro zahraniční studenty, pedagogy, překladatele, tlumočníky a akademické pracovníky z oblasti bohemistiky a slavistiky pořádané VŠ v ČR. Zaměřeny jsou zejména na český jazyk, literaturu, dějiny a kulturu (MŠMT, Letní školy slovanských studií).

¹⁶ Rozložení výdajů ze státního rozpočtu jednotlivým VŠ je uvedeno v Příloze 11.

¹⁷ Rozložení výdajů jednotlivým vysokým školám uvedeno v Příloze 12.

- Tvůrčí činnosti realizované v rámci hlavní činnosti – může realizovat jedna VŠ nebo skupina VŠ přičemž výstup projektu má strategický rozměr a může sloužit řešitelské škole, skupině škol, popřípadě všem vysokým školám. Financování víceletých projektů je podmíněno každoroční žádostí VŠ a dostatkem financí ve státním rozpočtu.
- Výzvu k předkládání projektů ve specifické oblasti – tuto specifickou oblast považuje Ministerstvo za prioritu v daném kalendářním roce, vyplývá z dlouhodobého záměru a je třeba ji tedy realizovat (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

Podpora reagující na neočekávané a mimořádné události

Tato oblast rozpočtu je vytvářena s cílem reagovat na situace, které mají značný dopad na plnění úkolů, pro které byla VŠ zřízena (např. zavedení nových právních nebo dalších předpisů, živelné pohromy) (MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací, 2013).

7.2 Financování soukromých vysokých škol

Od roku 1998 začal zákon o vysokých školách povolovat vznik soukromých vysokých škol, ty mají právní formu akciových společností, společností s ručeným omezením či obecně prospěšných společností. Tyto instituce musejí zajistit realizaci vlastních aktivit z vlastních zdrojů, tj. jsou závislé na školném. Zmiňovaný zákon neomezuje výši školného, a proto se lze na jednotlivých školách setkat s různou výší plateb¹⁸. Školné by mělo odrážet kvalitu vzdělání, které nabízí daná škola, finanční náročnost jednotlivých realizovaných studijních programů či poptávku po studiu dané školy (Urbánek, 2007, s. 139-140). Mimo uvedených vlivů na jeho výši má jistě vliv i umístění dané instituce v rámci České republiky. Přesto se průměrná výše školného za rok pohybuje v řádech 50.000 korun za rok.

Obdobně jako veřejné školy mají také školy soukromé nárok na poskytnutí prostředků ze státního rozpočtu. To v případě, pokud působí jako obecně prospěšná společnost a poskytují studijní akreditovaný program ve veřejném zájmu¹⁹ (Urbánek, 2007, s. 140).

¹⁸ Úrovně školného jednotlivých SVŠ uvádí Příloha 13. I v současné době se školné pohybuje na shodných úrovních plateb.

¹⁹ Veřejný zájem = uskutečňování programu, který neuskutečňuje jiná VVŠ nebo je program uskutečňovaný VVŠ obtížně dostupný (Urbánek, 2007, s. 140).

Jak již bylo uvedeno výše, studenti SVŠ mají nárok na získání ubytovacího a sociálního stipendia. Zákon o vysokých školách uvádí, že kromě stipendií, může být poskytnuta dotace na uskutečňované studijní programy a program celoživotního vzdělávání a s nimi spojenou vědeckou, výzkumnou a vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost (Zákon č. 111/1998 Sb., § 40).

Z Přílohy k účetní závěrce SVŠ z roku 2011 – Metropolitní univerzity Praha, která je obecně prospěšnou společností, a univerzitní vysokou školou, byly převzaty údaje uvedené níže. Z nich vyplývá, že z kapitoly 333 MŠMT byly poskytnuty prostředky nejen na stipendia, ale i mezinárodní mobility a studijní programy.

Tabulka 22 – Dotace MŠMT Metropolitní univerzity v roce 2011

1.4. Rozpis přijatých dotací na provozní účely			
Důvod dotace	Poskytovatel dotace	Běžné účetní období	Minulé účetní období
Bezpečnost, právní ochrana, budování dem.	Grantová agentura ČR	1553	1004
Konfer., ČJ, partnerství, stud. pobyty, mobilita	Dům zahr. služeb MŠMT	9951	10674
Stipendia	MŠMT	2327	939
Podpora zdravotně postižených	Magistrát hl.m.Prahy	82	2893
Legisl. EU, ověř. veř. listin, Irán-lids práva, obč. spol.	MZV	467	
Celkem		14382	15510

Zdroj: Metropolitní univerzita Praha, Výroční zpráva 2011

MŠMT poskytuje dotace soukromým vysokým školám z kapitoly 333. Nejčerstvější informace přináší výroční zpráva o hospodaření vysokých škol z roku 2012, která říká, že SVŠ byly poskytnuty dotace ve výši 64.830,85 tisíc korun ve formě neinvestičních prostředků. Z toho:

- 6.663.000 korun poskytnuto Vysoké škole zdravotnické, o.p.s jako platba za závazek veřejné služby.
- 34.053.810 korun bylo poskytnuto jako dotace na výplatu sociálních a ubytovacích stipendií.
- Částka 24.114.040 korun byla poskytnuta na řešení projektů OP VK.
- Částka 11.058.440 korun byla poskytnuta na výzkum a vývoj v rámci OP VK (MŠMT, Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice).

8 Analýzy terciárního vzdělání

8.1 SWOT Analýza

České vysoké školství si prošlo nejen řadou změn, ale vyznačuje se řadou určitých vlastností. Úkolem uvedené SWOT Analýzy je poukázat na nejpálčivější – silné a slabé stránky a příležitosti a ohrožení.

Obrázek 7 – SWOT Analýza

Silné stránky	Slabé stránky
Kvalifikovaní učitelé Portfolio studijních programů, možností pro studenty Vysoký zájem o studium Velký význam vědy a výzkumu	Teoretické zaměření výuky, zastaralé vyučovací metody Nízké nároky na přijetí uchazečů Nevhodná struktura studia Malý počet zahraničních pedagogů Naplňování požadavků zaměstnavatelů/studentů Značné rozdíly ve kvalitě jednotlivých vysokých škol Neadekvátní finanční ohodnocení akademických pracovníků Schopnost VŠ spolupracovat s firmami, jinými subjekty Nereflektování potřeb trhu Nahrazování pedagogů nezkušenými učiteli Rostoucí neúspěšnost studií a jejich prodlužování v nadstandardní době Vysoký počet studujících
Příležitosti	Hrozby
Využívání moderních technologií ve výuce Navyšování mezinárodních výměn Vysoké finanční ohodnocení absolventů Lepší pracovní uplatnění Kvalita života	Závislost zejména na veřejných zdrojích + podfinancování Nahodilé návrhy, reformy bez předešlých analýz Požadovaná vysoká kvalifikace zaměstnanců na středoškolské pozice Nekompetentnost politiků na ministerstvech Nejasné představy o směřování VŠ Dlouhodobě rostoucí nezaměstnanost absolventů VŠ Nedostatečný zájem veřejnosti o dění na VŠ

Zpracování: Vlastní

Z vytvořené SWOT analýzy je patrné, že české vysoké školství má stále potenciál a pro studenty dobrou motivaci k jeho absolvování. Na druhé straně převažuje větší množství negativních jevů působících nejen uvnitř vysokých škol, ale i z vnějšího prostředí. Patrné je, že vysoké školství potřebuje změnu. Nejen v oblasti financování, ale také přizpůsobováním oborů potřebám trhu. Nutné je dostat české vysoké školství zpět na vysokou úroveň a to jak motivovanými a kvalitními studenty a učiteli, ale i institucemi přinášejícími zejména kvalitní vzdělání, schopnými vytvořit podmínky pro výchovu použitelných absolventů v praxi (absolventi magisterských a doktorských studijních programů by měli být již specialisté nejen ve svém oboru, ale schopni reagovat i na měnící se prostředí, či požadavky), ale i podmínkami pro vědu a výzkum.

Nezbytností je také vytvořit jasnou představu o tom, jakým směrem se má české vysoké školství i jednotlivé školy ubírat a tu dodržovat a rozvíjet, ať už je u moci jakákoliv vláda.

8.2 Vysokoškolské vzdělání - Elitní, masové či univerzální vzdělání

Prudký a kolektiv zabývající se problematikou elitního, univerzálního a masového vzdělání vytvořili tabulky, ve kterých dokládají své teorie na číslech z praxe, začínají otázkou: Kolik máme studujících a zda je překročena hranice 15-50 % studujících. Za nejdůležitější informaci považují ukazatel hrubé míry vstupu – podíl vstupujících do terciárního vzdělávání z populační skupiny (18-19 letých) a ještě přesnější ukazatel čisté míry vstupu do terciárního vzdělávání – součet podílů poprvé zapsaných určitého věku z celé populace stejného věku (Prudký a kol., 2010, s. 21-23)

Tabulka 23 – Hrubá míra vstupu do terciárního vzdělávání v ČR 1991-2005, (%)

Rok	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Hrubá míra	16,6	23,6	27	30,5	32,3	33,2	38,3	42,1	40,9	31,3	34,2	36,5	40,2	40,2	44,5

Zdroj: Prudký a kol., 2010

Tabulka 24 – Čistá míra vstupu do terciárního vzdělávání v ČR 2002-2009, (%)

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Čistá míra	31,4	34	39,2	44,4	48,5	52,3	55,9	58,1

Zdroj: Prudký a kol., 2010, blog.aktuálně.cz, Vzdělání a košíková

Nejen charakteristiky uvedené v teoretické části (podkapitola Elitní, masové a univerzální vzdělání), ale i tato čísla dokládají shodný závěr. Hranice mezi elitním a masovým vzděláváním si české vysoké školství drželo do roku 1991. V následujícím desetiletí si drželo statut masového vzdělávání. Již v roce 2007 byla překročena hranice 50 % čisté míry vstupu do vysokoškolského vzdělání. **Současný stav českého školství již podle počtu studentů znamená jediné - univerzální přístup k terciárnímu vzdělávání.**

Expertizní studie Karlovy Univerzity k ukazateli Net Entry Rate vysvětluje, že analýzy věkové struktury vysokoškoláků ukazují, že dnes poprvé zapsaní studenti nespádají do tradičně uvažovaných věkových kohort, věkové rozpětí je značně široké. Ani metodika OECD nepracuje s určitým věkovým ročníkem, ale sleduje celé populační kohorty. Oproti metodice Prudkého se dnes nejvyšší procento studentů prvně vstupujících do terciárního vzdělávání posunulo a pohybuje se mezi roky 19-20 let. Podle projekce provedené ve zmiňované studii by do roku 2020 měl ukazatel již mírně poklesnout, ale nikoliv již pod hranici 50 % (Jan Koucký, Kolik máme vysokoškoláků? Expertizní studie).

9 Vlastní výzkum

Cílem dotazníkového šetření je zjistit a zhodnotit názor cílové skupiny – studentů VŠ na v této práci zmíněné skutečnosti z oblasti vysokého školství. Šetření je zaměřeno na analýzu názorů týkajících se kvality českého vysokého školství a jeho financování. Tyto skutečnosti jsou sledovány v několika okruzích - důvod studia, hledání pracovního uplatnění, reformy a názor na zavedení poplatku za studium na veřejných vysokých školách.

Dotazník²⁰ byl vytvořen prostřednictvím formuláře aplikace Google Drive a to tak, aby byly eliminovány nepříjemné otázky (například věk). Otázky byly jasně a srozumitelně formulovány a neumožňovaly respondentům odpovídat na otevřené otázky. To zejména z důvodu špatných zkušeností autorky práce s tímto typem otázek.

Dotazník byl distribuován dotazovaným prostřednictvím internetu, především mezi přáteli na sociální síti Facebook. Tento krok byl zvolen za účelem získání relevantních dat.

Získaná data byla analyzována přímo prostřednictvím aplikace Google Drive a následně statisticky vyhodnocena s využitím programu Excel a statistickým programem Statistica.

9.1 Zhodnocení odpovědí na základě vyhodnocení aplikace Google Drive

9.1.1 Výběr vysoké školy

Na základě provedeného dotazníkového šetření se studenti pro studium na vysoké škole rozhodují zejména z důvodů lepšího pracovního uplatnění (67 % dotazovaných). Druhým nejvíce zodpovídaným důvodem, proč studovat vysokou školu, je získání titulu. Další odpovědi na nabízené možnosti – prodloužení studentského života a získání statutu studenta jsou nevýznamné.

Studenti si vybírají vysokou školu zejména podle zájmu o obor (32 % dotazovaných), dalšími nejčastějšími odpověďmi jsou šance na přijetí a vzdálenost od bydliště.

9.1.2 Pracovní uplatnění

Dotazovaní se na svoji pracovní kariéru připravují aktivně již během studia. Celých 74 procent dotazovaných během studia již pracuje. Z těchto pracujících studentů většina

²⁰ Ukázka dotazníku je uvedena v Příloze 14, vyhodnocení dotazníku prostřednictvím aplikace Google Drive je uvedeno v Příloze 15.

využívá příležitostné práce či brigády. Přesto celých 40 % zbylých pracujících studentů pracuje již v oboru, ve kterém studuje.

I přes tyto pozitivní výsledky mají studenti strach ze shánění pracovního uplatnění po absolvování studií, neboť celých 45 % respondentů si myslí, že jej nalezne až po určité době hledání. Nejmenší skupina odpovídajících se domnívá, že práci najde snadno.

9.1.3 Kvalita českého vysokého školství

Čeští studenti byli hodnoceni podle dvou poměrně skrytých otázek – Jakou úroveň studia studenti od vysoké školy očekávali a zda využili či plánují vyjet na stáž či studijní program. Celých 54 % respondentů odpovědělo, že od vysoké školy očekávalo průměrnou úroveň studia a 74 % studentů nevyužilo ani neplánovalo účast na studijních mobilitách či programech. Na základě těchto dvou odpovědí působí studenti svým způsobem laxe, jak vůči studiu, tak vůči jim samotným.

Kvalita českého terciárního vzdělávání lze hodnotit opět díky přímým otázkám, ale i díky otázce, jak by se studující pro vysokou školu rozhodovali dnes. V celých 58 % odpovědích bylo zodpovězeno, že by se studenti rozhodli pro stejnou vysokou školu (37 %) a pro stejný obor (21 %). Zcela jiná možnost by zvolena jen u 6 % odpovědí. Tím studenti vyjádřili spokojenost se svojí vzdělávací institucí i kvalitou vysokého školství. Stejný výsledek byl zaznamenán zodpovězením přímé otázky, zda je studium na škole, kterou dotazovaní studují, kvalitní. Kladně odpovědělo 65 % dotazovaných.

Jako největší problémy vysokého školství studenti nepovažují ani to, že nejsou vybírány poplatky za studium ani finanční ohodnocení akademických pracovníků. Žádná z navrhovaných variant nebyla studenty zvolena jako zcela jednoznačná. Nejvíce odpovědí bylo vyhodnoceno pro vysoký počet studujících (18 %), rostoucí nezaměstnanost absolventů (16 %), teoretické zaměření výuky (15 %), neschopnost vysokých škol spolupracovat s firmami (13 %), rozdíly ve kvalitě jednotlivých VŠ (11 %) a náplň programů nereflektující potřeby trhu (11 %).

Naprostá většina respondentů ohodnotila terciární vzdělávání známkou průměrnou, uprostřed hodnotící škály, tedy dobře.

9.1.4 Reforma terciárního vzdělávání

Podle provedeného dotazníkového šetření se respondenti příliš nezajímají o dění související s reformou vysokého školství. Přesto si většina (tj. 58 %) respondentů myslí, že se terciární vzdělávání bez reformy neobejde.

9.1.5 Poplatky za studium

Studenti nemají vyhraněný názor na to, zda by se navýšení finančních zdrojů plynoucích do vysokého školství odrazilo v jeho kvalitě (54 % odpovědí ano, 46 % odpovědí ne). Přesto si již studenti zřejmě zvykli na myšlenku, že by za studium měli platit i na veřejných vysokých školách, protože 78 % dotázaných se vyslovilo, že by poplatek za studium bylo ochotno platit. Respondenti by byli ochotni platit v rozmezí pěti až deseti tisíc korun za rok strávený na vysoké škole. Naprostá většina dotázaných se ovšem ztotožňuje s názorem, že zavedení školného či zápisného by znemožnilo vstup některým studentům do terciárního vzdělávání.

Pokud by tato forma příspěvku zavedena byla, pak by respondenti preferovali využití splátek či okamžitou platbu. Pouze 7 % dotázaných by chtělo platit po dokončení studia a 22 % po určité době po dokončení studia a dosažení určité úrovně ohodnocení.

I přes to, že by studenti tyto poplatky hradili nejraději formou splátky, nedomnívají se, že by využili produktu studentských půjček.

9.2 Vyhodnocení dotazníku prostřednictvím statistických metod

Prostřednictvím statistických metod byly hodnoceny závislosti některých kvalitativních znaků zjištěných provedeným šetřením. Potřebné odpovědi byly nejprve analyzovány, tj. zda všichni respondenti odpověděli a nenechali některou potřebnou otázku bez odpovědi. Takové odpovědi byly ze šetření vyloučeny.

Ve všech případech byla testována hypotéza o tom, zda jsou proměnné na sobě nezávislé. Prostřednictvím MS Excel i statistického programu Statistica byla sestavena asociační či kontingenční tabulka, zjištěna hodnota Chí kvadrátu χ^2 a porovnána s tabulkovou hodnotou, v případě výstupu Statistica porovnána stanovená hladina významnosti p a $\alpha = 0,05$. V okamžiku, kdy hodnota Chí kvadrátu χ^2 dosáhla vyšších hodnot než tabulková hodnota či $p < \alpha$, byla nulová hypotéza zamítna a to vždy na hladině významnosti $\alpha = 0,05$. Zjišťován byl také stupeň závislosti prostřednictvím koeficientů asociace a kontingence.

9.2.1 Ochota platit poplatky za studium a využití studentských půjček

První asociační tabulkou byla posuzována závislost mezi ochotou platit poplatek za studium a využití studentských půjček. Vzhledem ke skutečnosti, že hodnota Chí kvadrátu není větší, než tabulková hodnota (a hodnota $p > \alpha$), nelze nulovou hypotézu na zvolené hladině významnosti $\alpha = 0,05$ zamítnout. **To znamená, že využití studentských půjček není ovlivněno ochotou platit poplatek za studium. Koeficient asociace ukazuje na přímou závislost, a vzhledem k tomu, že se hodnota blíží nule, ukazuje na fakt, že znaky jsou nezávislé.** Jinými slovy řečeno pokud jsou studenti ochotni platit, neznamená to, že by využívali studentských půjček, spíše by využili jiných možností.

Tabulka 25 – Asociační tabulka, závislost Poplatek za studium – Studentské půjčky

Poplatek/Půjčky	Ano	Ne	Σ
Ano	32	65	97
Ne	12	14	26
Σ	44	79	123

$\chi^2_{0,05}(1)$	3,84
χ^2	1,547
r _{A,B}	0,112

Statist.	Statist. : Poplatek(2) x Pujcka(2) (DP dotaznik)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	1,546523	df=1	p=,21365
M-V chí-kvadr.	1,509761	df=1	p=,21918
Fí pro tabulky 2 x 2	,1121310		
Tetrachorická korelace	,1970029		
Kontingenční koeficient	,1114326		

Zpracování: Vlastní

9.2.2 Vliv práce při studiu na ochotu platit poplatek za studium

Skutečnost zda to, že studenti pracují při studiu, má vliv na ochotu platit poplatek za studium, bylo zkoumáno za využití další asociační tabulky. V tomto případě je očekávána závislost mezi zkoumanými znaky, neboť pokud studenti pracují, lze očekávat, že budou k platbě poplatků vstřícnější.

Tabulka 26 – Asociační tabulka, závislost Práce během studia – Poplatek za studium

Práce/Poplatek	Ano	Ne	Σ
Ano	74	19	93
Ne	23	9	32
Σ	97	28	125

$\chi^2_{0,05}(1)$	3,84
χ^2	0,81
r _{A,B}	0,08

Statist.	Statist. : Práce(2) x Poplatek(2) (DP dotazník)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	,8109952	df=1	p=,36783
M-V chí-kvadr.	,7835398	df=1	p=,37606
Fí pro tabulky 2 x 2	,0805479		
Tetrachorická korelace	,1467143		
Kontingenční koeficient	,0802879		

Zpracování: Vlastní

Na zvolené hladině významnosti nelze zamítnout nulovou hypotézu. **Mezi zkoumanými znaky tedy není závislost. To dokládá i koeficient asociace, který se významně blíží nule. Tento závěr se neshoduje s počátečním předpokladem, že sledované proměnné jsou na sobě závislé.**

9.2.3 Závislost mezi studovaným oborem a získáním pracovního uplatnění

Další sledovanou skutečností byla závislost jednotlivých studovaných oborů na tom, jak studenti naleznou svá budoucí pracovní uplatnění. Zastoupení jednotlivých oborů v odpovědích bylo nerovnoměrně rozloženo s významným podílem studentů studujících společenské vědy, obchod a právo. Z toho důvodu byly ostatní kategorie transformovány. Výsledek byl vyhodnocen jako závislost studovaných oborů společenských věd, obchodu a práv a ostatních oborů na pracovním uplatnění. Vzhledem k počtu proměnných je již využita kontingenční tabulka. V tomto případě je očekávána přímá závislost mezi sledovanými proměnnými.

Tabulka 27 – Kontingenční tabulka, závislost Studovaný obor – Pracovní uplatnění

Obor/Získání pracovního uplatnění	Až po určité době	Relativně snadno	S obtížemi	Snadno	Σ		
Spol.vědy,obchod, právo	41	16	9	2	68	$\chi^2_{0,05}(3)$	7,815
Ostatní	13	16	11	14	54	χ^2	22,407
Σ	54	32	20	16	122	C	0,39

Statist.	Statist. : Obor(2) x Prac.upl.(4) (výpočet)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	22,40703	df=3	p=,00005
M-V chí-kvadr.	23,96551	df=3	p=,00003
Fí	,4285606		
Kontingenční koeficient	,3939109		
Cramér. V	,4285606		

Zpracování: Vlastní

Podle výše uvedené výpočtové tabulky byla zamítnuta nulová hypotéza na zvolené hladině významnosti $\alpha = 0,05$ o nezávislosti proměnných a přijata hypotéza alternativní. **Ta říká, že existuje závislost mezi studovaným oborem a získáním pracovního uplatnění. Koeficient kontingence tuto skutečnost doplňuje tím, že se jedná o přímou závislost a středně silný stupeň závislosti.** V tomto případě byl předpoklad o závislosti proměnných správný.

9.2.4 Závislost studentských očekávání a využití studijních programů

S využitím další kontingenční tabulky byla zkoumána závislost mezi proměnnými očekávání od studia a využití stáže či studijního programu. V případě těchto znaků byla očekávána závislost mezi proměnnými vycházející z mínění, že pokud studenti očekávají náročné studium, budou chtít využít dalších možností k prohloubení vědomostí a nastartování jejich kariéry.

Tabulka 28 – Kontingenční tabulka, závislost Studijní program – Očekávání od studia

St.program/Studium	Náročné	Průměrné	Nenáročné	Σ		
Ano	15	16	2	33	$\chi^2_{0,05}(2)$	5,991
Ne	35	50	5	90	χ^2	0,492
Σ	50	66	7	123	C	0,06

Statist.	Statist. : Ocekavani(3) x St.program(2) (DP dotaznik)		
	Chi-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	.4918602	df=2	p=,78198
M-V chí-kvadr.	.4906210	df=2	p=,78246
Fí	.0632366		
Kontingenční koeficient	.0631105		
Cramér. V	.0632366		

Zpracování: Vlastní

Na základě uvedené výpočtové tabulky je jasné, že nulovou hypotézu nelze zamítnout a tedy mezi zkoumanými znaky není závislost. To je doloženo i koeficientem kontingence. Tento výsledek je v rozporu s původním očekáváním o vztahu mezi proměnnými.

9.2.5 Vliv úrovně vysokoškolského vzdělávání na nevyhnutelnost reformy

Posledním zkoumaným vztahem byla závislost mezi názorem na úroveň terciárního vzdělání v České republice a souhlasem s tvrzením, že se vysoké školství v České republice neobejde bez reformy. Vzhledem k malému počtu odpovědí v některých kategoriích došlo k transformaci kategorií. Namísto pěti úrovní vysokého vzdělávání byly zvoleny jen tři. Míra souhlasu s tím, že se vysoké školství neobejde bez reformy, byla zkrácena o jednu možnost, tedy odpovědi spíše ne a rozhodně ne byly transformovány v jednu kategorii. I zde byla předem předpokládána závislost mezi těmito odpověďmi.

Tabulka 29 – Kontingenční tabulka, závislost Úroveň VŠ studia – Potřeba reformy

Úroveň VŠ/Reforma	Rozhodně ano	Spíše ano	Ne	Σ
1,2	4	17	7	28
3	15	50	14	79
4,5	10	6	2	18
Σ	29	73	23	125

$\chi^2_{0,05}(4)$	9,488
χ^2	13,174
C	0,309

Statist.	Statist. : Úroveň(3) x Reforma(3) (výpočet)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	13,17403	df=4	p=,01046
M-V chí-kvadr.	11,43103	df=4	p=,02212
Fí	,3246417		
Kontingenční koeficient	,3087779		
Cramér. V	,2295564		

Zpracování: Vlastní

V tomto případě je třeba zamítnout nulovou hypotézu a přijmout hypotézu alternativní na zvolené hladině významnosti $\alpha = 0,05$. **Mezi úrovní vzdělávání v České republice a nutností reformy existuje statisticky významná závislost, jedná se o závislost přímou a o mírný stupeň závislosti.**

10 Diskuze a vlastní návrh v oblasti výběru poplatků

10.1 Školné – argumenty pro a proti

Vzhledem ke skutečnosti, že státní pokladna není bezedná a že lze jen s vysokou dávkou optimismu očekávat, že některá z budoucích vlád bude považovat školství a jeho financování jako svoji prioritu, lze poplatky za studium, ať už v jakékoli formě, očekávat jako jeden z budoucího vývoje terciárního vzdělávání.

V některých případech lze školnému přikládat i hlubší význam než jen zaplnění díry prázdného rozpočtu. Přisun těchto prostředků by se mohl odrazit v kvalitě škol – možnosti nákupu novějšího technického vybavení a pomůcek, přílivu odborníků z praxe či zahraničí. V úvahu je nutné brát i zájem studujících o výuku – výběr oboru, který studenta uživí a snahu dokončit školu v řádném termínu, bez zbytečných a neopodstatněných odkladů. Nejen, že by se uchazeči museli zajímat a vybírat jakým směrem se po střední škole vydají, ale měli by mít zájem studovat (nikoliv dnes běžná realita prázdných přednáškových sálů). Mimo to by se také očekávalo zapojení se a vyžadování vyššího standardu, tedy přípravu na život v praxi, konkrétně na zaměření předmětů, jejich aktualizace, nestudování zastaralých informací a zabývání se příklady z praxe a studii spíše než přílišnou teoretičností²¹.

Existuje také vyjádření, které je na hranici mezi pro a proti školnému. Je totiž třeba vzít v úvahu skutečnosti, že vzdělání je nejen vlastní investice jednotlivce, ale vedle toho existuje také řada profesí, které slouží lidem (lékaři, učitelé) a v zájmu společnosti je, aby odborníci těchto profesí byli co nejlépe kvalifikováni. Otázkou pak opět zůstává, jakou měrou by měl přispívat stát a jakou student.

Jedním z argumentů proti školnému je, že by zabránilo studiu lidem ze sociálně slabých poměrů. To si, i podle v této práci provedeného průzkumu, myslí 78 % dotazovaných. V podmínkách České republiky lze těžko očekávat, že po zavedení školného bude jeho výše v řádech 20.000 korun za semestr, naopak reforma uvažovala o částce kolem 10.000 korun za semestr. Jako reakce na tento argument jednoznačně připadá v úvahu zavádění motivačních prospěchových stipendií, případně dalších příspěvků za reprezentaci

²¹ Urbánek toto nazývá návratností investice a doplňuje fakt, že i při velmi nízkém školném (tj. minimální procento skutečných nákladů) nastává právě to, že student je k sobě přísnější, chce čerpat, za co zaplatil (Urbánek, 2007, s. 142).

školy, vynikající seminární, bakalářské či diplomové práce, která by nejen těmto studentům mohla výrazně pomoci.

Dalším protiargumentem školného je, že lidé platí za vzdělání již ze svých daní, proč by tedy měli platit dvakrát za totéž. K tomuto vyjádření existuje ještě jedno a to, proč by měli za studenty platit ti, kteří se vzdělávání nezúčastní. Tyto argumenty jsou jistě opodstatněné. V první řadě kvůli nastavenému systému výběru a přerozdělování daní. Navíc stejně tak vysokoškolsky vzdělaní lidé by mohli prohlašovat, že proč naopak oni, s vyššími příjmy a vyšší zaměstnaností měli platit dávky, podpory, rekvalifikace, kterých se sami neúčastní. Zejména s přihlédnutím ke skutečnosti, že do státní kasy odvádějí více prostředků než lidé s nižšími příjmy. Na druhou stranu, proč by obě skupiny (až už ty, které se vysokoškolského vzdělání účastní i neúčastní) měly platit za studenty, kteří studiu nedávají tolik, kolik by měli či ho zneužívají.

Otázkou také zůstává jako formu školného zvolit. Odložené školné placené až po dosažení určité úrovně příjmu, by v podmínkách České republiky mohlo být problematičtější. Vedle zadlužování mladých rodin i s řadou podvodů a neetickým jednáním. Otázkou zůstává i to, kdo by za absolventa platil, pokud by určité platové úrovně nebylo dosaženo nikdy a samozřejmě také kdo uhradí školné za lidi, kteří studium nikdy nedokončí.

10.2 Navrhovaný model financování dle provedených analýz

Na základě provedených analýz v této diplomové práci a hodnocení dat byly zjištěny následující skutečnosti:

- Rostoucí trend v počtu studentů i vysokých škol,
- Rostoucí neúspěšnost studií,
- Navyšující se počet cizinců studujících bezplatně české VVŠ,
- Zvyšující se úspěšnost u přijímacích řízeních,
- Vyšší příjmy absolventů vysokých škol,
- Nárůst nezaměstnaných z řad vysokoškolských studentů – z dlouhodobého hlediska,
- Zastávání ve zdrojích plynoucích ze státního rozpočtu poskytovaných na vysoké školství (v porovnání s jinými zeměmi OECD), z dlouhodobého hlediska dochází k jejich poklesu,

- Plné financování školného z veřejných zdrojů je ve světě již neobvyklým jevem, zejména na terciární úrovni jsou doplňovány zdroji soukromými,
- Běžnou zahraniční praxí je výběr školného od studentů, kteří nejsou rezidenty daného státu.
- Klesající úroveň vysokoškolského vzdělávání.
- Průměrná očekávání studentů o studiu na vysokých školách.

Reálným řešením výše uvedených argumentů je opravdu zavést poplatky, neboť určitá výše příspěvku do systému nutná je. Ať už z pohledu přísunu finančních prostředků školám nebo čistě výchovných záměrů.

Podle provedeného výzkumu k této diplomové práci si ani respondenti nejsou zcela jisti v otázce, zda by přísun finančních prostředků do vysokého školství znamenal zlepšení jeho kvality. Tu je ovšem nutno nastavit hned v prvním kroku ať už jakékoliv varianty reformy vysokého školství. Možným řešením situace je nezavádět školné/zápisné. Tím by se veřejné vysoké školy přiblížily těm soukromým. Školné je navíc ve své podstatě nefér vůči těm studentům, kteří si své povinnosti plní a studovat skutečně chtějí.

Variantou je zavést poplatky, ale v jiné formě a podstatě než je navrhováno školné či zápisné. Tyto poplatky by svým způsobem měly sankční charakter, tj. byly by uvalovány za nedodržení a neplnění studijních povinností. To by mělo pomoci vyselektovat studenty, kteří studium neberou zcela vážně a také eliminovat plýtvání veřejnými zdroji.

Navrhováno tedy je vybírat poplatky za:

- I. Opakování studia (tj. opakování ročníku či předmětu). Za základ by měl být považován základní normativ (částka 25.111 korun v roce 2013), který školám vyplácí Ministerstvo. Pokud by student opakoval ročník, pak by se měl příspěvek za rok rovnat minimálně úrovni normativu. V případě, že by student opakoval předmět, potom by úhrada byla vypočtena poměrem základního normativu k počtu studovaných předmětů daného roku.
- II. Změny oborů. V tomto případě by si výši příspěvku stanovila škola sama.
- III. Studium více než jedné vysoké školy. Další studium by si student musel uhradit sám, to by platilo i v případě studia více než jednoho oboru. I v tomto případě by za něj student musel platit celou částku základního normativu. Pokud absolvent studuje další

studijní program, pak i podle současného zákona hradí určitou sumu. Také tato suma by měla být rovna částce základního normativu.

IV. Prodlužování studia – reálná alternativa je financování školného z veřejných zdrojů na jednoho studenta po dobu pěti let, nikoliv sedm, jak je tomu v dnešní praxi. Zde by muselo být striktně vymezeno, za jakých podmínek by student měl nárok na financování dalšího semestru (roku) státem. To by přicházelo v úvahu u úspěšného absolvování stáží, studijních programů atp. a ve výjimečných případech (zejména zdravotních).

V. Poplatek „studentů“, kteří však studia nikdy nedokončí. Ti by měli uhradit zpětně sumu, kterou za ně platil stát svým způsobem zbytečně. S tímto bodem by měli být uchazeči obeznámeni již před přijímacím řízením. Poplatek za rok by byl nastaven opět na úrovni základního normativu platného pro daný rok. Pokud by student ukončil svá studia například ve druhém ročníku bakalářského studia, musel by zpětně uhradit tyto dva roky. Počet neúspěšných absolventů k roku 2011 bylo 66.117. Z tohoto údaje však není patrné, ve které fázi studia bylo studium ukončeno. Výroční zpráva o činnosti vysokých škol z tohoto roku dodává, že studenti nejčastěji ukončují studia v jejich první polovině. Pokud postoupí do vyšších ročníků, pak se snaží studium dokončit. Pokud by tedy bylo uvažováno 80.000 neúspěšných absolventů v roce 2013 (rozdíl mezi roky 2011 a 2009 je 9.631 neúspěšných studentů na veřejných vysokých školách), při základním normativu a neúspěšnosti v prvním roce, by do rozpočtu veřejných vysokých škol přibylo **2.008.880.000 korun**.

VI. Ponechání poplatků za studium v cizím jazyce i přijímací řízení. Stanovení výše obou poplatků by měla zůstat v kompetenci jednotlivých škol. V případě poplatků za přihlášky by však stálo za řešení navýšit tento poplatek u druhé a dalších přihlášek podávaných na jednu vysokou školu.

VII. Po vzoru zahraničí, by cizinci měli hradit studium, které jim je v České republice nyní poskytováno zdarma. Suma počtu cizinců studujících v českém jazyce byla nalezena nejaktuálněji pro rok 2009, pro tento rok bylo 24.372 studujících. Pokud bude brán v úvahu základní normativ pro rok 2009 v částce 34.325 korun – tedy sumu, kterou by zahraniční studenti měli uhradit za rok, pak by do rozpočtu vysokých škol přibylo navíc **836.568.900 korun**. Částku, kterou by zahraniční studenti měli hradit, nelze v žádném případě považovat za diskriminační. Zkušenosti ze zahraničí říkají, že některé země vybírají školné za “národní studenty“ a to ve výši více než 1.500 US \$.

VII. Zvážení poskytování dotací na sociální stipendia soukromým vysokým školám. Pokud je totiž student schopen uhradit školné kolem 50.000 korun za rok, pak vyznívá poněkud výsměšně to, že pobírá sociální stipendium. Alternativou je ale také úplné zrušení poskytování těchto zdrojů SVŠ. Pokud by došlo ke zrušení jejich poskytování, pak by stát ušetřil **2.543.000 korun** (údaj za rok 2013).

VIII. V neposlední řadě je třeba zpřísnit požadavky na studentské znalosti u přijímacích zkoušek. Je nepřijatelné, aby se na školy přijímali studenti, kteří na studium zkrátka nemají. Tak dochází ke znevažování vysokoškolského vzdělání a titulů, ale také toho, že vysokoškoláci přijímají po skončení studií pozice, které jsou určeny pro absolventy se středoškolským vzděláním.

Pokud by došlo k zavedení poplatků za studium cizinců, neúspěšná studia a odebrání finančních prostředků na sociální stipendia, pak by byl rozpočet vysokých škol dle provedené kalkulace navýšen o 2.847.991.900 korun.

Dalšími návrhy jsou:

- Poplatky týkající se přijímacího řízení, opakování předmětu, ročníku či změnu oborů by měly plynout do stipendijních fondů škol. Ostatní poplatky by měly putovat do jiného fondu (například jednoduše Fondu poplatků). Tyto zdroje by připadly škole a ona sama by s nimi mohla nakládat dle vlastního uvážení, tj. na navýšení platů učitelů, vybavení škol, modernizování výuky, získávání zahraničních pedagogů. Využití těchto zdrojů by škola musela být schopna doložit.
- Podstatné je také to, aby zdroje plynoucí ze státního rozpočtu na vysoké školství výrazně nepoklesly. Významem takto stanovených poplatků není přímé dotování chybějících prostředků ve státním rozpočtu, ale posunutí vysokého školství opět na vysokou úroveň. Na takovou úroveň, kdy je studium poskytováno studentům, kteří jsou nadaní a studovat chtějí namísto těch, kteří vysoké školství zneužívají nebo na studium sice intelektuálně nemají, ale mohou jej získat za úhradu školného nebo zápisného.
- Alternativou, která byla nastíněna v podkapitole 7.1.1.1 Rozpočtový okruh I, Institucionální část rozpočtu, je změna přísunu finančních zdrojů školám. Tato změna by měla spočívat v přesunu prostředků, které jsou poskytovány na základě počtu studentů na rozdělování prostředků zejména podle kvality jednotlivých škol.

Nevýhodou těchto návrhů je nedostatek relevantních dat k příslušným obdobím, tj. některá data jsou dostupná až z roku 2009, jiná jsou vázána rokem 2012 či 2013. Nejen díky tomu, ale aby nedocházelo ke zneužívání systému a případnému uplatnění výše zmíněných návrhů financování bylo by také třeba doplnit Sdružení informací matrik studentů o jasné informace o jednotlivých studentech, tzn., na kterých školách studovali, jak dlouho, a v jakých oborech.

Ministerstvo by, v případě, že reforma skutečně vejde v platnost, mělo jasně říct, za co student bude platit, kam zdroje poplynou a z jakých analýz pro stanovení výše poplatku vycházelo. Nikoliv jako tomu bylo doposud pouze opakovat pojmy školné či zápisné a navrhopat téměř každý den jinou částku plateb s často velmi lacinými odůvodněními jejich výše.

11 Závěr

Na základě rozboru vývoje a stavu reformy vysokého školství je v první řadě nutno upozornit na neschopnost vlády dokončit reformu terciárního vzdělávání, která se připravuje déle než 8 let, a která by vymezila, jakým směrem by se české vysoké školství mělo ubírat a jak. Podle současného ministra školství Marcela Chládky stála reforma již 360 milionů korun, ale zatím nepřinesla žádný výsledek.

Za současným systémem vysokého školství v České republice stojí následující výsledky - narůstající počet studentů, rostoucí počet cizinců studující bezplatně české vysoké školy, vysoký počet škol – zejména soukromých, zvyšující se úspěšnost uchazečů při přijímacím řízení, vzrůstající počet neúspěšných studií a rostoucí nezaměstnanost u vysokoškolsky vzdělaných lidí.

Vysokoškolské vzdělávání dlouhodobě nepřináší jen negativa a špatné výsledky. Český vysokoškolský systém se například podle žebříčku Ranking of national higher education systems 2012 umístil na 26 pozici ze 48 zemí světa. Vedle toho lidem, kteří toto vzdělávání dokončí, nabízí přínosy v podobě vyšších výdělků a větší šance na nalezení pracovního místa. Jeho důsledkem může být vyšší kvalita života a v konečném důsledku spokojenost s ním.

V oblasti financování vysokého školství byla analyzována a vyhodnocena řada skutečností. Z analýz výročních zpráv bylo zjištěno, že zdroje plynoucí na vysoké školství mají klesající charakter, některé ukazatele však mají tendence rostoucí, jiné klesající. Tento charakter logicky vyplývá z návaznosti na státní rozpočet, který je schvalován jako deficitní. Výdaje na vzdělávání v České republice nedosahují ani 5 % HDP a na terciární úrovni ani 2 % HDP.

Nastavený systém financování českých vysokých škol se liší u škol soukromých a veřejných. Financování veřejných vysokých škol je stanoveno zákony a probíhá zejména formou poskytnutého příspěvku či dotace z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Plné financování školného ze státních rozpočtů však již není ve světě běžnou praxí. Vysoké školy získávají zdroje i vlastní činností, tj. poskytováním celoživotních vzdělávacích kurzů, odborných posudků či odbornou činností, ale také výběrem poplatků. Největší objem prostředků získávají veřejné školy prostřednictvím

ukazatele A, který představuje prostředky odvozené od počtu studentů ve studijních programech. V roce 2013 se jednalo o 12.325.278.000 korun. Na ukazatel K vycházející z hodnocení kvality jednotlivých škol bylo poskytnuto 3.578.306.000 korun. Tyto dva ukazatele představují Rozpočtový okruh I. Ve sledovaném roce byly stanoveny váhy pro tyto ukazatele v poměru (A:K) 77,5:22,5. V práci bylo otestováno, jak by se jednotlivým vysokým školám přisun prostředků změnil, pokud by tyto váhy byly stanoveny poměrem 40:60, tedy rozhodujícím podílem podle individuálních výsledků vysokých škol. V tomto případě by si polepšily školy dosahující dlouhodobě výborných výsledků v oblasti výzkumu a vývoje, zaměstnanosti absolventů, mobilních programů, zajišťování si vlastních příjmů a dalších. Konkrétně jde o Univerzitu Karlovu, České vysoké učení technické v Praze, Vysoké učení technické v Brně a Univerzitu Palackého v Olomouci. Ostatní školy by si poměrně výrazně pohoršily, například Česká zemědělská univerzita by přišla o 92 milionů či Vysoká škola ekonomická v Praze o 16 milionů korun. Veřejným, ale i soukromým vysokým školám jsou přiznávány zdroje plynoucí na ubytovací a sociální stipendia. Rozborem zdrojů bylo zjištěno, že soukromým vysokým školám bylo v roce 2013 poskytnuto 2,5 milionu korun na pokrytí sociálních stipendií. Tato suma se zdá být poněkud zarážející. Sociální stipendium by mělo být vypláceno v tíživé sociální situaci studenta. To vyznívá poněkud paradoxně, zejména při porovnání výše školného placeného na soukromých vysokých školách.

Soukromé vysoké školy si, na rozdíl od škol veřejných, musejí opatřit zdroje samy, tj. vybírají školné. Vedle příspěvku na ubytovací a sociální stipendia jim může být přiznána dotace na uskutečňované studijní programy či programy celoživotního vzdělávání.

Vysoké školství v České republice bylo v této práci podrobena řadě dalších analýz. SWOT analýzou bylo zjištěno, že české školství má stále potenciál – je v něm zakořeněna tradice, vyučují zde kvalifikovaní učitelé, stále roste zájem o studium, dochází k nárůstu mezinárodních výměn a absolventi mají lepší vyhlídky do života. Zároveň je ohrožováno větším množstvím slabých stránek a hrozeb. Těmi jsou nízké nároky na přijímání uchazečů, nevhodná struktura studia, rozdíly ve kvalitě jednotlivých škol, ale také neúměrný růst počtu vysokých škol i studentů, na které jsou kladeny stále nižší a nižší požadavky. Školství je téměř plně závislé na financování z veřejných zdrojů, řízeno na ministerstvech nekompetentními lidmi a ovlivňováno nahodilými či vleklými návrhy, které mají vést k jeho změně. Prostřednictvím Trowovy koncepce bylo nejen podle teoretických

východisek školství, ale i čísla doloženo (tj. čistá míra vstupu do terciárního vzdělávání u 18-19 letých přesáhla 50 % hranice), že současné vysoké školství má již zcela univerzální charakter.

Dotazníkovým šetřením byl zkoumán názor studentů na kvalitu českého vysokého školství a jeho financování v okruzích důvod studia, hledání pracovního uplatnění, reformy a zavedení poplatků za studium na veřejných vysokých školách. Studenti se pro studium na vysoké škole rozhodují zejména kvůli lepšímu pracovnímu uplatnění a získání titulu. Vysokou školu si vybírají hlavně podle zájmu o obor. Respondenti se na svoji pracovní kariéru připravují aktivně již během studia. Celých 74 procent dotazovaných během studia již pracuje a z těchto pracujících studentů většina využívá příležitostné práce či brigády. Celých 40 procent zbylých pracujících studentů pracuje již v oboru, který studuje. Studenti mají strach ze shánění pracovního místa po absolvování studií, celých 45 procent respondentů si myslí, že jej nalezne až po určité době hledání.

Čeští studenti byli hodnoceni podle skrytých otázek (Jakou úroveň studia studenti od vysoké školy očekávali a zda využili či plánují vyjet na stáž či studijní program). Celých 54 procent respondentů odpovědělo, že od vysoké školy očekávalo průměrnou úroveň studia a 74 procent studentů nevyužilo ani neplánovalo účast na studijních mobilitách či programech. Podle těchto odpovědí působí studenti svým způsobem laxe jak vůči studiu, tak vůči jim samotným. Kvalita českého terciárního vzdělávání byla vyhodnocena prostřednictvím otázky, jak by se studující pro vysokou školu rozhodovali dnes. Studenti by se rozhodli pro stejnou vysokou školu (37 %) a pro stejný obor (21 %). Zcela jiná možnost byla zvolena jen u 6 % odpovědí. Tím studenti vyjádřili relativní spokojenost se svojí vzdělávací institucí a nepřímo i kvalitou vysokého školství. Obdobný výsledek byl zaznamenán zodpovězením přímé otázky, zda je studium na škole, kterou dotazovaní studují, kvalitní. Kladně odpovědělo 65 % dotazovaných.

Za největší problémy vysokého školství studenti nepovažují ani to, že nejsou vybírány poplatky za studium, ani finanční ohodnocení akademických pracovníků. Žádná z navrhovaných variant nebyla studenty zvolena jako zcela jednoznačná. Respondenti vnímají jako nejtěživější problém především vysoký počet studujících, rostoucí nezaměstnanost absolventů a teoretické zaměření výuky. Většina dotazovaných ohodnotila terciární vzdělávání známkou dobře.

Přestože se respondenti příliš nezajímají o dění související s reformou vysokého školství, většina z nich si myslí, že se terciární vzdělávání bez reformy neobejde. Dotazovaní nejsou jednotní v tom, zda by se navýšení finančních zdrojů plynoucích do vysokého školství odrazilo v jeho kvalitě (54 % odpovědí ano, 46 % odpovědí ne). Přesto si již studenti zřejmě zvykli na fakt, že by za studium měli platit i na veřejných vysokých školách, neboť 78 % dotázaných by poplatek za studium uhradilo. Respondenti by zaplatili pět až deset tisíc korun za rok strávený na vysoké škole. Pokud by tato forma příspěvku zavedena byla, pak by preferovali využití splátek či okamžitou platbu. I přes to, že by studenti tyto poplatky hradili nejraději formou splátky, nedomnívají se, že by využili produktu studentských půjček.

Za využití statistických metod byly hodnoceny závislosti některých kvalitativních znaků zjištěné provedeným šetřením. Jako první byla posuzována závislost mezi ochotou platit poplatek za studium a využitím studentských půjček. Dle provedeného testu využití studentských půjček není ovlivněno ochotou platit poplatek za studium. Další sledovanou skutečností bylo, zda to, že studenti pracují při studiu, má vliv na ochotu platit poplatek za studium. Zde byla očekávaná závislost mezi zkoumanými znaky, neboť pokud studenti pracují, lze očekávat, že budou k platbě poplatků vstřícnější. Tato závislost byla výpočtem zamítnuta. Následujícím zkoumáním byla sledována očekávaná závislost jednotlivých studovaných oborů na tom, jak studenti naleznou svá budoucí pracovní uplatnění. Na základě výpočtu byla potvrzena počáteční domněnka o závislosti kvalitativních znaků. Závislost mezi proměnnými očekávání od studia a využití stáže či studijního programu byla očekávaná, neboť vycházela z předpokladu, že pokud studenti očekávají náročné studium, budou chtít využít dalších možností k prohloubení vědomostí a nastartování jejich pracovní kariéry. Tato domněnka byla zamítnuta. Posledním zkoumaným vztahem byla závislost mezi názorem na úroveň terciárního vzdělání v České republice a souhlasem s tvrzením, že se vysoké školství v České republice neobejde bez reformy. I zde byla předem předpokládaná závislost mezi odpověďmi a ta byla potvrzena.

V diplomové práci byla provedena řada rozborů, které sledovaly charakteristiky českého vysokého školství. Z těchto skutečností je nutno vyvodit závěry. Bylo by dobré říci, jakým směrem se má vysoké školství v České republice dlouhodobě ubírat, co od něj očekávat, a za touto vizí jít. V práci je shledán poznatek, že si vysoké školství bude muset v prvé

řadě znovu vydobýt pověst poskytovatele kvalitního vzdělávání. Na základě uskutečněného výzkumu k této práci si ani dotazovaní nejsou zcela jisti v otázce, zda by přísun finančních prostředků do vysokého školství znamenal zlepšení jeho kvality. Tu je potřeba nastavit hned v prvním znění varianty reformy vysokého školství.

Navrhovaným řešením je zavést poplatky, které však budou založeny na jiné myšlence, než je školné či zápisné. Tyto poplatky by svým způsobem měly sankční charakter, tj. byly by uvalovány zejména za nedodržení a neplnění studijních povinností. To by mělo pomoci vyselektovat studenty, kteří studium neberou zcela vážně a věčné studenty, ale také eliminovat plýtvání veřejnými zdroji. Návrh řešení spočívá v tom, že platit by se mělo za opakování předmětů, opakování ročníků, změny oborů, studium více než jedné vysoké školy nebo dalšího studijního programu, prodlužování studia (stát by platil za studenta jen po dobu pěti let), neúspěšná studia a studium cizinců studujících v českém jazyce. Návrh počítá s ponecháním poplatků za studium v cizím jazyce i přijímací řízení. Doporučováno je posouzení poskytování příspěvků soukromým školám a to zejména na sociální stipendia. Těmito opatřeními (tj. výběr poplatků od cizinců, neúspěšných studentů a neposkytování stipendií soukromým vysokým školám) by podle kalkulace uvedené v práci přibyly na financování vysokého školství téměř 3 miliardy korun.

Dalšími doporučenými kroky vedoucími ke zkvalitnění českého vysokého školství jako celku je regulace soukromých vysokých škol, zejména počtu studentů, ale také kontrola v otázkách kvality výuky. Tyto instituce by měly fungovat jako doplněk veřejných vysokých škol, ale za jasně vymezených podmínek. Důležitým stupněm je navázat na takzvané duální vzdělávání, jehož podstatou je propojení teoretické výuky s praktickou profesní přípravou. Nezbytné totiž je vychovávat absolventy, kteří jsou schopni teoretické poznatky uplatnit, ale také reagovat a vyznat se v pracovním prostředí.

12 Seznam použitých zdrojů

12.1 Seznam literatury

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)* [online]. Česká republika: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2010. 56 s. (DOC). [cit. 2012-08-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>.

ČESKÁ REPUBLIKA. *Úplné znění zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)* [online]. Česká republika: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2008. 80 s. (PDF). [cit. 2012-08-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/uplne-zneni-zakona-c-561-2004-sb>.

JÁŠUREK, M., ZAJÍČEK, S. *Kritický průvodce "Reformou" vysokých škol* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 2012. 24 s. (PDF). [cit. 2013-11-30]. Dostupné z: http://ucjtk.ff.cuni.cz/system/files/publikace/pruvodce_reformou.pdf.

MATĚJŮ, Petr, et al. *Bílá kniha terciárního vzdělávání*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009. 73 s. ISBN 978-80-254-4519-8.

PRUDKÝ, Libor, et al. *České vysoké školství: na cestě od elitního k univerzálnímu vzdělávání 1989-2009*. Praha: Grada, 2010. 162 s. ISBN 978-80-247-3009-7.

SEVEROVÁ, L., ŠRÉDL, K. *Znalostní ekonomika*. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2010. 115 s. ISBN 978-80-213-2131-1.

SEVEROVÁ, Lucie. *Znalostní ekonomika a vzdělávání v mezinárodním kontextu*. Praha: Beakra, 2011. 224 s. ISBN 978-80-87168-16-5.

URBÁNEK, Václav. *Financování vysokého školství*. Praha: Oeconomica, 2007. 163 s. ISBN 978-80-245-1313-3.

STUDENTA: MAGAZÍN PORTÁLU WWW.STUDENTA.CZ. *Universum poprvé v Česku. Studenti chtějí prestižní a stabilní práci*, Březen 2014. 74 s. Dostupné z: www.studenta.cz.

12.2 Seznam internetových zdrojů

AKTUÁLNĚ.CZ. *Týden neklidu* [online], 26.02.2012. [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://wiki.aktualne.centrum.cz/tyden-neklidu/>.

BLOG.AKTUÁLNĚ.CZ. *Vzdělání a košíková* [online], 14.08.2009. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=7334>.

Česká pozice.cz

ČESKÁ POZICE.CZ. *Na cestě ke změně zákona o vysokých školách, verze 3.0* [online], 17.02.2013. [cit. 2013-11-19]. Dostupné z: <http://www.ceskapozice.cz/domov/veda-vzdelavani/na-cestech-ke-zmene-zakona-o-vysokych-skolach-verze-30>.

ČESKÁ POZICE.CZ. *Novela zákona o vysokých školách* [online], 17.02.2013. [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: http://www.ceskapozice.cz/sites/default/files/file_attachments/novela_leden.pdf.

ČESKÝ ROZHLAS. *Reforma vysokých škol počítá mimo jiné se zavedením školního* [online], 07.10.2011. [cit. 2012-10-13]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/958364.

Český statistický úřad

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Práce a mzdy 2012* [online], 07.02.2014. [cit. 2014-03-01]. 1 s. (PDF). Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/6E002765FB/\\$File/1413134439.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/6E002765FB/$File/1413134439.pdf).

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Studeni a absolventi vysokých škol v ČR celkem* [online], 13.01.2014. [cit. 2014-01-26]. 7 s. (PDF). Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Soukromé školství na jednotlivých úrovních vzdělávání* [online], 15.03.2011. 21 s. (PDF). [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/6A0040887A/\\$File/w-3316-11a1.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/6A0040887A/$File/w-3316-11a1.pdf).

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vysoké školy v České republice* [online], 11.12.2013. [cit. 2014-01-26]. 1 s. (PDF). Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/1208.pdf.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Studující cizinci 2003-2012* [online], 08.02.2013. 1 s. (PDF). [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/engt/2700322E8F/\\$File/c06r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/engt/2700322E8F/$File/c06r01.pdf).

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaměstnanost, nezaměstnanost* [online], 12.01.2014. [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3101-13>.

CT24

CT24. *Liška přepracuje Bílou knihu* [online], 05.03.2009. [cit. 2013-10-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/47628-liska-prepracuje-bilou-knihu/>.

CT 24. *Univerzita Karlova chce zavést pětisícové zápisné* [online], 14.5.2009. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/54712-univerzita-karlova-chce-zavest-petisicove-zapisne/?mobileRedirect=off>.

CT 24. *Fiala stáhne návrh reformy vysokých škol* [online], 07.06.2012. [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/180364-fiala-stahne-navrh-reformy-vysokych-skol/>.

E15. *Poplatky za studium jsou mrtvé téma. Odmítá je i pravice* [online], 07.10.2013. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/kancelar/kariera-a-vzdelani/poplatky-za-studium-jsou-mrtve-tema-odmita-je-i-pravice-1026482>.

EURYDICE. *Organizace vzdělávací soustavy 2009/2010* [online]. Evropská komise, 2010. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/CZ_CS.pdf.

EURYPEDIA. *Types of Higher Education Institutions. Austria* [online]. European Commission, 21.11.2013. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Austria:Types_of_Higher_Education_Institutions.

EURYPEDIA. *Higher Education. Austria* [online]. European Commission, 19.01.2013. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Austria:Higher_Education.

EURYPEDIA. *Higher Education Funding. Austria* [online]. European Commission, 21.11.2013. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Austria:Higher_Education_Funding.

iDnes.cz

IDNES.CZ. *Začal Týden neklidu, studenti Damu bránili školu vlastními těly* [online], 27.02.2012. [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zacal-tyden-neklidu-studenti-damu-branili-skolu-vlastnimi-tely-pst-/domaci.aspx?c=A120227_095025_domaci_wlk.

iFORUM, časopis Univerzity Karlovy

IFORUM, ČASOPIS UNIVERZITY KARLOVY. *Zpráva MŠMT: Jak hodnotí akademici stav vysokého školství?* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 03.09.2009. [cit. 2012-10-13]. Dostupné z: <http://iforum.cuni.cz/IFORUM-7681.html>.

IFORUM ČASOPIS UNIVERZITY KARLOVY. *Senát UK vystoupil proti návrhu reformy vysokých škol* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 07.12.2012. [cit. 2013-11-19]. Dostupné z: <http://iforum.cuni.cz/IFORUM-13874.html>.

IFORUM ČASOPIS UNIVERZITY KARLOVY. *Rada vysokých škol pošle ministerstvu k novele vysokoškolského zákona 150 připomínek* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 09.05.2013. [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://iforum.cuni.cz/IFORUM-14450.html>.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. *Stipendijní řád* [online]. České Budějovice: Jihočeská Univerzita, 13.10.2013. [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: http://www.jcu.cz/education/documents/internal_doc/Stipendijni_rad_JU.pdf.

METODICKÝ PORTÁL RVP. *Financování studia v zemích OECD* [online], 13.06.2013. [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://iforum.cuni.cz/IFORUM-14450.html>.

METROPOLITNÍ UNIVERZITA PRAHA. *Výroční zpráva 2011* [online]. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2012. 54 s. (PDF). [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: http://www.mup.cz/cz/download/vz_2011.pdf.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *European Higher education area. Boloňský proces* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2012-07-20]. Dostupné z: <http://bologna.msmt.cz/>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Lisabonská úmluva* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2012-07-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zeme-v-niz-byl-doklad-vydan-je-smluvni-stranou-tzv>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Legalizace - uznání vysokoškolského vzdělání ČR pro zahraničí* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/legalizace-uznani-vysokoskolskeho-vzdelani-cr-pro-zahranici-1>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Postup při uznávání akademické kvalifikace* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/postup-pri-uznavani-akademicke-kvalifikace>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Průběh a cíle reformy vysokého školství: Předběžné shrnutí dokumentu pro vládu, 31. května 2011* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2011. 6 s. (PDF). [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: http://jcmf.cz/sites/default/files/osov/AF-XXII_P-07_Prubeh_a_cile_reformy_vysokeho_skolstvi.pdf.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Přehled vysokých škol* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2008-2010. [cit. 2012-08-14]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/prehled-vysokych-skol>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Průběh a cíle reformy vysokého školství* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 23.08.2011. [cit. 2012-08-14]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/pro-novinare/prubeh-a-cile-reformy-vysokeho-skolstvi>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Analýza financování školství 2010* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: http://www.ucitelskenoviny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi-msmt_2010.doc.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *České školství v mezinárodním srovnání 2011* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 155 s. (PDF). [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/17526_1_1/.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Financování vysokých škol – Rok 2013. Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2013* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 31.01.2013. (XLS). [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/financovani-vysokych-skol-2013>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 25.01.2013. 61 s. (PDF). [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Výroční zpráva o stavu vysokého školství za rok 2011* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 105 s. (PDF). [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/vyrocní-zprava-o-stavu-vysokeho-skolstvi-za-rok-2011>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Aktion* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/aktion>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Ceeplus* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/ceepus>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Letní školy slovanských studií* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/letni-skoly-slovanskych-studii-1>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Výroční zpráva o hospodaření vysokých škol 2010* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: www.lfp.cuni.cz/1593-vyrocní-zprava-o-hospodareni-2010.html.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Výroční zpráva o činnosti vysokých škol za rok 2009* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 09.10.2013. 75 s. (PDF). [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/12782>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Počty Cizinci bez samoplátců a stáží* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (XLS). [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/11189/download/.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 135 s. (PDF). [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyrocní-zpravy-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavani-v-ceske-1>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Výkonová data o školách a školách zařízeních* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vykonova-data-o-skolach-a-skolskych-zarizenich-2003-04-2013>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Zpráva o vývoji českého školství od listopadu 1989: (v oblasti regionálního školství)* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 33 s. (DOC). [cit. 2012-07-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009>.

NOVINKY.CZ. *Chládek: Školství změní, ale nepřicházím s revolucí* [online], 01.02.2014. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/326320-chladek-skolstvi-zmenim-ale-neprichazim-s-revoluci.html>.

Ukacko.cz

UKACKO.CZ. *Průzkum: Třetina studentů by souhlasila se školným* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 11.12.2009. [cit. 2013-10-13]. Dostupné z: <http://iforum.cuni.cz/IFORUM-8358.html>.

UKACKO.CZ. *Víme první: UK navrhuje, aby studenti platili zápisné. Až 6400 ročně* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 10.04.2009. [cit. 2013-10-13]. Dostupné z: <http://www.ukacko.cz/vime-prvni-uk-navrhuje-aby-studenti-platili-zapisne-az-6400-rocne>.

UKACKO.CZ. *Zápisné od příštího roku zřejmě nebude, rektori jsou proti* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 19.11.2010. [cit. 2013-10-13]. Dostupné z: <http://www.ukacko.cz/zapisne-od-pristihho-roku-zrejme-nebude-rektori-jsou-proti>.

UKACKO.CZ. *Reforma VŠ je hotova. Zavede smlouvy se státem, školné i důraz na kvalitu* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 07.10.2011. [cit. 2013-10-13]. Dostupné z: <http://www.ukacko.cz/reforma-vs-je-hotova-zavede-smlouvy-se-statem-skolne-i-duraz-na-kvalitu>.

UKACKO.CZ. *Ministr školství Josef Dobeš oznámil rezignaci, nesouhlasí s úsporami ve svém resortu* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 21.03.2012. [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.ukacko.cz/ministr-skolstvi-josef-dobes-oznamil-rezignaci-nesouhlasí-s-usporami-ve-svem-resortu>.

UNIVERZITA KARLOVA. *Druhy a výše poplatků v akademickém roce 2011/12* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 04.12.2013. [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: <http://www.cuni.cz/UK-3701.html>

UNIVERZITA KARLOVA. *Druhy a výše poplatků v akademickém roce 2013/14* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 05.12.2013. [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: <http://www.cuni.cz/UK-917.html>.

KOUCKÝ, J. *Kolik máme vysokoškoláků? Expertizní studie* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 2009. 19 s. (PDF). [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Vysokoskolaci%20Jun09.pdf>.

VĚDA.MUNI.CZ. *S čím přichází reforma vysokých škol?* [online], 23.02.2012. [cit. 2013-10-24]. Dostupné z: <http://www.veda.muni.cz/tema/2759-s-cim-prichazi-reforma-vysokych-skol?highlight=WyJyZWZvcmlhIiwidnlzb2tcdTAwZmRjaCIslx1MDE2MWtvcCIslInJlZm9ybWEgdnlzb2t5Y2giLCJyZWZvcmlhIHZ5c29reWN0IHNRb2wiLCJ2eXNva1x1MDBmZGNoIFx1MDE2>.

Seznam příloh

Příloha 1 – Seznam vysokých škol v České republice	105
Příloha 2 – Kritický průvodce “reformou” vysokých škol	107
Příloha 3 – Stanovení poplatků UK, akademický rok 2013/14	111
Příloha 4 – Ukazatel K, poklady pro výpočet (rok 2013).....	112
Příloha 5 – podklady pro výpočty ukazatelů A, K.....	113
Příloha 6 – Výpočet stipendií pro doktorandy	115
Příloha 7 – Výpočet ukazatele J, rok 2013	116
Příloha 8 – Ubytovací stipendium, výše příspěvku pro veřejné i soukromé školy (2013) 117	
Příloha 9 – Přehled rozdělení zdrojů v ukazateli G.....	118
Příloha 10 – Ukazatel I.....	119
Příloha 11 – Rozdělení ukazatele F.....	120
Příloha 12 – Rozdělení ukazatele F.....	121
Příloha 13 – Školné na SVŠ, rok 2009.....	122
Příloha 14 – Ukázka dotazníku	123
Příloha 15 –Vyhodnocení dotazníku prostřednictvím Google Drive.....	128

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Nástroje pro podporu reformních cílů 2011-2015.....	44
Obrázek 2 – Vývoj počtu studentů a absolventů 2000-2010, tisíce osob.....	50
Obrázek 3 – Struktura studijních programů (%) během let 2002-2010	52
Obrázek 4 – Studující cizinci v České republice během let 2001-2010.....	53
Obrázek 5 – Spokojenost se životem dle úrovně vzdělání v zemích OECD v roce 2008... 54	
Obrázek 6 – Zaměstnanost dle úrovně vzdělání v zemích OECD v roce 2009, (%)	55
Obrázek 7 – SWOT Analýza	76

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Terciární vzdělávání – silné a slabé stránky	38
Tabulka 2 – Přijímací řízení - úspěšnost, veřejný a soukromý sektor 2001-2011 (%)	51
Tabulka 3 – Vývoj počtu vysokých škol (VVŠ, SVŠ) 2000-2012	51
Tabulka 4 – Počty studentů na veřejných a soukromých vysokých školách 2000-2010	51
Tabulka 5 – Zastoupení cizinců na veřejných a soukromých vysokých školách - 2010/11	53
Tabulka 6 – Struktura mezd podle dosaženého vzdělání v roce 2012, v českých korunách	56
Tabulka 7 – Počet nezaměstnaných v ČR podle úrovně vzdělání v letech 2008-2011, v tisících osob	57
Tabulka 8 – Neúspěšní studenti VVŠ a SVŠ jednotlivých studijních programů v roce 2009	58
Tabulka 9 – Neúspěšní studenti VVŠ jednotlivých studijních programů v roce 2011	58
Tabulka 10 – Rozložení zdrojů na financování veřejných vysokých škol	62
Tabulka 11 – Indikátory kvality a výkonu pro výpočet ukazatele A v roce 2013	65
Tabulka 12 – Indikátory kvality a výkonu pro výpočet ukazatele K v roce 2013	66
Tabulka 13 – Váhy pro výpočet zdrojů připadajících na ukazatele A a K v roce 2013	66
Tabulka 14 – Ukazatele A a K v roce 2013, porovnání s roky 2010-2012	66
Tabulka 15 – Rozpočtová tabulka pro výpočet ukazatelů A a K při změně vah	67
Tabulka 16 – Tabulka s původními hodnotami vah pro rok 2013	67
Tabulka 17 – Zdroje plynoucí na Ukazatele A a K při změně vah, v tisících korun	68
Tabulka 18 – Sociální záležitosti studentů v období 2010-2013	69
Tabulka 19 – Rozdělení zdrojů na ubytovací stipendia SVŠ a VVŠ	71
Tabulka 20 – Rozpočtový okruh III – Rozvoj vysokých škol	71
Tabulka 21 – Rozpočtový okruh IV – Mezinárodní spolupráce a ostatní	72
Tabulka 22 – Dotace MŠMT Metropolitní univerzity v roce 2011	75
Tabulka 23 – Hrubá míra vstupu do terciárního vzdělávání v ČR 1991-2005, (%)	77
Tabulka 24 – Čistá míra vstupu do terciárního vzdělávání v ČR 2002-2009, (%)	77
Tabulka 25 – Asociační tabulka, závislost Poplatek za studium – Studentské půjčky	81
Tabulka 26 – Asociační tabulka, závislost Práce během studia – Poplatek za studium	81
Tabulka 27 – Kontingenční tabulka, závislost Studovaný obor – Pracovní uplatnění	82
Tabulka 28 – Kontingenční tabulka, závislost Studijní program – Očekávání od studia ...	83
Tabulka 29 – Kontingenční tabulka, závislost Úroveň VŠ studia – Potřeba reformy	84

13 Přílohy

Příloha 1 – Seznam vysokých škol v České republice

Veřejné vysoké školy

1. Akademie múzických umění v Praze
2. Akademie výtvarných umění v Praze
3. Česká zemědělská univerzita v Praze
4. České vysoké učení technické v Praze
5. Janáčkova akademie múzických umění v Brně
6. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
7. Masarykova univerzita v Brně
8. Mendelova univerzita v Brně
9. Ostravská univerzita v Ostravě
10. Slezská univerzita v Opavě
11. Technická univerzita v Liberci
12. Univerzita Hradec Králové
13. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
14. Univerzita Karlova v Praze
15. Univerzita Palackého v Olomouci
16. Univerzita Pardubice
17. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
18. Veterinární a farmaceutická univerzita Brno
19. Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava
20. Vysoká škola ekonomická v Praze
21. Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
22. Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích
23. Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze
24. Vysoké učení technické v Brně
25. Západočeská univerzita v Plzni
26. Vysoká škola polytechnická Jihlava

Státní vysoké školy

1. Policejní akademie České republiky v Praze
2. Univerzita obrany v Brně

Soukromé vysoké školy

1. Bankovní institut vysoká škola, a.s. - Praha
2. Evropský polytechnický institut, s.r.o. - Kunovice
3. Vysoká škola hotelová v Praze 8, s.r.o.
4. Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. - Praha

5. Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s.
6. Vysoká škola podnikání, a.s. - Ostrava
7. ŠKODA AUTO a.s. Vysoká škola - Mladá Boleslav
8. Literární akademie (Soukromá vysoká škola Josefa Škvoreckého), s.r.o. - Praha
9. Vysoká škola cestovního ruchu, hotelnictví a lázeňství, s.r.o. - Praha
10. Soukromá vysoká škola ekonomických studií, s.r.o. - Praha
11. Vysoká škola obchodní v Praze, o.p.s.
12. Akademie STING, o.p.s. - Brno
13. Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.
14. Univerzita Jana Amose Komenského Praha, s.r.o.
15. Vysoká škola Karla Engliše v Brně, a.s.
16. Anglo-americká vysoká škola, o.p.s. - Praha
17. Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o. - Praha
18. Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o. - Praha
19. Vysoká škola ekonomie a managementu, o.p.s. - Praha
20. University of New York in Prague, s.r.o.
21. Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s. - Praha
22. Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o.p.s.
23. Střeďočeký vysokoškolský institut, s.r.o. - Kladno
24. Mezinárodní baptistický teologický seminář Evropské baptistické federace, o.p.s. - Praha
25. Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.
26. Academia Rerum Civilium - Vysoká škola politických a společenských věd, s.r.o. - Kolín
27. Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s. - České Budějovice
28. Rašínova vysoká škola s.r.o. - Brno
29. Vysoká škola regionálního rozvoje, s.r.o. - Praha
30. Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku, o.p.s.
31. Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra, s.r.o. - Praha
32. NEWTON College, a.s. - Brno
33. Vysoká škola logistiky, o.p.s. - Přerov
34. Vysoká škola zdravotnická, o.p.s. - Praha
35. B.I.B.S., a.s. Brno International Business School
36. Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o.
37. Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.
38. Vysoká škola obchodní a hotelová, s.r.o. - Brno
39. CEVRO Institut, o.p.s. - Praha
40. Unicorn College s.r.o. - Praha
41. Vysoká škola aplikovaných ekonomických studií v Českých Budějovicích, s.r.o.
42. Vysoká škola realitní - Institut Franka Dysona s.r.o.
43. Vysoká škola sociálně-správní, Institut celoživotního vzdělávání Havířov, o.p.s.
44. AKCENT College, s.r.o. - Praha
45. Archip, s.r.o.
46. Vysoká škola aplikované psychologie, s.r.o.

Zdroj: MŠMT, Přehled vysokých škol

Příloha 2 – Kritický průvodce “reformou” vysokých škol

Kritický průvodce „Reformou“ vysokých škol

Na konci ledna roku 2012 vychází z rukou členů akademické obce Univerzity Karlovy text Kritický průvodce reformou vysokých škol. Jeho cílem je přiblížit hlavní návrhy reformy a vysvětlit proč je odmítají akademické obce (konkrétně 21 z 26 senátů), Rada vysokých škol, její Studentská komora a Česká konference rektorů.

Samospráva

Podle návrhu má dojít k přesunutí pravomocí týkajících se uspořádání vnitřních poměrů na vnitřní předpisy vysokých škol. Vedle toho k posílení role externích účastníků při rozhodování o stěžejních záležitostech vysoké školy (vznikem Rady vysoké školy namísto Správní rady) (Jašurek, Zajíček, s. 7).

Důvodem těchto kroků je přesvědčení autorů návrhu o tom, že není nutné jednotné uspořádání všech vysokých škol. Autoři argumentují tím, že na vysokých školách je nutné posílit manažerské řízení, zvýšit působení veřejnosti na dění VŠ a zpružnit uzavřenost VŠ požadavkům zaměstnavatelů a veřejnosti (Jašurek, Zajíček, s. 7).

Autoři průvodce kritizují tento bod s tím, že potlačuje osvědčený systém řízení škol pomocí vnitřní demokracie. Nepružnost VŠ dementují tím, že není podpořena věcnými argumenty. Naopak připomínají, že veřejnost (zastoupena Ministerstvem) má v rukou regulativy např. akreditace či systém financování. Doplnují, že nastavení pravidel financí jednotlivým VŠ vedlo k proměně VŠ. Přitom není jejich vinou, že tato pravidla měla za následek nárůst počtu studentů bez nutných kroků k provedení změn k udržení kvality (Jašurek, Zajíček, s. 8).

Kritici nesouhlasí ani s tím, že zahrnutí politických nebo komerčních zástupců bude mít za následek efektivní řízení VŠ. Tyto osoby, podle nich, nemají motivaci k zodpovědnému řízení, přičemž hrozí i to, že budou prosazovat své zájmy (u aktérů spojených s politickou stranou, firmou). Pak bude zanedbán systém vnitřní demokracie, tj. provozování vědy a úroveň vzdělání na VŠ. Autoři textu poznamenávají, že vlivem upřednostňování zájmů členů rady, může dojít k omezení rozhodování rektora. Na závěr konstatují, že pod vlivem politických a lobbistických skupin (jež se o ovládnutí VŠ dlouhodobě snaží) mohou vysoké školy svoji samosprávu ztratit (Jašurek, Zajíček, s. 8-9).

Studenti

Návrh počítá se snížením počtu studentů v akademických senátech VVŠ a tím pádem snížení jejich vlivu na chod škol. Důvodem k tomuto kroku je prý to, že studenti jsou náchylnější k manipulaci a nejsou schopni porozumět projednávaným záležitostem (Jašurek, Zajíček, s. 10-11).

Autoři průvodce tento krok považují za silný zásah do autonomie škol, který je v rozporu s deklarací MŠMT. Tvrdí, že každá škola by si měla zastoupení studentů stanovit sama, neboť nejlépe zná kvality, schopnosti i potřeby svých studentů. Autoři kromě toho připomínají, že VŠ jsou založeny na principu kolegiality i to, že kvalitní školy dělají nejen učitelé, ale i studenti. Bez možnosti ovlivňovat to, co se na škole děje, bude i motivace studentů klesat. Vedle těchto skutečností také zmiňují, že nesouhlasí s tvrzením, že studenti rozumějí projednávaným záležitostem méně než akademičtí pracovníci. Dále připomínají skutečnost, že studenti jsou nezávislejší i schopni vyšší kritiky právě z důvodu absence závislosti na zaměstnávající instituci. Tento bod shrnují tím, že nezajistí ani zvýšení kvality samosprávy a řízení, ani zvýšení kvality vysokých škol (Jašurek, Zajíček, s. 11-12).

Funkční místa

Návrh přichází s tím, že hodnosti profesor a docent budou znamenat funkční místo, tj. typ pracovní smlouvy, toto uzavření pracovní smlouvy má být vázáno na habilitaci. Ta však v novém podání bude lokální. Habilitaci tedy bude uznávat jen škola, na které byla udělena, ostatní školy se mohou rozhodnout, zda ji uznají či nikoliv. Profesori mohou být ustanoveni jen na školách univerzitního typu.

Hlavní argument k této změně je to, že Česká republika je jednou z mála zemí, kde nejsou zavedena tato funkční místa. Na druhou stranu mají pomoci řešit problémy s přijímáním akademických pracovníků ze zahraničí, praxe a také s tzv. létajícími profesory (Jašurek, Zajíček, s. 13).

Autoři textu Kritický průvodce reformou VŠ argumentují, že současný systém funguje motivačně (postup v akademické struktuře, související prestiž, ohodnocení) a takto nový systém fungovat nebude. To proto, že iniciativa k ustanovení hodností je v rukou instituce, nikoliv pracovníka. Kolektiv se bojí i „zamrznutí“ stavu, neboť návrh přiznává zmiňovaná funkční místa všem pracovníkům s odpovídajícími akademicko-pedagogickými hodnostmi.

Autoři kritizují i nejasné rozlišení docenta a profesora (profesor působí na mezinárodní úrovni, což u docenta vyžadováno zřejmě nebude) (Jašurek, Zajíček, s. 14).

Školné

Všichni studenti by měli platit školné, jeho výši by stanovila škola sama. Během standardní doby studia by dle zákona byla stanovena maximální částka 10.000 Kč za semestr. Podle zákona o finanční pomoci by si studenti mohli brát půjčky, úroky by spláceli hned po ukončení studia (ať už bylo úspěšné či nikoliv) a půjčku po dosažení hrubé měsíční mzdy ve výši alespoň dvojnásobku minimální mzdy.

Autoři návrhu přicházejí se zavedením školného v první řadě proto, že je součástí programového prohlášení Nečasovy vlády. Přitom původní myšlenka přicházející se zavedením školného spočívala v umožnění studia většímu počtu studentů v časech, kdy stát nebyl schopný skokově navyšovat výdaje na vysoké školství. Podle této myšlenky by za studium měli platit jen ti, kteří z něj budou profitovat, tj. jejich příjem bude vyšší než průměrná mzda. Cílem bylo snížit selektivitu v přístupu různých společenských skupin ke studiu. Kritici poukazují na to, že současná podoba návrhu od původní myšlenky upustila. Zdůrazňují i to, že důvodem zavedení školného je vlastně nahrazení části veřejných zdrojů coby příjmů vysokých škol (Jašurek, Zajíček, s. 15-16).

Autoři průvodce vytýkají to, že věcné záměry obou zákonů neobsahují zavedení studijních grantů a státních stipendií. Namísto toho počítají se systémem půjček. Ti, kdo dosáhnou dvojnásobku minimální mzdy, budou školné splácet. Tím dojde ke snížení platů v profesích, kde jsou mzdy nízké a rostou až po dlouhé době po nástupu do zaměstnání (např. učitelé, pracovníci ve zdravotnictví). Kolektivu autorů vytýká tu skutečnost, že půjčky budou poskytovat banky, těm bude stát dotovat úroky, aby se jim poskytování půjček vyplatilo. Tak vlastně bude z veřejného sektoru bankám poskytovaná dotace zisků. Připomínají i fakt, že v zemích, kde bylo školné zavedeno, se začalo skokově zvyšovat a společně s tím začaly klesat veřejné výdaje na školství. V závěru po zavedení školného, dojde k tomu, že se příjmy vysokých škol nezvýší, ale zadluží se absolventi. Podle kritiků neplatí ani to (podle zkušeností ze zahraničí), že školné by zvýšilo racionalitu rozhodování studentů, ani to, že by vznikl tlak na kvalitu škol (Jašurek, Zajíček, s. 16).

Systém zajišťování kvality

Návrh reformy počítá s tím, že si vysoké školy budou definovat vnitřní systém zajišťování kvality (v rámci svých vnitřních předpisů). Ten by měl obsahovat obecné nastavení procesů spojených s kvalitou – habilitace, kariérní řád, vytváření studijních programů, studentské hodnocení výuky. Podle posouzení zmíněného systému škola získá institucionální akreditaci na deset let. Tato akreditace jí umožní provádět výuku. V průběhu těchto deseti let musí škola provést a zveřejnit „vnitřní hodnocení vnitřního systému zajišťování kvality“ a „hodnocení dosahovaných výsledků“. Jednou za několik let bude muset škola provést „vnější hodnocení vnitřního systému zajišťování kvality“ a „vnější hodnocení oblasti vzdělávání“. Institucionální akreditace bude udělovat, omezovat či odebírat Národní akreditační agentura (Jašurek, Zajíček, s. 18-19).

Důvodem této změny je snížení nadměrné administrativy spojené s akreditačním procesem. Zveřejnění hodnocení by mělo vést k větší průhlednosti a k lepšímu porovnání kvality jednotlivých škol (Jašurek, Zajíček, s. 19).

Kritici vytýkají tomuto bodu naprostou nedopracovanost a zmatečnost. Vadí jim zejména to, že se jedná o radikální změny, které jsou jen letmo naznačené, a jejich obsah není vyjasněn. Jasně není ani to, jak bude ve vztahu k zajišťování kvality ošetřena autonomie školy. Návrh stojí na zvyšování autonomie školy, pak by si ale sama měla zvolit hodnotící agenturu. Škola by měla mít možnost se k výsledkům také vyjádřit (hlavně v případě negativního hodnocení). Jak řešit tyto problémy v návrhu uvedeno není (Jašurek, Zajíček, s. 19-20).

Soukromé vysoké školy

Pro soukromé školy je v návrhu přichystána jen ta změna, že při zakládání nové školy a splnění zákonem určených podmínek, nevzniká nárok na státní souhlas. Regulace poměrů, ani nárůst počtu vysokých škol návrhem řešena není (Jašurek, Zajíček, s. 21).

To se nelíbí autorům průvodce zejména proto, že právě soukromé vysoké školy nesou odpovědnost za současný stav českého školství, neboť nebyla kontrolována jejich úroveň ani počet. Tím pádem reálně hrozí vznik nových soukromých škol, jejichž pozice bude „zlepšena“ zavedením školného na veřejných vysokých školách. Vyloučeno není ani to, že si soukromé školy začnou činit nárok na státní příspěvek, který doposud dostávají jen školy veřejné (Jašurek, Zajíček, s. 21-22).

Příloha 3 – Stanovení poplatků UK, akademický rok 2013/14

Fakulta	za překročení standardní doby studia zvýšené o 1 rok (za započatých 6 měsíců)	za další studijní program	přijímací řízení 2014/15	za studium v anglickém jazyce (za rok)
KTF	9.500 Kč	2.600 Kč	530 Kč 490 Kč v elektronické podobě	
ETF	9.200 Kč	2.000 Kč	500 Kč	2.500 EUR
HTF	10.000 Kč	2.000 Kč	500 Kč	
PF	10.000 Kč	2.600 Kč	533 Kč	6.000 USD
1. LF	22.500 Kč	2.660 Kč	530 Kč / 20 EUR	325.000 Kč (zahájení st. 2013/2014)
	všeobecné lékařství			13.600 EUR (zahájení st. 2011/2012)
				14.100 EUR (zahájení st. 2009/2010)
	23.990Kč			12.200 EUR (zahájení st. 2007/2008)
	zubní lékařství			všeobecné lékařství
	18.800 Kč			360.000 Kč (zahájení st. 2013/2014)
	specializace ve zdravotnictví			15.150 EUR (zahájení st. 2011/2012)
				15.650 EUR (zahájení st. 2009/2010)
	14.800 Kč			13.800 EUR (zahájení st. 2007/2008)
	ošetřovatelství			zubní lékařství
				38.000 Kč
				dr. studium prez.
				25.000 Kč
				dr. studium komb.

Zdroj: Univerzita Karlova, Druhy a výše poplatků v akademickém roce 2013/2014

Příloha 4 – Ukazatel K, poklady pro výpočet (rok 2013)

Veřejné vysoké školy	Vědecký a umělecký výkon vysoké školy				Kvalita studijních programů a uplatnění absolventů		Mezinárodní mobilita				Podíl na K (v%)	Podíl na K (v tis. Kč)
	Započítané body RIV (absolutně) + bez komp. pro uměl. VŠ	Započítané body RUV	Účelové neinvestiční prostředky na výzkum	Příjmy z vlastní činnosti VVŠ	Počet profesorů a docentů	Zaměstnanost absolventů (stand.)	Cizinci v příslušném typu studijního programu	„Samoplátcí“ v příslušném typu studijního programu	Vyslání v rámci mobilitních programů (včetně ECTS a DS)	Přijetí v rámci mobilitních programů (včetně ECTS a DS)		
Váhy parametrů	29,0%	2,0%	5,0%	3,0%	2,0%	32,0%	2,0%	3,0%	11,0%	11,0%	100%	3 578 308
VVŠ celkem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	3 578 308
11000 UK	29,6%	0,0%	25,3%	30,4%	22,3%	14,3%	18,2%	58,8%	14,3%	24,8%	22,21%	794 835
12000 JU	3,8%	0,0%	3,2%	2,3%	2,8%	4,4%	1,0%	0,0%	2,0%	0,7%	3,09%	110 874
13000 UJEP	0,8%	5,1%	0,7%	1,2%	2,2%	2,8%	0,8%	0,2%	3,2%	1,1%	1,83%	65 624
14000 MU	11,4%	0,0%	12,0%	9,6%	9,4%	9,5%	22,2%	12,8%	18,7%	16,3%	12,08%	432 214
15000 UP	7,1%	0,0%	6,1%	5,2%	6,2%	6,6%	4,0%	7,1%	7,6%	3,9%	6,31%	225 810
16000 VFU Brno	1,1%	0,0%	0,8%	1,8%	1,5%	1,8%	1,5%	5,7%	0,6%	0,6%	1,34%	48 117
17000 OU	1,4%	7,0%	1,0%	1,2%	2,2%	3,2%	1,2%	2,3%	2,9%	1,8%	2,28%	81 683
18000 UHK	0,6%	0,0%	0,3%	0,9%	1,8%	2,4%	0,4%	0,5%	2,1%	1,0%	1,40%	49 948
19000 SU	0,7%	1,9%	0,3%	1,1%	1,1%	2,2%	1,9%	0,0%	1,2%	0,3%	1,25%	44 723
21000 ČVUT	12,2%	3,0%	14,8%	12,3%	9,5%	6,7%	7,6%	3,4%	6,2%	10,9%	9,17%	328 085
22000 VŠCHT Praha	4,6%	0,0%	4,6%	2,7%	3,1%	1,5%	1,5%	0,8%	0,8%	1,6%	2,51%	89 690
23000 ZČU	3,6%	6,8%	4,2%	2,5%	3,5%	4,7%	1,4%	0,0%	4,2%	3,6%	3,92%	140 411
24000 TUL	1,5%	3,1%	3,2%	3,3%	2,7%	2,4%	1,7%	0,2%	2,6%	1,3%	2,03%	72 727
25000 UPa	3,3%	0,2%	1,8%	1,5%	2,8%	2,8%	0,8%	0,1%	1,9%	1,8%	2,46%	87 932
26000 VUT v Brně	7,8%	7,5%	8,6%	7,2%	6,4%	6,6%	10,1%	0,4%	7,7%	7,0%	7,12%	254 706
27000 VŠB-TUO	3,0%	0,0%	4,5%	4,7%	5,5%	5,6%	4,1%	1,1%	3,0%	4,1%	4,04%	144 464
28000 UTB ve Zlíně	1,3%	3,6%	0,7%	1,1%	2,3%	4,2%	2,6%	1,1%	2,7%	1,3%	2,44%	87 367
31000 VŠE	1,4%	0,0%	1,5%	4,3%	3,8%	3,5%	11,3%	2,2%	6,1%	6,0%	3,43%	122 838
41000 ČZU v Praze	2,3%	0,0%	2,6%	2,6%	3,1%	6,1%	3,7%	0,9%	5,5%	5,9%	4,23%	151 522
43000 MENDELU	2,1%	0,0%	3,0%	2,9%	3,0%	4,1%	2,5%	0,8%	3,0%	2,8%	2,94%	105 267
51000 AMU v Praze	0,3%	21,7%	0,5%	0,3%	2,4%	1,6%	0,7%	1,0%	1,1%	2,0%	1,51%	54 210
52000 AVU v Praze	0,0%	9,5%	0,1%	0,1%	0,4%	0,4%	0,1%	0,0%	0,3%	0,3%	0,43%	15 310
53000 VŠUP v Praze	0,1%	11,8%	0,0%	0,2%	0,3%	0,8%	0,2%	0,4%	0,8%	0,7%	0,69%	24 813
54000 JAMU	0,1%	18,9%	0,1%	0,2%	1,1%	0,9%	0,4%	0,1%	0,7%	0,3%	0,83%	29 872
55000 VŠP Jihlava	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%	0,8%	0,1%	0,0%	0,5%	0,1%	0,33%	11 752
56000 VŠTE	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,11%	3 954

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Příloha 5 – podklady pro výpočty ukazatelů A, K

Rok 2013															
Ukazatel A - váha 77,5 %		12 325 278 tis. Kč						Ukazatel A - váha 40 %		6 361 434 tis. Kč					
Ukazatel K - 22,5 %		3 578 306 tis. Kč						Ukazatel K - 60 %		9 542 150 tis. Kč					
Celkem		15 903 584 tis. Kč						Celkem		15 903 584 tis. Kč					
VVŠ	Ukaz. A	% podíl v rámci	Ukaz. K	% podíl v rámci	Celkem	% podíl z celku	VVŠ	Ukaz. A	Ukaz. K	% podíl v rámci	Celkem	Rozdíl	% podíl z celku		
UK	1 825 491	14,81%	794 835	22,21%	2 620 326	16,48%	UK	942 189	2 119 561	22,21%	3 061 750	441 423	19,25%		
JU	426 216	3,46%	110 674	3,09%	536 890	3,38%	JU	219 982	295 130	3,09%	515 112	-21 778	3,24%		
UJEP	351 387	2,85%	65 624	1,83%	417 011	2,62%	UJEP	181 361	174 996	1,83%	356 357	-60 653	2,24%		
MU	1 358 181	11,02%	432 214	12,08%	1 790 395	11,26%	MU	700 997	1 152 572	12,08%	1 853 569	63 174	11,66%		
UP	767 182	6,22%	225 810	6,31%	992 992	6,24%	UP	395 965	602 161	6,31%	998 126	5 134	6,28%		
VFU Brno	203 745	1,65%	48 117	1,34%	251 862	1,58%	VFU Brno	105 159	128 313	1,34%	233 472	-18 390	1,47%		
OU	338 962	2,75%	81 663	2,28%	420 625	2,64%	OU	174 948	217 767	2,28%	392 715	-27 910	2,47%		
UHK	244 906	1,99%	49 948	1,40%	294 854	1,85%	UHK	126 403	133 196	1,40%	259 599	-35 256	1,63%		
SU	227 101	1,84%	44 723	1,25%	271 824	1,71%	SU	117 214	119 260	1,25%	236 474	-35 349	1,49%		
ČVUT	971 086	7,88%	328 065	9,17%	1 299 151	8,17%	ČVUT	501 206	874 840	9,17%	1 376 046	76 895	8,65%		
VŠCHT Praha	231 218	1,88%	89 690	2,51%	320 908	2,02%	VŠCHT Praha	119 338	239 174	2,51%	358 512	37 604	2,25%		
ZČU	498 266	4,04%	140 411	3,92%	638 677	4,02%	ZČU	257 170	374 428	3,92%	631 598	-7 078	3,97%		
TUL	290 919	2,36%	72 727	2,03%	363 646	2,29%	TUL	150 152	193 939	2,03%	344 091	-19 555	2,16%		
UPa	377 965	3,07%	87 932	2,46%	465 897	2,93%	UPa	195 079	234 485	2,46%	429 564	-36 333	2,70%		
VUT v Brně	841 043	6,82%	254 706	7,12%	1 095 749	6,89%	VUT v Brně	434 087	679 217	7,12%	1 113 304	17 554	7,00%		
VŠB-TUO	706 004	5,73%	144 464	4,04%	850 468	5,35%	VŠB-TUO	364 389	385 237	4,04%	749 626	-100 842	4,71%		
UTB ve Zlíně	464 518	3,77%	87 367	2,44%	551 885	3,47%	UTB ve Zlíně	239 751	232 978	2,44%	472 729	-79 156	2,97%		
VŠE	455 940	3,70%	122 636	3,43%	578 576	3,64%	VŠE	235 324	327 028	3,43%	562 352	-16 223	3,54%		
ČZU v Praze	712 334	5,78%	151 522	4,23%	863 856	5,43%	ČZU v Praze	367 656	404 059	4,23%	771 715	-92 141	4,85%		
MENDELU	417 871	3,39%	105 267	2,94%	523 138	3,29%	MENDELU	215 675	280 711	2,94%	496 386	-26 751	3,12%		
AMU v Praze	197 790	1,60%	54 210	1,51%	252 000	1,58%	AMU v Praze	102 085	144 560	1,51%	246 645	-5 355	1,55%		
AVU v Praze	51 551	0,42%	15 310	0,43%	66 861	0,42%	AVU v Praze	26 607	40 828	0,43%	67 435	574	0,42%		
VŠUP v Praze	73 335	0,59%	24 813	0,69%	98 148	0,62%	VŠUP v Praze	37 851	66 169	0,69%	104 020	5 871	0,65%		
JAMU	108 709	0,88%	29 872	0,83%	138 581	0,87%	JAMU	56 108	79 660	0,83%	135 768	-2 814	0,85%		
VŠP Jihlava	86 062	0,70%	11 752	0,33%	97 814	0,62%	VŠP Jihlava	44 419	31 339	0,33%	75 758	-22 056	0,48%		
VŠTE	97 496	0,79%	3 954	0,11%	101 450	0,64%	VŠTE	50 321	10 543	0,11%	60 864	-40 585	0,38%		
	12 325 278		3 578 306		15 903 584	100%		6 361 436	9 542 150		15 903 586		100%		

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Veřejné vysoké školy	Podíl na K (v%)	Podíl na K (v tis. Kč)	Váha 60 % (tis. Kč)
Váhy parametrů	100%	3 578 306	9 542 150
VVŠ celkem	100,00%	3 578 306	9 542 150
11000 UK	22,21%	794 835	2 119 561
12000 JU	3,09%	110 674	295 130
13000 UJEP	1,83%	65 624	174 996
14000 MU	12,08%	432 214	1 152 572
15000 UP	6,31%	225 810	602 161
16000 VFU Brno	1,34%	48 117	128 313
17000 OU	2,28%	81 663	217 767
18000 UHK	1,40%	49 948	133 196
19000 SU	1,25%	44 723	119 260
21000 ČVUT	9,17%	328 065	874 840
22000 VŠCHT Praha	2,51%	89 690	239 174
23000 ZČU	3,92%	140 411	374 428
24000 TUL	2,03%	72 727	193 939
25000 UPa	2,46%	87 932	234 485
26000 VUT v Brně	7,12%	254 706	679 217
27000 VŠB-TUO	4,04%	144 464	385 237
28000 UTB ve Zlíně	2,44%	87 367	232 978
31000 VŠE	3,43%	122 636	327 028
41000 ČZU v Praze	4,23%	151 522	404 059
43000 MENDELU	2,94%	105 267	280 711
51000 AMU v Praze	1,51%	54 210	144 560
52000 AVU v Praze	0,43%	15 310	40 828
53000 VŠUP v Praze	0,69%	24 813	66 169
54000 JAMU	0,83%	29 872	79 660
55000 VŠP Jihlava	0,33%	11 752	31 339
56000 VŠTE	0,11%	3 954	10 543

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Zpracování: Vlastní

Výpočet ukazatele A pro umělecké VVŠ při 40 % vahách		
Celkem počet norm. stud.	17 179	17 179
Základní normativ	12 960	25 111
A (tis. Kč) =	222 651	431 385
průměrný KEN	6,27	6,27
Celková výpočtová částka před zaokrouhlením (tis. Kč)	222 650,19	431 385,25

Výpočet ukazatele A při 40 % vahách		
Celkem počet norm. stud.	473 660	473 660
Základní normativ (Kč)	12 960	25 111
A (tis. Kč) =	6 138 785	11 893 893
Celková výpočtová částka před zaokrouhlením (tis. Kč)	6 138 784	11 893 891

Příloha 6 – Výpočet stipendií pro doktorandy

Kód VŠ	Název VŠ	Počet stud. v DSPSP	tis. Kč	tis. Kč pro 1. čtvrtletí 2013	Jednotková částka x počet studentů
11000	Univerzita Karlova v Praze	3161	284 490	71 122	
12000	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	368	32 940	8 235	
13000	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	61	5 490	1 372	
14000	Masarykova univerzita	1742	158 780	39 195	
15000	Univerzita Palackého v Olomouci	754	67 880	18 985	
16000	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	182	14 580	3 645	
17000	Ostravská univerzita v Ostravě	185	14 850	3 712	
18000	Univerzita Hradec Králové	67	6 030	1 507	
19000	Slezská univerzita v Opavě	60	5 400	1 350	
21000	České vysoké učení technické v Praze	1134	102 080	25 515	
22000	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	482	43 380	10 845	
23000	Západočeská univerzita v Plzni	385	34 650	8 662	
24000	Technická univerzita v Liberci	170	15 300	3 825	
25000	Univerzita Pardubice	222	19 980	4 995	
26000	Vysoké učení technické v Brně	1107	99 630	24 907	
27000	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	551	49 590	12 397	
28000	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	204	18 360	4 590	
31000	Vysoká škola ekonomická v Praze	311	27 990	6 997	
41000	Česká zemědělská univerzita v Praze	490	44 100	11 025	
43000	Mendelova univerzita v Brně	343	30 870	7 717	
51000	Akademie múzických umění v Praze	46	4 140	1 035	
52000	Akademie výtvarných umění v Praze	14	1 260	315	
53000	Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	20	1 800	450	
54000	Janáčkova akademie múzických umění v Brně	28	2 520	630	
55000	Vysoká škola polytechnická Jihlava	0	0	0	
56000	Vysoká škola technická a ekonomická v Českých	0	0	0	
Celkem		12 045	1 084 050	271 008	
	Částka v rozpočtu		1 084 050	0	
	Výpočtová částka (tis. Kč) před zaokrouhlením		1 084 050,00		
Rok		2010	2011	2012	2013
Jednotková roční výpočtová částka na jedno stipendium činí (Kč)		93 380	89 429	83 041	90 000
Meziroční změna v roční výpočtové částce na jedno stipendium			-4,23%	-7,14%	8,38%
Počet studentů v DSPSP		10 851	11 791	12 028	12 045
Meziroční změna v počtu studentů			8,66%	2,01%	0,14%

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Příloha 7 – Výpočet ukazatele J, rok 2013

VŠ	celkový počet vydaných jídel v menzách VŠ				dotace
	teplých	studených	stud. přepočt.	celkem tep. + st. přep.	v tis. Kč
UK	921 385	194 180	77 672	999 057	17 933
JU	452 791	26 340	10 536	463 327	8 317
UJEP	21 868	765	306	22 174	398
MU	1 803 149	56 594	22 638	1 825 787	32 772
UPOL	498 018	54 778	21 911	519 929	9 333
VFU	0	0	0	0	0
OU	91 055	10 494	4 198	95 253	1 710
UHK	26 346	0	0	26 346	473
SU	355 582	6 455	2 582	358 164	6 429
CVUT	975 689	151 154	60 462	1 036 151	18 599
VŠCHT	128 883	27 189	10 876	139 759	2 509
ZU	526 675	90 234	36 094	562 769	10 102
TUL	224 000	31 789	12 716	236 716	4 249
UPAR	257 675	23 168	9 267	266 942	4 792
VUT	1 415 250	119 289	47 716	1 462 966	26 260
TUO	338 912	130 164	52 066	390 978	7 018
UTB	197 663	29 491	11 796	209 459	3 760
VŠE	332 952	3 701	1 480	334 432	6 003
CZU	294 085	0	0	294 085	5 279
MENDELU	330 199	38 439	15 376	345 575	6 203
AMU	0	0	0	0	0
AVU	0	0	0	0	0
VŠUP	0	0	0	0	0
JAMU	0	0	0	0	0
VŠPJ	40 955	0	0	40 955	735
VŠTE	10 289	17 929	7 172	17 461	313
Celkem	9 243 421	1 012 153	404 861	9 648 282	173 187,00
Roční částka na stravování podle ukazatele J (v tis. Kč)					173 187
Normativ na jedno hlavní jídlo (v Kč)					17,9500
Celková výpočtová hodnota před zaokrouhlením (tis. Kč)					173 184,00

váha = 0,4

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Příloha 8 – Ubytovací stipendium, výše příspěvku pro veřejné i soukromé školy (2013)

Ukazatel U - ubytovací stipendium v roce 2013									
Výstup SIMS k 31.10.2012									
				Kód VVŠ	Název VŠ	Počet studentů	tis. Kč		
Počet nároků VVŠ	154 665			6100	Bankovní institut vysoká škola Praha, a.s.	829	4 477		
Počet nároků SVŠ	10 616			6200	Evropský polytechnický institut, s.r.o.	100	540		
Součet	165 281			6300	Vysoká škola hotelová v Praze 8, spol. s r.o.	715	3 881		
Částka určená v rozpočtu	892 592			6400	Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.	1 040	5 616		
Jednotková sazba	5 400			6500	Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s.	128	691		
VVŠ (tis. Kč)	835 259			6600	ŠKODA AUTO a.s. Vysoká škola	479	2 587		
SVŠ (tis. Kč)	57 333			6700	Literární akademie (Soukromá vysoká škola Josefa Škvoreckého, s.r.o.)	69	373		
Celkem	892 592			6800	Vysoká škola podnikání, a.s.	129	697		
Veřejné vysoké školy				6800	Vysoká škola ekonomie a managementu, o.p.s.	450	2 430		
				6D00	University of New York in Prague, s.r.o.	454	2 452		
				6E00	Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s.	114	616		
Kód VVŠ	Název VŠ	Počet studentů	tis. Kč	6F00	Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o.p.s.	351	1 896		
11000	Univerzita Karlova v Praze	19 411	104 828	6G00	Mezinárodní baptistický teologický seminář Evropské baptistické církve, s.r.o.	4	22		
12000	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	5 301	28 628	6J00	Academia Rerum Civilium - Vysoká škola politických a sociálních studií, s.r.o.	19	103		
13000	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	4 231	22 849	6K00	Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.	39	211		
14000	Masarykova univerzita	18 632	100 621	6L00	Rašínova vysoká škola, s.r.o.	25	135		
15000	Univerzita Palackého v Olomouci	10 252	55 365	6M00	Vysoká škola regionálního rozvoje, s.r.o.	10	54		
16000	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	1 918	10 358	6N00	Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku, o.p.s.	153	826		
17000	Ostravská univerzita v Ostravě	4 060	21 926	6P00	Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra, s.r.o.	63	340		
18000	Univerzita Hradec Králové	3 607	19 479	6Q00	Newton College a.s.	154	832		
19000	Slezská univerzita v Opavě	2 526	13 642	6R00	Vysoká škola logistiky o.p.s.	126	680		
21000	České vysoké učení technické v Praze	11 890	64 211	6S00	Vysoká škola zdravotnická, o.p.s.	272	1 469		
22000	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	2 315	12 502	7100	Soukromá vysoká škola ekonomických studií, s.r.o.	49	265		
23000	Západočeská univerzita v Plzni	7 542	40 730	7200	Vysoká škola obchodní v Praze, o.p.s.	1 258	6 794		
24000	Technická univerzita v Liberci	3 411	18 421	7300	Akademie STING, o.p.s.	266	1 437		
25000	Univerzita Pardubice	5 227	28 228	7500	Metropolitní univerzita v Praze, o.p.s.	955	5 157		
26000	Vysoké učení technické v Brně	14 692	79 343	7600	Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o.	1 008	5 444		
27000	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	8 899	48 059	7700	Vysoká škola Karla Engliše v Brně, a.s.	258	1 393		
28000	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	4 076	22 012	7800	Anglo-americká vysoká škola, o.p.s.	428	2 311		
31000	Vysoká škola ekonomická v Praze	9 083	49 052	7900	Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.	50	270		
41000	Česká zemědělská univerzita v Praze	8 066	43 560	7A00	Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.	56	302		
43000	Mendelova univerzita v Brně	6 019	32 505	7B00	Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o.	70	378		
51000	Akademie múzických umění v Praze	511	2 760	7C00	Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.	120	648		
52000	Akademie výtvarných umění v Praze	164	886	7D00	CEVRO Institut, o.p.s.	117	632		
53000	Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	223	1 204	7E00	Unicorn College s.r.o.	38	205		
54000	Janáčkova akademie múzických umění v Brně	401	2 166	7G00	Vysoká škola obchodní a hotelová s.r.o.	180	972		
55000	Vysoká škola polytechnická Jihlava	1 114	6 016	7J00	Vysoká škola sociálně správní, Institut celoživotního vzdělávání, s.r.o.	19	103		
56000	Vysoká škola technická a ekonomická v Českých	1 094	5 908	7L00	AKCENT College s.r.o.	9	49		
Celkem		154 665	835 259	7N00	Vysoká škola aplikované psychologie, s.r.o.	12	65		
				Celkem		10 616	57 333		

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Příloha 9 – Přehled rozdělení zdrojů v ukazateli G

Ukazatel G: Fond rozvoje vysokých škol v roce 2013				
Kód VŠ	Veřejná vysoká škola	Kapitálová dotace (tis.Kč)	Běžná dotace (tis.Kč)	Dotace celkem (tis. Kč)
11000	Univerzita Karlova v Praze *)	18 054	7 271	25 325
12000	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	8 073	1 031	9 104
13000	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	2 585	223	2 808
14000	Masarykova univerzita	6 204	3 447	9 651
15000	Univerzita Palackého v Olomouci	10 046	2 818	12 864
16000	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	2 727	907	3 634
17000	Ostravská univerzita Ostrava	3 078	112	3 190
18000	Univerzita Hradec Králové	0	252	252
19000	Slezská univerzita v Opavě	1 580	0	1 580
21000	České vysoké učení technické v Praze	16 268	7 665	23 933
22000	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	4 986	1 639	6 625
23000	Západočeská univerzita v Plzni	1 749	1 479	3 228
24000	Technická univerzita Liberec	6 558	570	7 128
25000	Univerzita Pardubice	4 611	2 799	7 410
26000	Vysoké učení technické v Brně	21 856	4 478	26 334
27000	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	8 391	4 246	12 637
28000	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	3 409	1 108	4 517
31000	Vysoká škola ekonomická v Praze	0	364	364
41000	Česká zemědělská univerzita v Praze	5 389	1 972	7 361
43000	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně	4 993	849	5 842
51000	Akademie múzických umění v Praze	1 739	656	2 395
52000	Akademie výtvarných umění v Praze	0	338	338
53000	Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	1 580	0	1 580
54000	Janáčkova akademie múzických umění v Brně	2 581	621	3 202
55000	Vysoká škola polytechnická Jihlava	2 555	0	2 555
56000	Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích	0	57	57
1. kolo výběrového řízení celkem		139 012	44 902	183 914
pro 2. kolo výběrového řízení (námitkové řízení)				17 370
ukazatel G v rozpočtu roku 2013				201 284

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Příloha 10 – Ukazatel I

Ukazatel I: rozvojové programy, Institucionální rozvojové plány v roce 2013				
vysoká škola	orientační limit	neinvestiční	investiční	celkem
Univerzita Karlova v Praze	138 996	123 336	15 660	138 996
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	24 234	17 387	6 847	24 234
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	21 651	8 931	12 720	21 651
Masarykova univerzita	93 884	74 884	19 000	93 884
Univerzita Palackého v Olomouci	49 763	21 814	27 949	49 763
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	9 387	0	9 387	9 387
Ostravská univerzita v Ostravě	20 188	18 688	1 500	20 188
Univerzita Hradec Králové	16 402	11 252	5 150	16 402
Slezská univerzita v Opavě	13 196	10 456	2 740	13 196
České vysoké učení technické v Praze	65 642	41 826	23 816	65 642
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	14 449	12 149	2 300	14 449
Západočeská univerzita v Plzni	32 171	23 171	9 000	32 171
Technická univerzita v Liberci	20 126	10 338	9 788	20 126
Univerzita Pardubice	22 177	2 100	20 077	22 177
Vysoké učení technické v Brně	51 116	50 616	500	51 116
Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	43 523	26 962	16 561	43 523
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	23 841	15 531	8 310	23 841
Vysoká škola ekonomická v Praze	35 624	31 724	3 900	35 624
Česká zemědělská univerzita v Praze	41 088	25 168	15 920	41 088
Mendelova univerzita v Brně	24 207	8 847	15 360	24 207
Akademie múzických umění v Praze	11 069	8 710	2 359	11 069
Akademie výtvarných umění v Praze	2 507	2 507	0	2 507
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	3 449	3 089	360	3 449
Janáčkova akademie múzických umění v Brně	5 144	3 794	1 350	5 144
Vysoká škola polytechnická Jihlava	4 781	4 231	550	4 781
Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích	3 684	1 694	1 990	3 684
Celkem	792 299	559 205	233 094	792 299

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Příloha 11 – Rozdělení ukazatele F

Ukazatel F - podpora financování nákladů souvisejících se vzděláváním seniorů prostřednictvím tzv. Univerzit třetího věku

Celková částka podle rozpisu rozpočtu (tis. Kč)	22 000
Jednotková částka na jednu studentohodinu (Kč)	30,61

Kód VVŠ	Název VVŠ	Upravený nárok		Příspěvek na U3V v r. 2013 (tis. Kč)
		Počet účastníků U3V	Počet studentohodin	
11000	Univerzita Karlova v Praze	5 401	131 764	4 034
12000	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	1 168	31 503	964
13000	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	2 288	37 251	1 140
14000	Masarykova univerzita	3 680	45 080	1 380
15000	Univerzita Palackého v Olomouci	2 017	27 169	832
16000	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	738	6 187	189
17000	Ostravská univerzita v Ostravě	612	22 412	686
18000	Univerzita Hradec Králové	384	9 853	302
19000	Slezská univerzita v Opavě	1 549	37 953	1 162
21000	České vysoké učení technické v Praze	1 096	30 205	925
22000	Vysoká škola chem.-technologická v Praze	433	16 143	494
23000	Západočeská univerzita v Plzni	2 786	38 634	1 183
24000	Technická univerzita v Liberci	1 168	32 759	1 003
25000	Univerzita Pardubice	656	11 558	354
26000	Vysoké učení technické v Brně	2 088	39 390	1 206
27000	Vysoká škola báňská - TU Ostrava	1 068	19 313	591
28000	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	1 230	20 145	617
31000	Vysoká škola ekonomická v Praze	2 432	56 224	1 721
41000	Česká zemědělská univerzita v Praze	2 634	42 174	1 291
43000	Mendelova univerzita v Brně	3 036	45 636	1 397
51000	Akademie múzických umění v Praze	---	---	---
52000	Akademie výtvarných umění v Praze	---	---	---
53000	Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	---	---	---
54000	Janáčkova akademie múz umění v Brně	79	1 422	44
55000	Vysoká škola polytechnická Jihlava	640	15 829	485
56000	Vysoká škola techn. a ekonomická v Č. B.	---	---	---
Celkem		37 183	718 605	22 000

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Příloha 12 – Rozdělení ukazatele F

Ukazatel F - podpora financování zvýšených nákladů souvisejících se studiem studentů se specifickými potřebami				
Celková částka vyčleněná na studium SSP (tis. Kč)				44 593
Rozsah vykrytí kalkulovaných zvýšených nákladů (%)				100,0
Kód VVŠ	Název VVŠ	Upravený nárok		Příspěvek na studium SSP v r. 2013 (tis. Kč)
		Počet studentů se SP	Kalkulované zvýšené náklady (Kč)	
11000	Univerzita Karlova v Praze	139	7 777 500	7 777
12000	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	29	1 215 000	1 215
13000	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	---	---	---
14000	Masarykova univerzita	332	18 167 000	18 167
15000	Univerzita Palackého v Olomouci	59	3 019 000	3 019
16000	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	---	---	---
17000	Ostravská univerzita v Ostravě	34	1 441 000	1 441
18000	Univerzita Hradec Králové	18	662 000	662
19000	Slezská univerzita v Opavě	8	395 000	395
21000	České vysoké učení technické v Praze	53	1 659 500	1 660
22000	Vysoká škola chem.-technologická v Praze	---	---	---
23000	Západočeská univerzita v Plzni	60	1 978 500	1 979
24000	Technická univerzita v Liberci	---	---	---
25000	Univerzita Pardubice	10	565 000	565
26000	Vysoké učení technické v Brně	13	265 000	265
27000	Vysoká škola báňská - TU Ostrava	47	1 777 000	1 777
28000	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	---	---	---
31000	Vysoká škola ekonomická v Praze	23	1 360 000	1 360
41000	Česká zemědělská univerzita v Praze	52	2 161 000	2 161
43000	Mendelova univerzita v Brně	---	---	---
51000	Akademie múzických umění v Praze	---	---	---
52000	Akademie výtvarných umění v Praze	---	---	---
53000	Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	---	---	---
54000	Janáčkova akademie múz. umění v Brně	17	2 150 000	2 150
55000	Vysoká škola polytechnická Jihlava	---	---	---
56000	Vysoká škola techn. a ekonomická v Č. B.	---	---	---
		894	44 592 500	44 593

Zdroj: MŠMT, Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací

Příloha 13 – Školné na SVŠ, rok 2009

SVŠ	Školné (v tis. Kč/akad. rok)
BIVŠ Praha	49,4 - 74
EPI Kunovice	36 - 39,6
VŠH Praha	40 - 65
VŠFS Praha	50 - 55
VŠ Karlovy Vary	36 - 46
VŠP Ostrava	42 - 46,2
ŠAVŠ Ml. Boleslav	43 - 50
LA Praha	45 - 59
VŠCRHL Praha	60 - 120
SVŠES Praha	53
VŠO Praha	45 - 50
Akademie STING Brno	36 - 58
MU Praha	48 - 55
UJAK Praha	30 - 60
VŠKE Brno	40
AAVŠ Praha	80 - 138
PVŠPS Praha	49,5 - 64,5
VŠAP Praha	50
VŠEM Praha	35 - 45
UNYP Praha	140
VŠMIE Praha	50 - 80
VŠMW Praha	53 - 64
SVI Kladno	38
MBTS Praha	blíže informace o školném na www.ibts.edu
ZMVŠ Třebíč	28,5
VŠPSV Kolín	39,8
VŠERS Čes. Bud.	42,2
RaVŠ Brno	38 - 54
VŠRR Praha	33 - 48
FAMO Písek	60
VŠTVS Palestra Praha	58
NC Praha	63
VŠL Přešov	36 - 40
VŠZ Praha	34 - 56
BIBS Brno	30 - 33

SVŠ	Školné (v tis. Kč/akad. rok)
SVŠE Znojmo	22 - 29,8
MVŠ Olomouc	30
CI Praha	42 - 57,8
UC Praha	46 - 92
VŠOH Brno	50
VŠAES Čes. Bud.	40
VŠR - IFD Brno	50
VŠSS - ICV Havířov	26 - 27
AC Praha	55
Archip, s.r.o.	90

Zdroj: MŠMT, Výroční zpráva o činnosti vysokých škol za rok 2009

Výzkum mínění studentů o kvalitě vysokého školství v ČR

Dobrý den/Ahoj,

Prosím Vás o vyplnění následujícího dotazníku, který bude využit ke sběru dat k vypracování mé diplomové práce „Systém vysokoškolského studia v České republice a financování vysokých škol“. Výzkum je zaměřen na hodnocení kvality českého školství, financování vysokých škol, reformy a zavedení poplatků za studium.

Výsledky průzkumu budou všem, kteří odpovíte, dostupné.

Děkuji,

Lenka

1.

Proč jste se rozhodli studovat vysokou školu?

Zvolte len jednu odpověď

Označte jen jednu odpověď.

- Získání titulu
- Lepší pracovní uplatnění
- Prodloužení studentského života
- Získání statusu studenta

2.

Podle jakých hledisek jste vybírali vysokou školu?

Vyberte maximálně tři možnosti

Zeškrtněte všechny platné možnosti.

- Zájem o obor
- Vzdálenost od bydliště
- Kvalita výuky
- Šance na přijetí
- Šanci, že dostudujete
- Studentských možností – zahraniční stáže, programy
- Zaměstnanosti absolventů

3.

Od vysoké školy jste očekávali především:

Zvolte jen jednu odpověď

Označte jen jednu elipsu

- Náročné studium
- Průměrnou úroveň studia
- Spíše nenáročné studium

4.

Pokud byste se dnes rozhodovali pro VŠ znovu, zvolili byste:

Zvolte maximálně dvě odpovědi

Zaškrtněte všechny platné možnosti

- Stejnou vysokou školu
- Jinou vysokou školu
- Stejný obor
- Jiný obor
- Zcela jiné studium (například studium jazyků)
- Zaměstnání

5.

Jaký studijní obor studujete na vysoké škole?

Zaškrtněte všechny platné možnosti

- Přírodní vědy, matematika, informatika
- Technické vědy, výroba, stavebnictví
- Společenské vědy, obchod, právo
- Humanitní vědy
- Služby
- Zdravotní a sociální péče
- Vzdělávání a výchova
- Zemědělství a veterinářství

6.

Pracujete již během studia na vysoké škole?

Označte jen jednu elipsu

- Ano
- Ne

7.

Pokud ano jedná se o?

Odpovídejte jen tehdy, pokud jste na předchozí otázku odpověděli Ano

Označte jen jednu možnost.

- Práci v oboru
- Příležitostné práce, brigády

8.

Domníváte se, že po ukončení vysoké školy získáte pracovní uplatnění

Označte jen jednu možnost.

- Snadno
- Relativně snadno
- Až po určité době hledání pracovního místa
- S obtížemi

9.

Využili jste v průběhu studia (nebo plánujete) možnost vyjet na stáž či studijní program?

Označte jen jednu možnost.

- Ano
- Ne

10.

Které z následujících možností považujete za klíčové problémy českého vysokého školství?

Zaškrtněte všechny platné možnosti!

- Nedostatek financí z veřejných zdrojů
- Nevýbrání poplatků za studium na veřejných vysokých školách
- Vysoký počet studujících
- Náplní programů neodpovídající potřebám trhu
- Rozdíly v kvalitě jednotlivých vysokých škol
- Finanční ohodnocení akademických pracovníků
- Rostoucí nezaměstnanost absolventů
- Přílišné teoretické zaměření
- Neschopnost vysokých škol spolupracovat s firmami

11.

Domníváte se, že by navýšení finančních zdrojů ve školství znamenalo zvýšení prestiže českých škol?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

12.

Podle Vašich zkušeností, je studium na Vaší vysoké škole kvalitní?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

13.

Jaké úrovně dosahuje podle Vašeho názoru terciární vzdělávání v České republice?

Označte jen jednu elipsu.

Výborně

Velmi dobré

Dobře

Dostatečné

Nedostatečné

14.

Souhlasíte s tvrzením, že se vysoké školství neobejde bez reformy?

Označte jen jednu elipsu.

Rozhodně ano

Spíše ano

Rozhodně ne

Spíše ne

15.

Zajímá se o dění a změny v souvislosti s plánovanou reformou vysokého školství?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

16.

Domníváte se, že zavedení školného/zápisného by znemožnilo vstup některým studentům do terciárního vzdělávání?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

17.

Byli byste ochotni platit poplatek za studium na veřejných vysokých školách?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

18.

Pokud ano, v jaké výši (v korunách a za rok)?

Odpovídejte pouze tehdy, pokud jste na předcházející otázku odpověděli Ano

Označte jen jednu elipsu.

Do 5.000

5.000-10.000

10.000-15.000

15.000-20.000

20.000-25.000

I více

19.

Jakou formou byste byli ochotni hradit tento poplatek?

Odpovídejte prosím, i pokud nejste ochotni za studium platit.

Označte jen jednu elipsu.

Okamžitou platbou

Formou splátek

Po dokončení studia

Po určité době a při dosažení určité úrovně platu/mzdy

20.

Domníváte se, že byste využili možnost studentských půjček pro hrazení poplatku za studium?

Odpovídejte prosím, i pokud nejste ochotni za studium platit.

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

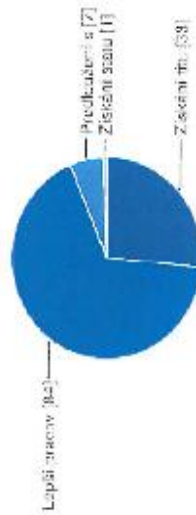
Dotazníkový formulář

Počet odpovědí: 126

Zobrazit všechny odpovědi

Souhrn

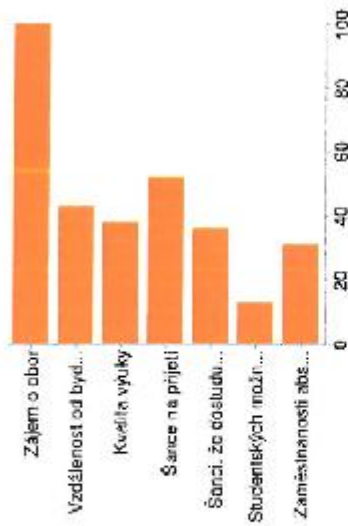
Proč jste se rozhodli studovat vysokou školu?

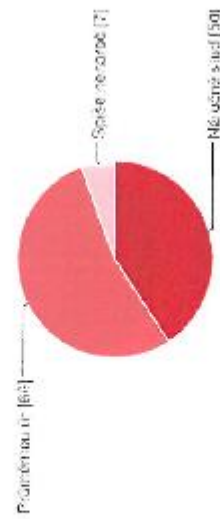
Získání titulu	33	26 %
Lepší pracovní uplatnění	84	67 %
Prodloužení studentkého života	7	6 %
Získání statusu studenta	1	1 %

Podle jakých hledisek jste vybírali vysokou školu?

Zájem o obor	100	62 %
Vzdálenost od bydliště	43	14 %
Kvalita výuky	38	12 %
Šance na přijetí	52	17 %
Šanci, že dostudujete	36	12 %
Studentských možností – zahraniční stáže, programy	13	4 %
Zaměstnatelnosti absolventů	31	10 %

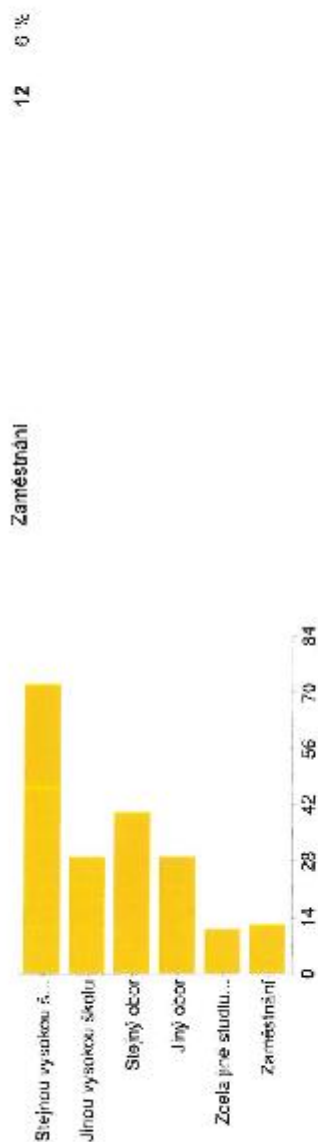
Od vysoké školy jste očekávali především:

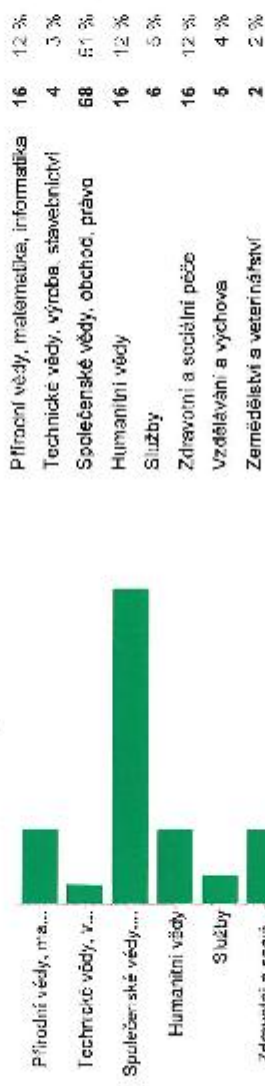
Márodné studium	50	41 %
Průměrnou úroveň studia	66	54 %
Spíše nenáročné studium	7	3 %

Pokud byste se dnes rozhodovali pro VŠ znovu, zvolili byste:

Stejnou vysokou školu	72	37 %
Jinou vysokou školu	29	15 %
Stejný obor	40	21 %
Jiný obor	29	15 %
Zcela jiné studium (například studium jazyků)	11	6 %

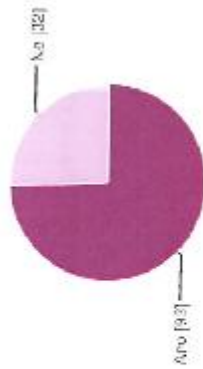
Jaký studijní obor studujete na vysoké škole?

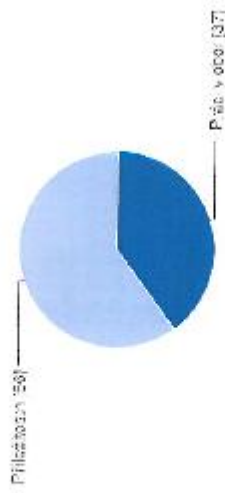
Pracujete již během studia na vysoké škole?

Ano 93 74 %

Ne 32 26 %

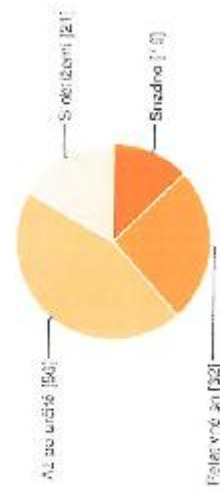

Pokud ano jedná se o?

Práci v oboru 37 40 %
Příležitostně práce, brigády 56 60 %

Domníváte se, že po ukončení vysoké školy získáte pracovní uplatnění

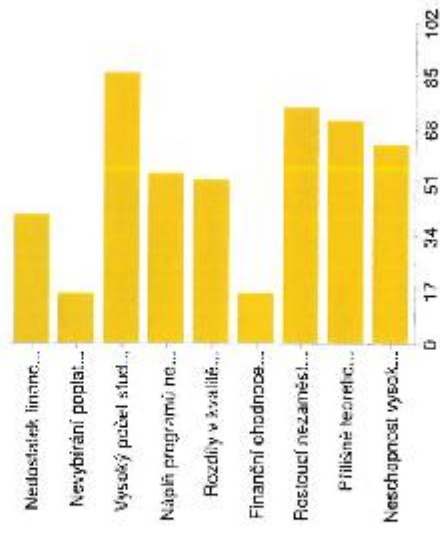
Shodno 16 13 %
Relativně snadno 32 26 %
Až po určité době hledání pracovního místa 56 45 %
S obtížemi 21 17 %

Využijte v průběhu studia (nebo plánujete) možnost vyjet na stáž či studijní program?

ANO 33 26 %
NE 92 74 %

Které z následujících možností považujete za klíčové problémy českého vysokého školství?

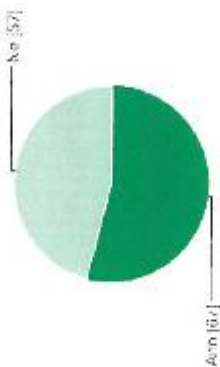

Nedostatek financí z veřejných zdrojů 41 6 %

Nevybíráni poplatků za studium na veřejných vysokých školách	16	3 %
Vysoký počet studejících	86	18 %
Náročný programů neodpovídající potřebám trhu	54	11 %
Rozdíly v kvalitě jednotlivých vysokých škol	52	11 %
Finanční chodování akademických pracovníků	16	3 %
Kostoucí nezaměstnanost a absolventů	75	16 %
Přílišná teoretická zaměřeni	71	15 %
Neschopnost vysokých škol spolupracovat s firmami	63	13 %

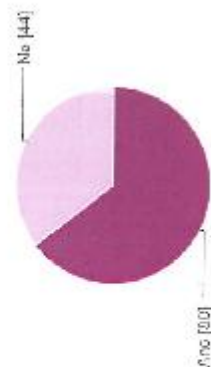
Domníváte se, že by navýšení finančních zdrojů ve školství znamenalo zvýšení prestiže českých škol?

Ano 67 54 %
Ne 57 46 %

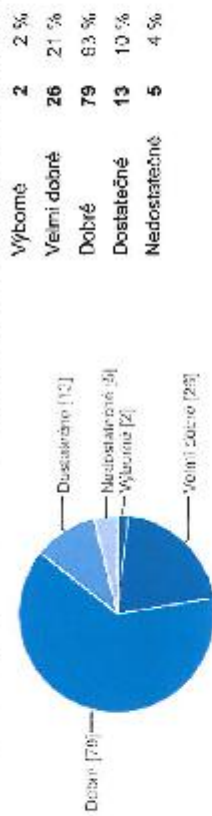

Podle Vašich zkušeností, je studium na Vaší vysoké škole kvalitní?

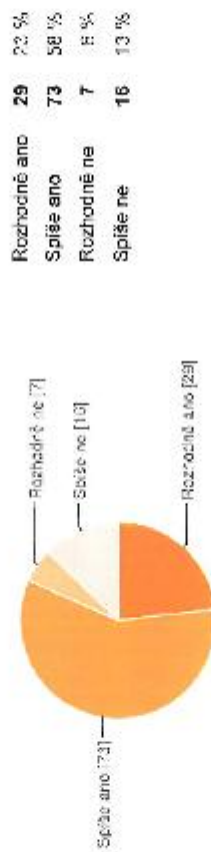
Ano 80 65 %
Ne 44 35 %

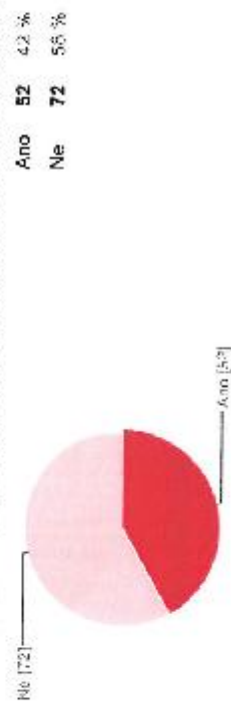
Jaké úrovně dosahuje podle Vašeho názoru terciární vzdělávání v České republice?

Souhlasíte s tvrzením, že se vysoké školství neobejde bez reformy?

Zajímáte se o dění a změny v souvislosti s plánovanou reformou vysokého školství?

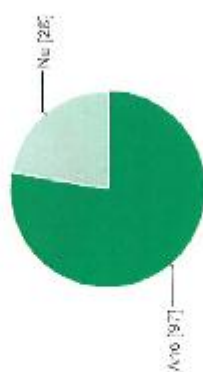
Domníváte se, že zavedení školné/zápisného by znemožnilo vstup některým studentům do terciárního vzdělávání?

Ano **98** 78 %
 Ne **27** 22 %

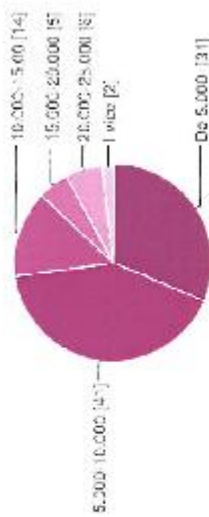
Byl byste ochotni platit poplatek za studium na veřejných vysokých školách?

Ano **97** 78 %
 Ne **28** 22 %

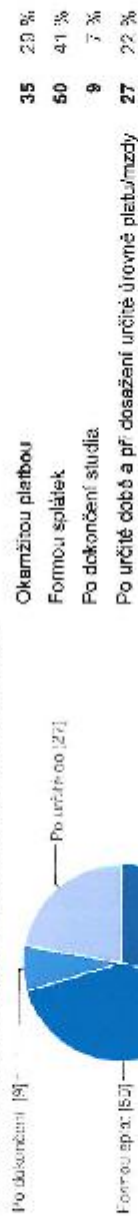

Pokud ano, v jaké výši (v korunách a za rok)?

Do 5.000	31	31 %
5.000-10.000	41	41 %
10.000-15.000	14	14 %
15.000-20.000	6	6 %
20.000-25.000	6	6 %
více	2	2 %

Jakou formou byste byli ochotni hradit tento poplatek?

Domníváte se, že byste využili možnost studentských půjček pro hrazení poplatku za studium?

